

ВІСНИК **КОНСТИТУЦІЙНОГО** **СУДУ УКРАЇНИ**

Загальнодержавне періодичне видання

Засноване

19 лютого 1997 року

Свідоцтво

про державну реєстрацію
Серія KB № 2444

Виходить

шість разів на рік

Засновник:

Конституційний Суд України
Адреса: 01033, м. Київ,
вул. Жилянська, 14

5 / 2025

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Олександр Петришин — суддя Конституційного Суду України, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (*голова редакційної ради*);

Оксана Гришук — суддя Конституційного Суду України, доктор юридичних наук, професор (*заступник голови редакційної ради*);

Юрій Барабаш — проректор з науково-педагогічної роботи та стратегічного розвитку Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, голова Науково-консультативної ради Конституційного Суду України, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України;

Віктор Бесчастний — керівник Секретаріату Конституційного Суду України, доктор юридичних наук, доктор наук з державного управління, професор;

Тома Бірмонтієне — професор Університету імені Миколаса Ромеріса, суддя Конституційного Суду Литовської Республіки (2005–2014), доктор права;

Віктор Городовенко — суддя Конституційного Суду України, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України;

Мірослав Гранат — професор Університету кардинала Стефана Вишинського у Варшаві, суддя Конституційного Трибуналу Республіки Польща (2007–2016), доктор права;

Віктор Колісник — суддя Конституційного Суду України у відставці, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України;

Михайло Костицький — суддя Конституційного Суду України у відставці, професор кафедри теорії, історії та філософії Навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України;

Василь Лемак — суддя Конституційного Суду України, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України;

Сергій Різник — суддя Конституційного Суду України, доктор юридичних наук, доцент;

Олександр Скрипнюк — директор Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України;

Ольга Совгиря — суддя Конституційного Суду України, доктор юридичних наук, професор;

Володимир Тихий — суддя Конституційного Суду України у відставці, радник президії НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України;

Богдан Футей — суддя Федерального суду претензій США, доктор права, професор;

Віктор Шишкін — суддя Конституційного Суду України у відставці, кандидат юридичних наук, доцент.

|| У НОМЕРІ ||

АКТИ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

Ухвала Третньої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Іващенко Василя Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 частини третьої статті 81 Кримінального кодексу України *від 3 липня 2025 року № 49-3(I)/2025*

11

Ухвала Третньої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Щербань Тамари Миколаївни щодо відповідності Конституції України (конституційності) пунктів 18, 23 частини першої статті 3, частини першої статті 392, пунктів 2, 3 частини другої статті 395, частини другої статті 424, частини четвертої статті 428 Кримінального процесуального кодексу України *від 8 липня 2025 року № 52-3(I)/2025*

14

Ухвала Третньої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Товариства з обмеженою відповідальністю «Пабтрейд» щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 10 частини шостої статті 12, частини четвертої статті 257 Кодексу адміністративного судочинства України *від 8 липня 2025 року № 53-3(II)/2025*

18

Ухвала Третньої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Сай Ольги Василівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого припису частини другої статті 365 Цивільного кодексу України *від 8 липня 2025 року № 54-3(II)/2025*

21

Ухвала Другої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Денисенка Бориса Миколайовича щодо

відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 частини четвертої статті 1253 Цивільного кодексу України *від 9 липня 2025 року № 55-2(I)/2025*

..... 24

Ухвала Третьої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Шоломицького Володимира Васильовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) підпункту 12 пункту 1 Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану» від 14 квітня 2022 року № 2201-IX *від 9 липня 2025 року № 56-3(II)/2025*

..... 27

Ухвала Третьої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Товариства з обмеженою відповідальністю «РОСКАР» щодо відповідності Конституції України (конституційності) частин першої, третьої, шостої статті 36¹ Закону України «Про прокуратуру» від 5 листопада 1991 року № 1789-XII, окремого припису абзацу другого частини другої статті 45 Цивільного процесуального кодексу України у редакції Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань удосконалення діяльності прокуратури» від 18 вересня 2012 року № 5288-VI *від 9 липня 2025 року № 57-3(II)/2025*

..... 31

Ухвала Третьої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Грома Ігоря Юрійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 частини першої статті 288 Кодексу України про адміністративні правопорушення *від 15 липня 2025 року № 58-3(I)/2025*

..... 36

Ухвала Першої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Гузенка Олександра Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частин першої, другої, третьої, шостої статті 265⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення *від 16 липня 2025 року № 59-1(I)/2025*

..... 38

Ухвала Другої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Сивухіна Григорія Сергійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 135 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», частини третьої статті 119 Кодексу законів про працю України від 16 липня 2025 року № 60-2(I)/2025

40

Ухвала Третьої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Деркача Ігоря Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини четвертої статті 7 Кодексу адміністративного судочинства України, підпункту 1 пункту 19 розділу II «Прикінцеві і перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури» від 19 вересня 2019 року № 113–ІХ в редакції до внесення змін Законом України «Про внесення змін до розділу II „Прикінцеві і перехідні положення“ Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури“ щодо окремих аспектів дії перехідних положень» від 15 червня 2021 року № 1554–ІХ від 22 липня 2025 року № 64-3(II)/2025

44

Ухвала Третьої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Сивухіна Григорія Сергійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзаців другого, третього частини першої статті 3, абзацу сьомого підпункту 1, окремих приписів підпунктів 2, 3, 5 пункту 3 частини другої статті 4 Закону України «Про судовий збір» від 22 липня 2025 року № 65-3(II)/2025

49

Ухвала Третьої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Решетняка Ігоря Володимировича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини дев'ятнадцятої статті 31 Кодексу адміністративного судочинства України від 22 липня 2025 року № 68-3(II)/2025

54

Ухвала Третьої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Кравченка Миколи Васильовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу першого частини третьої статті 87 Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889-VIII у редакції Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи» від 14 січня 2020 року № 440-IX від 22 липня 2025 року № 69-3(II)/2025

58

Ухвала Третьої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Циганенка Олександра Петровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини четвертої статті 304, частини третьої статті 307, статті 309, частини четвертої статті 424 Кримінального процесуального кодексу України від 23 липня 2025 року № 70-3(I)/2025

62

Ухвала Третьої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Гренчука Володимира Дмитровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 117 Кодексу законів про працю України від 23 липня 2025 року № 71-3(I)/2025

65

Ухвала Третьої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Юрковець Марії Василівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) другого речення частини другої статті 46 Цивільного кодексу України від 23 липня 2025 року № 74-3(I)/2025

69

Ухвала Третьої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Яценка Володимира Анатолійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу другого частини третьої статті 34 Кримінального процесуального кодексу України від 23 липня 2025 року № 75-3(I)/2025

73

Ухвала Третьої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Кучера Романа Володимировича щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу дванадцятого пункту 2 частини четвертої статті 374 Кримінального процесуального кодексу України, підпункту 7 пункту 3 розділу I Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо виконання рішень Європейського суду з прав людини» від 23 липня 2025 року № 76-3(I)/2025

77

Ухвала Третьої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Петрова Дениса Юрійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини третьої статті 545 Цивільного кодексу України від 23 липня 2025 року № 77-3(I)/2025

81

Ухвала Другої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Скіби Марії Михайлівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини п'ятої статті 122 Кодексу адміністративного судочинства України від 23 липня 2025 року № 78-2(I)/2025

83

Ухвала Другої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Зеленюх (Сухнацької) Галини Степанівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини четвертої статті 314 Кримінального процесуального кодексу України від 23 липня 2025 року № 79-2(I)/2025

87

Ухвала Другої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Скока Юрія Олеговича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини шостої статті 13 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року № 1402-VIII, пункту 4 § 2 «Прикінцеві положення» розділу 4 Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального ко-

дексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 3 жовтня 2017 року № 2147-VIII від 23 липня 2025 року № 80-2(I)/2025

..... 91

Ухвала Другої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Стельмашенка Павла Дмитровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 461 Кримінального процесуального кодексу України від 23 липня 2025 року № 81-2(I)/2025

..... 95

Ухвала Другої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Алієва Айхана Елбаї огли щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 2 частини третьої статті 459 Кримінального процесуального кодексу України від 23 липня 2025 року № 82-2(I)/2025

..... 98

Ухвала Другої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Ситникова Олександра Федотовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого положення абзацу другого пункту 14⁴ розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року № 1402-VIII від 23 липня 2025 року № 83-2(I)/2025

..... 101

Ухвала Другої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Хабібুলліна Вадима Моне́в'яровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 308 Кримінального процесуального кодексу України від 23 липня 2025 року № 84-2(I)/2025

..... 105

Ухвала Другої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Товариства з обмеженою відповідальністю «Освітня корпорація інформаційних технологій» щодо відповідності

Конституції України (конституційності) частини другої статті 760 Цивільного кодексу України від 30 липня 2025 року № 85-2(I)/2025	108
---	-----

Ухвала Другої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою компанії «Vuldi (UK) Limited» щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 8 Закону України «Про судовий збір» від 30 липня 2025 року № 86-2(I)/2025	111
---	-----

Ухвала Другої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Хабібулліна Вадима Монов'яровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 1 частини другої статті 361 Кодексу адміністративного судочинства України від 30 липня 2025 року № 87-2(I)/2025	115
---	-----

Ухвала Першої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Потапенка Миколи Владиславовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 376 Кримінального процесуального кодексу України від 12 серпня 2025 року № 88-1(II)/2025	118
--	-----

Ухвала Першої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Денисенка Бориса Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини третьої статті 307, статті 309 Кримінального процесуального кодексу України від 12 серпня 2025 року № 90-1(II)/2025	121
---	-----

Ухвала Третьої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Попович Емми Рудольфівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 3 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 28 серпня 2025 року № 94-3(I)/2025	125
---	-----

Ухвала Третньої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Бекчива Мирослава Петровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини шостої статті 176, абзацу восьмої частини четвертої статті 183 Кримінального процесуального кодексу України *від 28 серпня 2025 року № 95-3(І)/2025*

..... 127

Ухвала Третньої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Притули Олега Григоровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 1, абзацу другого частини першої статті 9, пунктів 2, 5 частини третьої статті 13 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» від 12 листопада 2015 року № 794-VIII, другого речення абзацу першого частини третьої статті 87 Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889-VIII у редакції Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи» від 14 січня 2020 року № 440-IX *від 28 серпня 2025 року № 96-3(І)/2025*

..... 130

КОНФЕРЕНЦІЇ, СИМПОЗІУМИ, СЕМІНАРИ

Огляд міжнародної конференції з нагоди 29-ї річниці Конституції України «Конституція в умовах війни та повоєнного відновлення: сучасні виклики і правові рішення»

..... 133

ЗОВНІШНІ ЗВ'ЯЗКИ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

Липень — серпень 2025 року

..... 149

АКТИ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

УХВАЛА ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ ПЕРШОГО СЕНАТУ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

**про відмову у відкритті конституційного провадження
у справі за конституційною скаргою Іващенко Василя Миколайовича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
пункту 3 частини третьої статті 81
Кримінального кодексу України**

Київ
3 липня 2025 року
№ 49-3(I)/2025

Справа № 3-95/2025(195/25)

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Петришина Олександра Віталійовича — головуєчого,
Кичуна Віктора Івановича,
Олійник Алли Сергіївни — доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Іващенко Василя Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 частини третьої статті 81 Кримінального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Олійник А.С. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. До Конституційного Суду України звернувся Іващенко В.М. із клопотанням перевірити на відповідність статті 3, частині другій статті 8, статті 28, статтям 24–63 Конституції України (конституційність) пункт 3 частини третьої статті 81 Кримінального кодексу України (далі — Кодекс).

Згідно з пунктом 3 частини третьої статті 81 Кодексу умовно-дострокове звільнення від відбування покарання може бути застосоване після фактичного відбуття засудженим «не менше трьох чвертей строку покарання, призначеного судом за умисний особливо тяжкий злочин, у разі заміни покарання у виді довічного позбавлення волі на покарання у виді позбавлення волі на певний строк, а також покарання, призначеного особі, яка раніше звільнялася умовно-достроково і знову вчинила умисне кримінальне правопорушення протягом невідбутої частини покарання».

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Іващенко В.М. відбуває покарання у виді довічного позбавлення волі у Державній установі «Замкова виправна колонія (№ 58)». Він звернувся до Ізяславського районного суду Хмельницької області з клопотанням про умовно-дострокове звільнення.

Ізяславський районний суд Хмельницької області ухвалою від 2 квітня 2025 року, залишеною без змін ухвалою Хмельницького апеляційного суду від 29 квітня 2025 року, відмовив у задоволенні клопотання.

Відмовляючи в задоволенні клопотання, суди виходили з того, що Законом України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо виконання рішень Європейського суду з прав людини» від 18 жовтня 2022 року № 2690-IX (далі — Закон) було надано можливість умовно-дострокового звільнення від відбування покарання за визначеним Законом процесуальним алгоритмом із послідовним застосуванням приписів частини п'ятої статті 82 Кодексу (заміна покарання у виді довічного позбавлення волі на покарання у виді позбавлення волі строком від п'ятнадцяти до двадцяти років, а після відбуття не менше трьох чвертей цього строку — на умовно-дострокове звільнення від відбування покарання за пунктом 3 частини третьої статті 81 Кодексу).

Кодекс передбачає право засуджених, які відбувають покарання у виді довічного позбавлення волі, на заміну невідбутої частини покарання більш м'яким покаранням та в подальшому на умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.

Також суди встановили, що із матеріалів особової справи Іващенко В.М. убачається, що 15 серпня 2023 року після нормативного врегулювання державою порядку застосування статей 81, 82 Кодексу Комісія з розгляду питань щодо застосування до засуджених заохочувальних норм Державною установою «Замкова виправна колонія (№ 58)» (далі — Комісія) стосовно Іващенко В.М. вирішувала питання щодо заміни йому покарання у виді довічного позбавлення волі більш м'яким покаранням (Протокол № 16). Іващенко В.М. було відмовлено в заміні покарання у виді довічного позбавлення волі на покарання на певний строк, оскільки він не довів свого виправлення. Рішення Комісії Іващенко В.М. не оскаржував, повторно до Комісії про заміну невідбутої частини покарання більш м'яким покаранням не звертався.

3. Обґрунтовуючи твердження щодо неконституційності оспорюваних приписів Кодексу, суб'єкт права на конституційну скаргу зазначає, що «<...> довічно ув'язнений не має права на умовно-дострокове звільнення», що порушує принцип верховенства права та право на повагу до його гідності.

На підтвердження своїх доводів Іващенко В.М. посилається на окремі приписи Конституції України, Кодексу, Закону, рішення Конституційного Суду України, практики Європейського суду з прав людини, а також на судові рішення у його справі.

4. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України керується таким.

Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих приписів), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону Украї-

ни (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Суб'єкт права на конституційну скаргу просить визнати неконституційним пункт 3 частини третьої статті 81 Кодексу, оскільки, на його думку, цей пункт позбавляє його права на умовно-дострокове звільнення.

У частині першій статті 82 Кодексу передбачена можливість заміни покарання у виді довічного позбавлення волі більш м'яким покаранням.

Відповідно до частини п'ятої статті 82 Кодексу покарання у виді довічного позбавлення волі може бути замінене на покарання у виді позбавлення волі строком від п'ятнадцяти до двадцяти років, якщо засуджений відбув не менше п'ятнадцяти років призначеного судом покарання.

Згідно із частиною шостою статті 82 Кодексу до осіб, яким покарання у виді довічного позбавлення волі замінене більш м'яким, може бути застосоване умовно-дострокове звільнення за правилами, передбаченими статтею 81 Кодексу.

Із конституційної скарги випливає, що Іващенко В.М. висловлює незгоду із законодавчим регулюванням порядку умовно-дострокового звільнення від відбування покарання у виді довічного позбавлення волі та з остаточним судовим рішенням у його справі, що не можна вважати обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності оспорюваних приписів Кодексу.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 83, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Іващенко Василя Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 частини третьої статті 81 Кримінального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

УХВАЛА ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ ПЕРШОГО СЕНАТУ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

**про відмову у відкритті конституційного провадження
у справі за конституційною скаргою Щербань Тамари Миколаївни
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
пунктів 18, 23 частини першої статті 3, частини першої статті 392,
пунктів 2, 3 частини другої статті 395, частини другої статті 424,
частини четвертої статті 428
Кримінального процесуального кодексу України**

Київ
8 липня 2025 року
№ 52-3(І)/2025

Справа № 3-117/2025(231/25)

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Петришина Олександра Віталійовича — головуєчого,
Кичуна Віктора Івановича,
Олійник Алли Сергіївни — доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Щербань Тамари Миколаївни щодо відповідності Конституції України (конституційності) пунктів 18, 23 частини першої статті 3, частини першої статті 392, пунктів 2, 3 частини другої статті 395, частини другої статті 424, частини четвертої статті 428 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Олійник А.С. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. До Конституційного Суду України звернулася Щербань Т.М. із клопотанням перевірити на відповідність частині другій статті 24, частині шостій статті 55, пунктам 1, 2, 7, 8 частини другої статті 129 Конституції України (конституційність) пункти 18, 23 частини першої статті 3, частину першу статті 392, пункти 2, 3 частини другої статті 395, частину другу статті 424, частину четверту статті 428 Кримінального процесуального кодексу України (далі — Кодекс).

Згідно з частиною першою статті 3 Кодексу терміни, що їх ужито в Кодексі, якщо немає окремих вказівок, мають таке значення: «слідчий суддя — суддя суду першої інстанції, до повноважень якого належить здійснення у порядку, передбаченому цим Кодексом, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні, та у випадку, передбаченому статтею 247 цього Кодексу, — голова

чи за його визначенням інший суддя відповідного апеляційного суду. Слідчий суддя (слідчі судді) у суді першої інстанції обирається зборами суддів зі складу суддів цього суду» (пункт 18); «суддя — голова, заступник голови, суддя Верховного Суду, Вищого антикорупційного суду, апеляційного суду, місцевих загальних судів, які відповідно до Конституції України на професійній основі уповноважені здійснювати правосуддя, а також присяжний» (пункт 23).

Відповідно до частини першої статті 392 Кодексу «в апеляційному порядку можуть бути оскаржені судові рішення, які були ухвалені судами першої інстанції і не набрали законної сили, а саме:

- 1) вироки, крім випадків, передбачених статтею 394 цього Кодексу;
- 2) ухвали про застосування чи відмову у застосуванні примусових заходів медичного або виховного характеру;
- 3) інші ухвали у випадках, передбачених цим Кодексом».

Згідно з частиною другою статті 395 Кодексу апеляційна скарга, якщо інше не передбачено Кодексом, може бути подана: «на інші ухвали суду першої інстанції — протягом семи днів з дня її оголошення» (пункт 2); «на ухвалу слідчого судді — протягом п'яти днів з дня її оголошення» (пункт 3).

У частині другій статті 424 Кодексу передбачено, що: «ухвали суду першої інстанції після їх перегляду в апеляційному порядку, а також ухвали суду апеляційної інстанції можуть бути оскаржені в касаційному порядку, якщо вони перешкоджають подальшому кримінальному провадженню, крім випадків, передбачених цим Кодексом. Заперечення проти інших ухвал можуть бути включені до касаційної скарги на судові рішення, ухвалені за наслідками апеляційного провадження».

Відповідно до частини четвертої статті 428 Кодексу «суд касаційної інстанції не вправі відмовити у відкритті касаційного провадження з підстави, передбаченої пунктом 2 частини першої цієї статті, якщо оскаржується судові рішення, яким згідно з положеннями статті 437 цього Кодексу судом апеляційної інстанції було погіршено становище підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого».

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

У січні 2025 року Щербань Т.М. звернулася із заявою про відвід слідчого судді Конституційної К.Е. від розгляду її скарги на постанову слідчого Другого слідчого відділу Територіального управління Державного бюро розслідувань, розташованого у місті Києві, Кравчука М.П. про закриття кримінального провадження від 18 листопада 2024 року.

Печерський районний суд міста Києва ухвалою від 5 лютого 2025 року заяву Щербань Т.М. залишив без задоволення.

Київський апеляційний суд ухвалою від 25 лютого 2025 року відмовив у відкритті провадження за апеляційною скаргою Щербань Т.М. на ухвалу слідчого судді Печерського районного суду міста Києва від 5 лютого 2025 року.

Верховний Суд ухвалою від 20 березня 2025 року відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою Щербань Т.М. на ухвалу слідчого судді Печерського районного суду міста Києва від 5 лютого 2025 року та ухвалу Київського апеляційного суду від 25 лютого 2025 року про відмову у відкритті апеляційного провадження.

Відмовляючи у відкритті касаційного провадження, Верховний Суд керувався тим, що суд апеляційної інстанції дійшов обґрунтованого висновку про те, що ухвала Печерського районного суду міста Києва від 5 лютого 2025 року не підлягає оскарженню в апеляційному порядку, у зв'язку з чим постановив ухвалу про відмову у відкритті апеляційного провадження.

3. Обґрунтовуючи твердження щодо неконституційності оспорюваних приписів Кодексу, суб'єкт права на конституційну скаргу зазначає, що пункт 1 статті 392 Кодексу «не містить безпосередньої вказівки на можливість апеляційного оскарження ухвал суду 1 інстанції про залишення без задоволення заяви про відвід слідчого судді», що суперечить пунктам 1, 7, 8 частини другої статті 129 Конституції України.

Крім того, Щербань Т.М. стверджує, що оспорювані приписи Кодексу «не дають юридичного визначення „перешкоджання кримінальному провадженню“ щодо можливості касаційного оскарження ухвали суду 1 інстанції про залишення без задоволення заяви про відвід слідчого судді після її перегляду в апеляційному порядку», що призводить до порушення її права на касаційне оскарження судового рішення, передбаченого пунктом 8 частини другої статті 129 Конституції України.

На підтвердження своїх доводів Щербань Т.М. посилається на окремі приписи Конституції України, Кодексу, рішення Конституційного Суду України, постанову Верховного Суду у справі іншої особи, а також на судові рішення у її справі.

4. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України керується таким.

Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих приписів), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77); якщо суб'єкт права на конституційну скаргу пропустив строк подання конституційної скарги у зв'язку з тим, що не мав повного тексту судового рішення, він має право висловити у конституційній скарзі клопотання про поновлення пропущеного строку (частина третя статті 77).

4.1. Уперше Щербань Т.М. звернулася з конституційною скаргою до Конституційного Суду України 20 червня 2025 року, яку було зареєстровано в Конституційному Суді України 20 червня 2025 року (вх. № 18/229). Секретаріат Конституційного Суду України листом від 25 червня 2025 року (вих. № 004-018-18/1706) повернув конституційну скаргу суб'єкту права на конституційну скаргу як таку, що за формою не відповідає вимогам Закону України «Про Конституційний Суд України».

Повторно Щербань Т.М. звернулася з конституційною скаргою до Конституційного Суду України 25 червня 2025 року, яку було зареєстровано в Конституційному Суді України 25 червня 2025 року (вх. № 18/231).

З огляду на те, що Щербань Т.М. вперше звернулася з конституційною скаргою до Конституційного Суду України в межах тримісячного строку, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України вважає, що вона дотримала вимог пункту 2 частини першої статті 77 Закону України «Про Конституційний Суд України» щодо строків звернення із конституційною скаргою.

4.2. У конституційній скарзі суб'єкт права на конституційну скаргу просить визнати неконституційними, зокрема, пункти 18, 23 частини першої статті 3, пункти 2, 3 частини другої статті 395, частину четверту статті 428 Кодексу, проте зазначені приписи Кодексу не застосовані в остаточному судовому рішенні у її справі — ухвалі Верховного Суду від 20 березня 2025 року.

Тому в цій частині конституційна скарга не відповідає вимогам частини першої статті 55, абзацу першому частини першої статті 56 Закону України «Про Конституційний Суд України».

4.3. Зі змісту конституційної скарги випливає, що Щербань Т.М. не навела обґрунтування тверджень щодо неконституційності частини першої статті 392, частини другої статті 424 Кодексу, а фактично висловила незгоду із законодавчим регулюванням питання апеляційного та касаційного оскарження ухвали про залишення без задоволення заяви про відвід слідчого судді, що свідчить про недотримання вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України».

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 83, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Щербань Тамари Миколаївни щодо відповідності Конституції України (конституційності) пунктів 18, 23 частини першої статті 3, частини першої статті 392, пунктів 2, 3 частини другої статті 395, частини другої статті 424, частини четвертої статті 428 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження
у справі за конституційною скаргою
Товариства з обмеженою відповідальністю «Пабтрейд»
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
пункту 10 частини шостої статті 12, частини четвертої статті 257
Кодексу адміністративного судочинства України**

Київ
8 липня 2025 року
№ 53-3(II)/2025

Справа № 3-102/2025(206/25)

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Первомайський Олег Олексійович (голова засідання),
Городовенко Віктор Валентинович (доповідач),
Різник Сергій Васильович,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Товариства з обмеженою відповідальністю «Пабтрейд» щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 10 частини шостої статті 12, частини четвертої статті 257 Кодексу адміністративного судочинства України.

Заслухавши суддю-доповідача Городовенка В.В. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Товариство з обмеженою відповідальністю «Пабтрейд» (далі — Товариство) звернулося до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність статті 1, частинам першій, другій статті 8, частині четвертій статті 13 Конституції України (конституційність) пункт 10 частини шостої статті 12, частину четверту статті 257 Кодексу адміністративного судочинства України (далі — Кодекс).

Згідно з пунктом 10 частини шостої статті 12 Кодексу для цілей Кодексу справами незначної складності є «інші справи, у яких суд дійде висновку про їх незначну складність, за винятком справ, які не можуть бути розглянуті за правилами спрощеного позовного провадження».

Частиною четвертою статті 257 Кодексу визначено справи, які не можуть бути розглянуті за правилами спрощеного позовного провадження.

1.1. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Кормотех» та Товариство 3 січня 2018 року уклали договір купівлі-продажу № 03/01/18, за яким Товариство 20 лютого 2023 року поставило Товариству з обмеженою відповідальністю «Кормотех» товар на загальну суму 142 591,20 грн (разом із податком на додану вартість у розмірі 23 765,20 грн) та направило до Державної податкової служби України для реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних податкову накладну від 20 лютого 2023 року № 5 на зазначену суму. Згідно з отриманою Товариством від Державної податкової служби України квитанцією від 9 березня 2023 року зазначену податкову накладну Товариства було прийнято, але реєстрацію зупинено на підставі пункту 201.16 статті 201 Податкового кодексу України, оскільки обсяг постачання товару/послуги дорівнює або перевищує величину залишку, визначеного як різниця обсягу придбання такого товару/послуги та обсягу його постачання, що відповідає пункту 1 критеріїв ризиковості здійснення операцій (додаток 3 до Порядку зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 року № 1165).

Товариство у листопаді 2023 року звернулося до Львівського окружного адміністративного суду з позовом до Державної податкової служби України, в якому просило визнати її бездіяльність протиправною та зобов'язати зареєструвати податкову накладну від 20 лютого 2023 року № 5.

Львівський окружний адміністративний суд рішенням від 14 червня 2024 року, залишеним без змін постановою Восьмого апеляційного адміністративного суду від 27 лютого 2025 року, відмовив Товариству у задоволенні його позову.

Не погодившись із указаними судовими рішеннями, Товариство звернулося до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду з касаційною скаргою.

Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду ухвалою від 26 березня 2025 року відмовив у відкритті касаційного провадження. У цій ухвалі Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду погодився із висновками судів першої та апеляційної інстанцій щодо віднесення цієї справи до категорії справ незначної складності та зазначив, що «станом на час звернення Товариства <...> до суду з цим позовом, предмет спору <...> не віднесений до переліку справ, які підлягають розгляду виключно за правилами загального позовного провадження, а ця справа є дійсно справою незначної складності»; «випадків, які б унеможливили застосування положень пункту 2 частини п'ятої статті 328 КАС України, не вбачається, а судом касаційної інстанції не встановлено».

1.2. Товариство твердить, що пункт 10 частини шостої статті 12, частина четверта статті 257 Кодексу «є неконституційними у частині, де дозволяють застосовувати спрощене провадження до податкових спорів та виключають їх касаційний перегляд, бо це прямо суперечить ст.1 Конституції України, яка закріплює Україну як правову державу, де суд є гарантією захисту прав громадян і бізнесу від свавілля влади».

На думку Товариства, оспоровані приписи Кодексу «створюють невизначеність, порушують стабільність правового регулювання та обмежують право підприємства на ефективний судовий захист».

Товариство також зазначає, що пункт 10 частини шостої статті 12 Кодексу «не забезпечує належного захисту прав суб'єктів господарювання, оскільки дозволяє судам формально класифікувати податкові спори як малозначні, уникаючи ретельного розгляду», а частина четверта статті 257 Кодексу «не ввівши податкові спори до переліку справ, що виключаються зі спрощеного провадження, також сприяє цьому порушенню».

Обґрунтовуючи свої твердження щодо неконституційності оспорюваних приписів Кодексу, Товариство цитує приписи Конституції України, Кодексу, посилається на рішення Конституційного Суду України, а також на судові рішення у його справі, копії яких долучено до конституційної скарги.

2. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Із аналізу конституційної скарги вбачається, що Товариство, твердячи про невідповідність Конституції України (неконституційність) пункту 10 частини шостої статті 12, частини четвертої статті 257 Кодексу, не обґрунтував, як саме ці приписи Кодексу порушують його конституційні права, а лише процитував приписи Конституції України, Кодексу та навів юридичні позиції Конституційного Суду України.

Отже, Товариство висловило незгоду із законодавчим регулюванням порядку касаційного оскарження судових рішень, а також із застосуванням Верховним Судом оспорюваних приписів Кодексу.

Наведене свідчить, що Товариство не обґрунтувало тверджень щодо неконституційності пункту 10 частини шостої статті 12, частини четвертої статті 257 Кодексу, а отже, не дотримало вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Товариства з обмеженою відповідальністю «Пабтрейд» щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 10 частини шостої статті 12, частини четвертої статті 257 Кодексу адміністративного судочинства України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Третьої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Сай Ольги Василівни
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
окремого припису частини другої статті 365
Цивільного кодексу України**

К и ї в
8 липня 2025 року
№ 54-3(II)/2025

Справа № 3-113/2025(224/25)

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Первомайський Олег Олексійович (голова засідання),
Городовенко Віктор Валентинович (доповідач),
Різник Сергій Васильович,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Сай Ольги Василівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого припису частини другої статті 365 Цивільного кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Городовенка В.В. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Сай О.В. звернулася до Конституційного Суду України з клопотанням визнати таким, що не відповідає частинам четвертій, п'ятій статті 41, частині першій статті 55 Конституції України у взаємозв'язку з частиною першою статті 8, пунктом 9 частини другої статті 129 Конституції України (є неконституційним), окремий припис частини другої статті 365 Цивільного кодексу України (далі — Кодекс), згідно з яким суд постановляє рішення про припинення права особи на частку у спільному майні «за умови попереднього внесення позивачем вартості цієї частки на депозитний рахунок суду».

1.1. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Сай О.В. була власницею 1/4 частки у праві спільної часткової власності на квартиру.

Співвласниця квартири — Чаплієнко Л.В. — у 2020 року звернулася до Личаківського районного суду міста Львова із позовною заявою, у якій просила припинити право власності Сай О.В. на частку квартири.

Личаківський районний суд міста Львова рішенням від 16 лютого 2022 року, залишеним без змін постановою Львівського апеляційного суду від 29 серпня 2022 року, позов Чаплієнко Л.В. задовольнив та припинив право власності Сай О.В. на частку вказаної квартири; визнав за Чаплієнко Л.В. право власності на цю частку квартири та стягнув на користь Сай О.В. компенсацію вартості частки квартири у сумі 281 023 грн, яка згідно з банківськими квитанціями Акціонерного товариства «Ощадбанк» була внесена Чаплієнко Л.В. на два окремих рахунки Територіального управління Державної судової адміністрації України у Львівській області.

Не погодившись із указаними судовими рішеннями, Сай О.В. звернулася до Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду з касаційною скаргою.

Касаційний цивільний суд у складі Верховного Суду ухвалою від 3 жовтня 2022 року відмовив Сай О.В. у відкритті касаційного провадження за її касаційною скаргою.

Сай О.В. у вересні 2023 року звернулася через свого представника до Личаківського районного суду міста Львова із заявою про перегляд за нововиявленими обставинами рішення Личаківського районного суду міста Львова від 16 лютого 2022 року.

Личаківський районний суд міста Львова ухвалою від 13 грудня 2023 року, залишеною без змін постановою Львівського апеляційного суду від 17 червня 2024 року, відмовив Сай О.В. у задоволенні її заяви про перегляд за нововиявленими обставинами рішення Личаківського районного суду міста Львова від 16 лютого 2022 року.

Не погодившись із указаними судовими рішеннями, Сай О.В. звернулася до Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду з касаційною скаргою.

Касаційний цивільний суд у складі Верховного Суду постановою від 17 березня 2025 року касаційну скаргу Сай О.В. залишив без задоволення, а ухвалу Личаківського районного суду міста Львова від 13 грудня 2023 року та постанову Львівського апеляційного суду від 17 червня 2024 року — без змін. Касаційний цивільний суд у складі Верховного Суду погодився із висновками суддів першої та апеляційної інстанцій і зазначив, що «аргументи касаційної скарги є ідентичними доводам заявника, яким судом апеляційної інстанції надана належна оцінка»; «доводи касаційної скарги не дають підстави для висновку, що оскаржені судові рішення ухвалені без додержання норм матеріального та процесуального права».

1.2. Сай О.В. твердить, що «приписи ч.2 ст. 365 ЦК України не конституційні оскільки <...> допускають непропорційне втручання у право приватної власності через те, що не можуть неминуче гарантувати, що колишній власник отримує компенсацію за своє відчужене право власності; <...> допускають виникнення ситуацій, за яких гарантія виконання остаточного судового рішення стає ілюзорною».

На думку автора клопотання, окремий припис частини другої статті 365 Кодексу не гарантує «отримання компенсації за відчужену власність», а стосується «виключно внесення коштів на депозитний рахунок суду», що є «достатнім для прийняття рішення про припинення права власності на частку у спільному майні».

Суб'єкт права на конституційну скаргу зазначає, що «приписи ч.2 ст.365 ЦК України не сумісні із гарантіями судового захисту в частині обов'язковості остаточного судового рішення. Оспорювані приписи, навпаки, не захищають колишнього власника від виникнення тих ситуацій, коли виконання остаточного судового рішення стає ілюзорним».

Обґрунтовуючи свої твердження щодо неконституційності оспорюваного припису статті 365 Кодексу, Сай О.В. цитує приписи Конституції України, Кодексу, посила-

ється на рішення Конституційного Суду України, практику Європейського суду з прав людини, а також на судові рішення у її справі, копії яких долучено до конституційної скарги.

2. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Із аналізу конституційної скарги вбачається, що Сай О.В., твердячи про невідповідність Конституції України (неконституційність) окремого припису частини другої статті 365 Кодексу, не навела аргументів на підтвердження цього, а лише процитувала приписи Конституції України та послалася на юридичні позиції Конституційного Суду України, практику Європейського суду з прав людини. Автор клопотання висловив незгоду із судовими рішеннями у його справі, а також власне бачення того, як мають бути врегульовані відповідні правовідносини.

Наведене свідчить, що Сай О.В. не обґрунтувала тверджень щодо неконституційності окремого припису частини другої статті 365 Кодексу, а отже, не дотримала вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Сай Ольги Василівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого припису частини другої статті 365 Цивільного кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Третьої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Денисенка Бориса Миколайовича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
пункту 3 частини четвертої статті 1253
Цивільного кодексу України**

Київ
9 липня 2025 року
№ 55-2(1)/2025

Справа № 3-99/2025(202/25)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни — головуючого,
Петришина Олександра Віталійовича,
Совгирі Ольги Володимирівни — доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Денисенка Бориса Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 частини четвертої статті 1253 Цивільного кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Совгирю О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

установила:

1. Денисенко Б.М. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частині другій статті 3, частинам першій, другій статті 8, статті 22, частинам першій, четвертій статті 41, частині першій статті 63, пунктам 1, 6 частини першої статті 92 Конституції України (конституційність) пункт 3 частини четвертої статті 1253 Цивільного кодексу України (далі — Кодекс), згідно з яким свідками не можуть бути члени сім'ї та близькі родичі спадкоємців за заповітом.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке. Денисенко Б.М. є спадкоємцем за заповітом, складеним його батьком Денисенком М.І. у присутності трьох свідків, один із яких — дядько спадкоємця.

Денисенко М.В., яка є дружиною покійного брата Денисенка Б.М. і законним представником інтересів їхніх дітей, звернулася до суду із позовною заявою до Денисенка Б.М. про визнання заповіту нікчемним, застосування наслідків нікчемного правочину та визнання прав дітей на спадкування за законом, вважаючи, що заповіт є недійсним, оскільки він був підписаний близьким родичем спадкоємця за заповітом.

Голосіївський районний суд міста Києва рішенням від 16 жовтня 2024 року відмовив Денисенко М.В. у задоволенні позову. Київський апеляційний суд постановою від 30 січня 2025 року скасував рішення суду першої інстанції та ухвалив нове судове рішення, яким заповіт Денисенка М.І. визнав нікчемним та скасував запис про нього у Спадковому реєстрі, а в задоволенні решти позовних вимог відмовив.

Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду постановою від 30 квітня 2025 року частково задовольнив касаційну скаргу Денисенка Б.М., а саме: скасував постанову Київського апеляційного суду від 30 січня 2025 року у частині визнання заповіту Денисенка М.І. нікчемним та ухвалив у цій частині нове судове рішення про відмову у задоволенні цієї позовної вимоги; в іншій частині — залишив без змін постанову суду апеляційної інстанції. Верховний Суд погодився з висновками апеляційного суду про нікчемність заповіту з огляду на те, що заповіт був складений з порушенням вимог щодо його форми й посвідчення, оскільки одна з осіб, які були свідками під час посвідчення заповіту, є рідним дядьком спадкоємця за заповітом Денисенка Б.М., тобто його близьким родичем.

Суб'єкт права на конституційну скаргу твердить, що оспорюване положення Кодексу не містить чіткого переліку осіб, які підпадають під поняття «близький родич» та «член сім'ї» спадкоємця за заповітом, що призвело до безпідставного позбавлення його права на спадщину, унаслідок чого порушено його конституційне право власності, визначене статтею 41 Основного Закону України.

3. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Основним Законом України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Зі змісту конституційної скарги вбачається, що, стверджуючи про невідповідність оспорюваного положення Кодексу Конституції України, Денисенко Б.М. фактично висловлює незгоду з формулюванням пункту 3 частини четвертої статті 1253 Кодексу та способом його застосування Верховним Судом. Автор клопотання наводить власне бачення необхідності визначення конкретного переліку осіб, які належать до близьких родичів, саме в оспорюваному положенні Кодексу, незважаючи на те, що такий перелік містить частина перша статті 68 Кодексу. Проте ані питання внесення змін до нормативних актів, ані правозастосовна діяльність не належать до повноважень Конституційного Суду України [Ухвала Другого сенату Конституційного Суду України від 20 листопада 2019 року № 70-у(II)/2019, Ухвала Великої палати Конституційного Суду України від 27 червня 2023 року № 12-уп/2023].

Зазначене дає підстави для висновку, що Денисенко Б.М. не обґрунтував тверджень щодо неконституційності пункту 3 частини четвертої статті 1253 Кодексу, а отже, не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Кон-

ституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Денисенка Бориса Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 частини четвертої статті 1253 Цивільного кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Шоломицького Володимира Васильовича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
підпункту 12 пункту 1 Закону України
«Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України
щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження
в умовах воєнного стану»
від 14 квітня 2022 року № 2201-IX**

Київ
9 липня 2025 року
№ 56-3(II)/2025

Справа № 3-107/2025(215/25)

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Первомайського Олега Олексійовича — головуючого, доповідача,
Городовенка Віктора Валентиновича,
Різника Сергія Васильовича,

розглянула на засіданні питання щодо відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Шоломицького Володимира Васильовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) підпункту 12 пункту 1 Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану» від 14 квітня 2022 року № 2201-IX (Відомості Верховної Ради України, 2023 р., № 16, ст. 69).

Заслухавши суддю-доповідача Первомайського О.О. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Шоломицький В.В. звернувся до Конституційного Суду України із клопотанням перевірити на відповідність статті 3, частинам першій, другій статті 8, статті 21, частинам першій, другій статті 22, частинам першій, другій статті 24, частинам першій, другій, шостій статті 55, статті 64, частинам першій, другій, третій статті 129 Конституції України (конституційність) підпункт 12 пункту 1 Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану» від 14 квітня 2022 року № 2201-IX (далі — Закон).

Згідно з підпунктом 12 пункту 1 Закону частину першу статті 335 Кримінального процесуального кодексу України (далі — Кодекс) викладено в такій редакції: «У разі якщо обвинувачений ухилився від явки до суду або захворів на психічну чи іншу тяжку тривалу хворобу, яка виключає його участь у судовому провадженні, або був призваний для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, суд зупиняє судове провадження стосовно такого обвинуваченого до його розшуку, видужання або звільнення з військової служби і продовжує судове провадження стосовно інших обвинувачених, якщо воно здійснюється щодо декількох осіб. Розшук обвинуваченого, який ухилився від суду, оголошується ухвалою суду, організація виконання якої доручається слідчому та/або прокурору».

Автор клопотання вважає, що «оскаржуваною нормою не враховано особливості кримінального (судового) провадження за участю обвинувачених — добровольців. Формальне посилання, що оскаржувана норма передбачає зупинення кримінального провадження лише відносно мобілізованих підсудних, не може слугувати виправданням порушеного права».

Обґрунтовуючи твердження щодо неконституційності частини першої статті 335 Кодексу в редакції підпункту 12 пункту 1 Закону, суб'єкт права на конституційну скаргу посилається на приписи Конституції України, рішення Конституційного Суду України, Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, рішення Європейського суду з прав людини, норми Закону, Кодексу, Указ Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, а також на судові рішення у його справі.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

2.1. У провадженні Солом'янського районного суду міста Києва перебуває обвинувальний акт у кримінальному провадженні за обвинуваченням Шоломицького В.В. у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого частиною другою статті 369² Кримінального кодексу України.

Захисник Шоломицького В.В. — адвокат Костенко В.П. — заявив клопотання про зупинення судового провадження, оскільки Шоломицький В.В. проходив службу в добровольчому формуванні територіальної громади міста Києва «МРІЯ».

Солом'янський районний суд міста Києва ухвалою від 11 березня 2025 року відмовив у задоволенні клопотання адвоката Костенка В.П. про зупинення судового провадження через те, що обвинувачений Шоломицький В.В. є добровольцем добровольчого формування територіальної громади міста Києва «МРІЯ» та не був призваний для проходження військової служби під час мобілізації.

Зважаючи на те, що ухвала Солом'янського районного суду міста Києва від 11 березня 2025 року оскарженню не підлягає, суб'єкт права на конституційну скаргу вважає, що вона є остаточним судовим рішенням у його справі.

3. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

3.1. Конституційний Суд України розв'язує питання про відповідність Конституції України (конституційність) закону України за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України; конституційна скарга може бути подана в разі, якщо

всі інші національні засоби юридичного захисту вичерпано (стаття 151¹ Конституції України).

Згідно із Законом України «Про Конституційний Суд України» конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55).

3.2. Шоломицький В.В., аргументуючи невідповідність частини першої статті 335 Кодексу в редакції підпункту 12 пункту 1 Закону статтям 3, 8 Основного Закону України, цитує приписи Конституції України, Кодексу та зазначає, що «суд усі доводи захисту проігнорував, вочевидь, керуючись позитивістським підходом у правозастосуванні; суддя діяв формально, порушуючи людські права і свободи, гарантовані Основним Законом».

Однак аргументи автора клопотання щодо невідповідності частини першої статті 335 Кодексу в редакції підпункту 12 пункту 1 Закону статтям 3, 8 Конституції України зводяться до незгоди з її застосуванням та ухваленим рішенням суду в його справі, що не є обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності оспорюваних приписів Закону.

Суб'єкт права на конституційну скаргу також твердить, що частина перша статті 335 Кодексу в редакції підпункту 12 пункту 1 Закону порушує «право на розгляд справи незалежним судом з дотриманням основоположних принципів кримінального судочинства» всупереч вимогам частин першої, другої, третьої статті 129 Конституції України, оскільки має наслідком звуження або скасування людських прав, зокрема права на рівність, заборону дискримінації, права на розгляд справи незалежним судом з дотриманням на основі верховенства права конституційних принципів кримінального судочинства.

Проте, заявляючи про невідповідність частини першої статті 335 Кодексу в редакції підпункту 12 пункту 1 Закону статтям 21, 55 Конституції України, автор клопотання не наводить аргументів на підтвердження цього, а лише посилається на юридичні позиції Конституційного Суду України щодо людської гідності та висновує, що оспорювані приписи Закону є протиправними, а їх застосування «позбавило Скаржника права на справедливий суд та права на ефективний засіб юридичного захисту».

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України вважає, що цитування приписів Конституції України, рішень та юридичних позицій Конституційного Суду України й висловлення незгоди з тлумаченням або застосуванням судами норм права не є обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності частини першої статті 335 Кодексу в редакції підпункту 12 пункту 1 Закону в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України».

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Шоломицького Володимира Васильовича щодо відповідності Конституції

України (конституційності) частини першої статті 335 Кримінального процесуального кодексу України у редакції підпункту 12 пункту 1 Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану» від 14 квітня 2022 року № 2201-IX на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Третньої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження
у справі за конституційною скаргою
Товариства з обмеженою відповідальністю «РОСКАР»
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
частин першої, третьої, шостої статті 36¹ Закону України
«Про прокуратуру» від 5 листопада 1991 року № 1789–ХІІ,
окремого припису абзацу другого частини другої статті 45
Цивільного процесуального кодексу України у редакції Закону України
«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України
з питань удосконалення діяльності прокуратури»
від 18 вересня 2012 року № 5288–VI**

Київ

9 липня 2025 року

№ 57-3(II)/2025

Справа № 3-109/2025(217/25)

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Первомайського Олега Олексійовича — головуючого,
Городовенка Віктора Валентиновича,
Різника Сергія Васильовича — доповідача,

розглянула на засіданні питання щодо відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Товариства з обмеженою відповідальністю «РОСКАР» щодо відповідності Конституції України (конституційності) частин першої, третьої, шостої статті 36¹ Закону України «Про прокуратуру» від 5 листопада 1991 року № 1789–ХІІ (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 53, ст. 793) зі змінами, окремого припису абзацу другого частини другої статті 45 Цивільного процесуального кодексу України в редакції Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань удосконалення діяльності прокуратури» від 18 вересня 2012 року № 5288–VI (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 37, ст. 490).

Заслухавши суддю-доповідача Різника С.В. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Товариство з обмеженою відповідальністю «РОСКАР» (далі — Товариство) звернулося до Конституційного Суду України з клопотанням (вх. № 16/217 від 13 червня 2025 року) визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституцій-

ними), частини першу, третю, шосту статті 36¹ Закону України «Про прокуратуру» від 5 листопада 1991 року № 1789–XII зі змінами (далі — Закон № 1789–XII), окремий припис абзацу другого частини другої статті 45 Цивільного процесуального кодексу України (далі — Кодекс) у редакції Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань удосконалення діяльності прокуратури» від 18 вересня 2012 року № 5288–VI (далі — Закон № 5288–VI).

Згідно зі статтею 36¹ Закону № 1789–XII «представництво прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді полягає у здійсненні прокурорами від імені держави процесуальних та інших дій, спрямованих на захист у суді інтересів громадянина або держави у випадках, передбачених законом» (частина перша); «підставою представництва в суді інтересів держави є наявність порушень або загрози порушень інтересів держави» (частина третя); «обираючи форму представництва, передбачену частиною п'ятою цієї статті, прокурор визначає, в чому полягає порушення або загроза порушення інтересів держави чи громадянина, обґрунтовує необхідність їх захисту» (частина шоста).

Окремий припис абзацу другого частини другої статті 45 Кодексу в редакції Закону № 5288–VI, який оскаржує Товариство, установлював, що «прокурор, який звертається до суду в інтересах держави, в позовній заяві (заяві) самостійно визначає, в чому полягає порушення інтересів держави, та обґрунтовує необхідність їх захисту».

Товариство вважає, що оскаржувані приписи Закону № 1789–XII та Кодексу в редакції Закону № 5288–VI не відповідають статтям 8, 19, 55, 129, 131¹ Конституції України, оскільки «порушують принцип правової визначеності через невизначеність ключових понять», «виходять за межі конституційно встановленої функції прокуратури», «створюють нерівність сторін у судовому процесі», «дозволяють органам державної влади діяти без чітко визначених меж повноважень».

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї документів і матеріалів впливає таке.

2.1. Заступник прокурора Житомирської області в травні 2013 року звернувся в інтересах держави в особі Публічного акціонерного товариства акціонерного банку «Укргазбанк» (далі — Банк), Міністерства фінансів України, Товариства з обмеженою відповідальністю «Оскар» (далі — ТОВ «Оскар») до суду з позовом, зокрема, до Товариства, у якому просив суд витребувати з незаконного володіння Товариства на користь Банку та ТОВ «Оскар» нежитлове приміщення в місті Житомир.

Позовну заяву заступник прокурора Житомирської області обґрунтовував тим, що у зв'язку з невиконанням ТОВ «Оскар» своїх зобов'язань за договором кредитної лінії у ТОВ «Оскар» виникла заборгованість перед Банком. Господарський суд Житомирської області рішенням від 8 грудня 2010 року, залишеним без змін постановою Рівненського апеляційного господарського суду від 11 жовтня 2011 року, задовольнив позов Банку до ТОВ «Оскар», зокрема, стягнув заборгованість за кредитом та відсотками, пеню.

Звертаючись із позовом в інтересах держави, заступник прокурора Житомирської області зазначив у позовній заяві, що рішення Господарського суду Житомирської області від 8 грудня 2010 року не виконано, тому він вважає, що спірне нежитлове приміщення має бути повернене ТОВ «Оскар» для його подальшого передання Банку, який є банком з часткою держави (в особі Міністерства фінансів України) у статутному капіталі 92,998 %.

2.2. Богунський районний суд міста Житомира рішенням від 6 жовтня 2022 року позов заступника прокурора Житомирської області в інтересах держави задовольнив частково, витребував із незаконного володіння Товариства на користь Банку та ТОВ «Оскар» спірне нежитлове приміщення, щодо інших позовних вимог — відмовив.

ТОВ «Оскар» та Товариство оскаржили це рішення в апеляційному порядку. Товариство обґрунтовувало апеляційну скаргу, зокрема, тим, що заступник прокурора Житомирської області не наділений повноваженнями представляти інтереси приватних юридичних осіб.

2.3. Житомирський апеляційний суд постановою від 4 липня 2023 року апеляційну скаргу ТОВ «Оскар» задовольнив, а апеляційну скаргу Товариства задовольнив частково, рішення Богунського районного суду міста Житомира від 6 жовтня 2022 року скасував та ухвалив нове судове рішення, яким у задоволенні позову заступника прокурора Житомирської області в інтересах держави в особі Банку, Міністерства фінансів України відмовив, а позовну заяву заступника прокурора Житомирської області в інтересах держави в особі ТОВ «Оскар» залишив без розгляду, решту судового рішення залишив без змін.

Суд апеляційної інстанції керувався тим, що заступник прокурора Житомирської області, мотивуючи подання позову в інтересах держави, фактично порушив питання відновлення порушеного права юридичних осіб, а саме ТОВ «Оскар» та Банку, що не відповідає вимогам закону. Крім того, ТОВ «Оскар», яке має повну цивільну процесуальну дієздатність, у суді першої інстанції неодноразово заявляло про непідтримання позовних вимог заступника прокурора Житомирської області, що відповідно до пункту 7 частини першої статті 257 Кодексу є підставою для залишення позову без розгляду. Мотивуючи відсутність підстав для задоволення позову заступника прокурора Житомирської області в інтересах держави в особі Банку та Міністерства фінансів України, апеляційний суд зазначив, що «в разі невиконання або неналежного виконання боржником основного зобов'язання Іпотекодержатель вправі задовольнити свої вимоги за основним зобов'язанням шляхом звернення стягнення на предмет іпотеки»; Банк є «іпотекодержателем спірного нерухомого майна, що не надає йому статусу власника цього майна».

2.4. Колегія суддів Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду постановою від 2 квітня 2025 року, яка є остаточним судовим рішенням у справі Товариства, касаційні скарги заступника прокурора Житомирської області та Банку залишила без задоволення, постанову Житомирського апеляційного суду від 4 липня 2023 року — без змін.

3. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

3.1. Відповідно до частини другої статті 8 Закону України «Про Конституційний Суд України» задля захисту та відновлення прав особи Конституційний Суд України розглядає питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) акта (його окремих приписів), який втратив чинність, але продовжує застосовуватись до правовідносин, що виникли під час його чинності.

Конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним, зокрема, статтею 55 Закону України «Про Конституційний Суд України» (абзац перший частини першої статті 77).

Згідно з пунктом 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону.

3.2. Стаття 36¹ Закону № 1789–XII утратила чинність 15 липня 2015 року на підставі набрання чинності Законом України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 року № 1697–VII.

Частина друга статті 45 Кодексу в редакції Закону № 5288–VI утратила чинність на підставі викладення Кодексу в редакції Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 3 жовтня 2017 року № 2147–VIII.

Зазначені приписи Закону № 1789–XII та Кодексу в редакції Закону № 5288–VI були застосовані в остаточному судовому рішенні в справі Товариства.

Конституційний Суд України в розумінні частини другої статті 8 Закону України «Про Конституційний Суд України» повноважний розглядати питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) акта (його окремих приписів), який втратив чинність, якщо такий акт (його окремі приписи) продовжує застосовуватись до правовідносин, що виникли під час його чинності, та якщо наявна відповідна мета — захист і відновлення прав особи.

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України враховує, що справа Товариства була розглянута по суті в судах першої, апеляційної та касаційної інстанцій, за результатами її розгляду ухвалено судові рішення на користь Товариства. З аналізу матеріалів справи та змісту конституційної скарги випливає, що потреба, а відповідно і мета захисту та відновлення прав Товариства в його справі відсутні.

Отже, у розумінні частини другої статті 8 Закону України «Про Конституційний Суд України» немає підстав для розгляду питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) частин першої, третьої, шостої статті 36¹ Закону № 1789–XII, окремого припису абзацу другого частини другої статті 45 Кодексу в редакції Закону № 5288–VI, які втратили чинність, але продовжують застосовуватись до правовідносин, що виникли під час їх чинності.

Зазначене є підставами для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктами 4, 5 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги; втрата чинності актом (його окремими приписами), щодо якого порушено питання відповідності Конституції України.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 8, 32, 37, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Товариства з обмеженою відповідальністю «РОСКАР» щодо відповідності Конституції України (конституційності) частин першої, третьої, шостої статті 36¹

Закону України «Про прокуратуру» від 5 листопада 1991 року № 1789–XII зі змінами, окремого припису абзацу другого частини другої статті 45 Цивільного процесуального кодексу України у редакції Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань удосконалення діяльності прокуратури» від 18 вересня 2012 року № 5288–VI на підставі пунктів 4, 5 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги; втрата чинності актом (його окремими приписами), щодо якого порушено питання відповідності Конституції України.

2. Ухвала Третьої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Грома Ігоря Юрійовича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
пункту 3 частини першої статті 288
Кодексу України про адміністративні правопорушення**

Київ
15 липня 2025 року
№ 58-3(І)/2025

Справа № 3-119/2025(236/25)

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Петришина Олександра Віталійовича — головуючого, доповідача,
Кичуна Віктора Івановича,
Олійник Алли Сергіївни,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Грома Ігоря Юрійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 частини першої статті 288 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Заслухавши суддю-доповідача Петришина О.В. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. До Конституційного Суду України звернувся Гром І.Ю. із клопотанням перевірити на відповідність частині другій статті 55 Конституції України (конституційність) пункт 3 частини першої статті 288 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі — Кодекс).

Пунктом 3 частини першої статті 288 Кодексу унормовано порядок оскарження постанови у справі про адміністративне правопорушення, за яким: «постанову іншого органу (посадової особи) про накладення адміністративного стягнення, постанову по справі про адміністративне правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксоване в автоматичному режимі — у вищестоящий орган (вищестоящий посадовій особі) або в районний, районний у місті, міський чи міськрайонний суд, у порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України, з особливостями, встановленими цим Кодексом».

На переконання автора клопотання, пункт 3 частини першої статті 288 Кодексу не узгоджується з частиною другою статті 55 Конституції України, «оскільки внаслідок застосування способу оскарження постанови про накладення адміністративного стяг-

нення у вищестоящий орган (вищестоящий посадовий особі), особа, яка притягується до адміністративної відповідальності, фактично позбавляється права на оскарження такої постанови до суду».

На підтвердження своєї позиції Гром І.Ю. посилається на Конституцію України, Кодекс, рішення Конституційного Суду України та на судові рішення у його справі.

2. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); у конституційній скарзі має міститись обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55).

З аналізу конституційної скарги вбачається, що Гром І.Ю., піддаючи сумніву відповідність Конституції України (конституційність) пункту 3 частини першої статті 288 Кодексу, фактично висловлює незгоду зі встановленим порядком оскарження постанови у справі про адміністративне правопорушення, однак це не можна вважати належним обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності оспорюваних приписів Кодексу в розумінні вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України».

Отже, наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 62, 77, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Грома Ігоря Юрійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 частини першої статті 288 Кодексу України про адміністративні правопорушення на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ПЕРШОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Гузенка Олександра Миколайовича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
частин першої, другої, третьої, шостої статті 265⁴
Кодексу України про адміністративні правопорушення**

Київ
16 липня 2025 року
№ 59-1(I)/2025

Справа № 3-122/2025(240/25)

Перша колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Філюка Петра Тодосьовича — головуєчого, доповідача,
Кичуна Віктора Івановича,
Олійник Алли Сергіївни,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Гузенка Олександра Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частин першої, другої, третьої, шостої статті 265⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Заслухавши суддю-доповідача Філюка П.Т. та дослідивши матеріали справи, Перша колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Гузенко О.М. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частині першій статті 8, частині першій, окремому положенню частини другої статті 19, окремому положенню статті 21, частинам другій, третій статті 22, окремому положенню частини першої статті 41, частині першій статті 68 Конституції України (конституційності) частини першу, другу, третю, шосту статті 265⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі — Кодекс), якими встановлено порядок та особливості тимчасового затримання транспортних засобів інспекторами з паркування.

2. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Перша колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційна скарга має містити, зокрема, обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Консти-

туцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим, зокрема, статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Зі змісту конституційної скарги вбачається, що аргументація Гузенка О.М. щодо невідповідності Конституції України частин першої, другої, третьої, шостої статті 265⁴ Кодексу зводиться до незгоди із застосуванням в остаточному судовому рішенні в його справі оспорюваних положень Кодексу, що не можна вважати обґрунтуванням твердження щодо їх неконституційності.

Конституційний Суд України неодноразово зазначав, що вирішення питань застосування судами законів України не належить до його повноважень [Ухвала Великої палати Конституційного Суду України від 31 травня 2018 року № 28-у/2018; ухвали Першого сенату Конституційного Суду України від 9 вересня 2020 року № 18-уп(І)/2020, Другого сенату Конституційного Суду України від 7 вересня 2022 року № 5-уп(ІІ)/2022].

Отже, автор клопотання не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 8, 32, 37, 50, 55, 58, 62, 77, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Перша колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Гузенка Олександра Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частин першої, другої, третьої, шостої статті 265⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ПЕРША КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Сивухіна Григорія Сергійовича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
частини першої статті 135 Закону України «Про судоустрій
і статус суддів», частини третьої статті 119
Кодексу законів про працю України**

Київ
16 липня 2025 року
№ 60-2(I)/2025

Справа № 3-110/2025(218/25)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни — головуєчого,
Петришина Олександра Віталійовича,
Совгирі Ольги Володимирівни — доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Сивухіна Григорія Сергійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 135 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року № 1402-VIII (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 31, ст. 545), частини третьої статті 119 Кодексу законів про працю України.

Заслухавши суддю-доповідача Совгирю О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

установила:

1. Сивухін Г.С. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частині другій статті 130 Конституції України (конституційність) частину першу статті 135 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року № 1402-VIII (далі — Закон), частину третю статті 119 Кодексу законів про працю України (далі — Кодекс).

Відповідно до частини першої статті 135 Закону суддівська винагорода регулюється Законом та не може визначатися іншими нормативно-правовими актами.

Згідно з частиною третьою статті 119 Кодексу «за працівниками, направленими для проходження базової військової служби, призваними на військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий

період або прийнятими на військову службу за контрактом, у тому числі шляхом укладення нового контракту на проходження військової служби, під час дії особливого періоду на строк до його закінчення або до дня фактичного звільнення зберігаються місце роботи і посада на підприємстві, в установі, організації, фермерському господарстві, сільськогосподарському виробничому кооперативі незалежно від підпорядкування та форми власності і у фізичних осіб — підприємців, у яких вони працювали на час призову. Таким працівникам здійснюється виплата грошового забезпечення за рахунок коштів Державного бюджету України відповідно до Закону України „Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей“».

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Сивухін Г.С. Указом Президента України від 2 липня 2020 року № 265/2020 призначений на посаду судді Канівського міськрайонного суду Черкаської області. У зв'язку із зарахуванням Сивухіна Г.С. до складу Сил територіальної оборони Збройних Сил України та добровольчих формувань територіальних громад указаний суд наказом від 25 лютого 2022 року увільнив Сивухіна Г.С. від роботи на період проходження військової служби зі збереженням за ним місця роботи, посади та середнього заробітку.

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин» від 1 липня 2022 року № 2352–ІХ (набрав чинності 19 липня 2022 року) унесено зміни до частини третьої статті 119 Кодексу, а саме слова «зберігаються місце роботи, посада і середній заробіток» замінено словами «зберігаються місце роботи і посада». З огляду на це з 19 липня 2022 року суддівську винагороду Сивухіну Г.С. не виплачували.

Сивухін Г.С. у листопаді 2023 року звернувся до суду з адміністративним позовом, у якому просив визнати протиправною бездіяльність Територіального управління Державної судової адміністрації України у Черкаській області (далі — Управління), Державної судової адміністрації України щодо невиклати належного йому розміру суддівської винагороди з 1 жовтня 2023 року до 31 жовтня 2023 року, стягнути недоплачену суддівську винагороду за вказаний період.

Черкаський окружний адміністративний суд рішенням від 12 січня 2024 року адміністративний позов Сивухіна Г.С. задовольнив повністю.

Шостий апеляційний адміністративний суд постановою від 14 квітня 2025 року скасував рішення суду першої інстанції та ухвалив нове судові рішення, у якому відмовив Сивухіну Г.С. у задоволенні його адміністративного позову та зазначив, що якщо суддя призначений для проходження військової служби, зокрема за призовом під час мобілізації, на особливий період, трудові відносини між ним і судом регулюються частиною третьою статті 119 Кодексу, оскільки в Законі немає норми, яка б по-іншому регулювала ці відносини.

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду постановою від 2 червня 2025 року відмовив Сивухіну Г.С. у відкритті касаційного провадження.

Сивухін Г.С. стверджує, що внаслідок застосування судами оспорюваних положень Закону та Кодексу зазнало порушення його право на отримання суддівської винагороди «як судді, який проходив службу по мобілізації без укладення контракту під час війни російської федерації проти України», гарантоване частиною другою статті 130 Конституції України.

3. Розв'язуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Основним Законом України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Зі змісту конституційної скарги вбачається, що Сивухін Г.С., стверджуючи про невідповідність частини першої статті 135 Закону, згідно з якою суддівська винагорода регулюється Законом та не може визначатися іншими нормативно-правовими актами, частині другій статті 130 Конституції України, за якою розмір винагороди судді встановлюється законом про судоустрій, не обґрунтував, у чому саме полягає неконституційність оспорюваного положення Закону. Крім того, автор клопотання не навів жодних аргументів щодо невідповідності частини третьої статті 119 Кодексу Основному Закону України.

Аналіз змісту конституційної скарги дає підстави для висновку, що Сивухін Г.С. фактично висловлює незгоду з правозастосуванням оспорюваних положень Закону, Кодексу судами та судовими рішеннями, ухваленими у його справі, що не є обґрунтуванням тверджень щодо їх неконституційності в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України».

Конституційний Суд України неодноразово зазначав, що правозастосовна діяльність полягає в індивідуалізації правових норм щодо конкретних суб'єктів і конкретних випадків, тобто в установленні фактичних обставин справи і підборі юридичних норм, які відповідають цим обставинам; пошук та аналіз таких норм для їх застосування до конкретного випадку є складовими правозастосування і не належать до повноважень Конституційного Суду України [ухвали Конституційного Суду України від 31 березня 2010 року № 15-у/2010, від 3 липня 2014 року № 73-у/2014, від 24 лютого 2016 року № 14-у/2016, Ухвала Другого сенату Конституційного Суду України від 20 листопада 2019 року № 70-у(II)/2019].

Отже, суб'єкт права на конституційну скаргу не навів обґрунтування тверджень щодо неконституційності частини першої статті 135 Закону, частини третьої статті 119 Кодексу, чим не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Сивухіна Григорія Сергійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 135 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року № 1402-VIII, частини третьої статті 119 Кодексу законів про працю України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження
у справі за конституційною скаргою Деркача Ігоря Миколайовича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
частини четвертої статті 7**

**Кодексу адміністративного судочинства України,
підпункту 1 пункту 19 розділу II «Прикінцеві і перехідні положення»
Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів
України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури»
від 19 вересня 2019 року № 113–ІХ в редакції до внесення змін
Законом України «Про внесення змін до розділу II
„Прикінцеві і перехідні положення“ Закону України „Про внесення змін
до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів
із реформи органів прокуратури“
щодо окремих аспектів дії перехідних положень»
від 15 червня 2021 року № 1554–ІХ**

Київ
22 липня 2025 року
№ 64-3(II)/2025

Справа № 3-41/2025(82/25)

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Первомайського Олега Олексійовича — головуєчого, доповідача,
Городовенка Віктора Валентиновича,
Різника Сергія Васильовича,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Деркача Ігоря Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини четвертої статті 7 Кодексу адміністративного судочинства України, підпункту 1 пункту 19 розділу II «Прикінцеві і перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури» від 19 вересня 2019 року № 113–ІХ (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 42, ст. 238) в редакції до внесення змін Законом України «Про внесення змін до розділу II „Прикінцеві і перехідні положення“ Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури“ щодо окремих аспектів дії перехідних положень» від 15 червня 2021 року № 1554–ІХ (Відомості Верховної Ради України, 2021 р., № 35, ст. 294).

Заслухавши суддю-доповідача Первомайського О.О. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. До Конституційного Суду України звернувся Деркач І.М. із клопотанням перевірити на відповідність частині першій статті 8, частинам першій, другій статті 24, статті 37, частинам першій, другій, четвертій статті 55, пункту 1 частини другої статті 129, статтям 151¹, 151² Конституції України (конституційність) частину четверту статті 7 Кодексу адміністративного судочинства України (далі — Кодекс) та підпункт 1 пункту 19 розділу II «Прикінцеві і перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури» від 19 вересня 2019 року № 113–ІХ в редакції до внесення змін Законом України «Про внесення змін до розділу II „Прикінцеві і перехідні положення“ Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури“ щодо окремих аспектів дії перехідних положень» від 15 червня 2021 року № 1554–ІХ (далі — Закон № 113).

Згідно з частиною четвертою статті 7 Кодексу «якщо суд доходить висновку, що закон чи інший правовий акт суперечить Конституції України, суд не застосовує такий закон чи інший правовий акт, а застосовує норми Конституції України як норми прямої дії.

У такому випадку суд після винесення рішення у справі звертається до Верховного Суду для вирішення питання стосовно внесення до Конституційного Суду України подання щодо конституційності закону чи іншого правового акта, що віднесено до юрисдикції Конституційного Суду України».

Відповідно до підпункту 1 пункту 19 розділу II «Прикінцеві і перехідні положення» Закону № 113 прокурори, які на день набрання чинності Законом № 113 займають посади у Генеральній прокуратурі України, регіональних прокуратурах, місцевих прокуратурах, військових прокуратурах, звільняються Генеральним прокурором, керівником регіональної (обласної) прокуратури з посади прокурора на підставі пункту 9 частини першої статті 51 Закону України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 року № 1697–VII (далі — Закон № 1697), зокрема у разі «неподання прокурором Генеральної прокуратури України, регіональної прокуратури, місцевої прокуратури, військової прокуратури у встановлений строк заяви до Генерального прокурора про переведення до Офісу Генерального прокурора, обласної прокуратури, окружної прокуратури та про намір у зв'язку із цим пройти атестацію».

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

2.1. Деркач І.М. обіймав посаду начальника другого відділу процесуального керівництва Управління процесуального керівництва у кримінальних провадженнях прокуратури Київської області.

Прокурор Київської області наказом від 23 жовтня 2019 року № 612к (далі — Наказ) звільнив Деркача І.М. з посади начальника другого відділу процесуального керівництва Управління процесуального керівництва у кримінальних провадженнях прокуратури Київської області та органів прокуратури з урахуванням статті 9 Закону № 1697, підпункту 1 пункту 19 розділу II «Прикінцеві і перехідні положення» Закону № 113 на підставі пункту 9 частини першої статті 51 Закону № 1697.

Деркач І.М., вважаючи Наказ протиправним, звернувся до суду з адміністративним позовом до прокуратури Київської області, у якому просив визнати протиправним і скасувати Наказ, поновити його на роботі та стягнути середній заробіток за час вимушеного прогулу.

Київський окружний адміністративний суд рішенням від 22 лютого 2024 року, залишеним без змін постановою Шостого апеляційного адміністративного суду від 27 листопада 2024 року, у задоволенні адміністративного позову Деркача І.М. відмовив.

Верховний Суд ухвалою від 21 січня 2025 року відмовив у відкритті касаційного провадження, оскільки судову справу Деркача І.М. розглядали за правилами спрощеного позовного провадження і він не надав будь-яких доказів того, що касаційна скарга стосується питань права, які мають фундаментальне значення для формування єдиної правозастосовної практики.

2.2. Деркач І.М. твердить, що зміст частини четвертої статті 7 Кодексу «дозволяє тлумачити її таким чином, що створюються умови для ігнорування правової позиції Конституційного Суду України, яким визнано відповідну норму неконституційною, зокрема щодо правовідносин, які виникли до дати прийняття такого рішення», а тому цей припис «суперечить принципу верховенства права, а саме таким його елементам, як юридична визначеність та легітимні очікування».

Суб'єкт права на конституційну скаргу вважає, що підпункт 1 пункту 19 розділу II «Прикінцеві і перехідні положення» Закону № 113 порушує принцип незалежності прокурора, зокрема «дискримінаційно розрізняє прокурорів та суддів за статусом та гарантіями незалежності».

Обґрунтовуючи неконституційність оспорюваних приписів Кодексу, Закону № 113, автор клопотання посилається на окремі приписи Конституції України, рішення Конституційного Суду України, норми Кодексу, Закону № 113, а також на судові рішення у своїй справі.

3. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Відповідно до статті 151¹ Конституції України Конституційний Суд України розв'язує питання про відповідність Конституції України (конституційність) закону України за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України; конституційна скарга може бути подана в разі, якщо всі інші національні засоби юридичного захисту вичерпано.

Згідно із Законом України «Про Конституційний Суд України» у конституційній скарзі має міститися обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим, зокрема, статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

3.1. Аналіз конституційної скарги та доданих до неї матеріалів свідчить, що Деркача І.М. звільнили 23 жовтня 2019 року на підставі пункту 9 частини першої статті 51 Закону № 1697.

Шостий апеляційний адміністративний суд у постанові від 27 листопада 2024 року, залишаючи без задоволення апеляційну скаргу Деркача І.М., а рішення Київського окружного адміністративного суду від 22 лютого 2024 року без зміни, виснував, що «положення Закону № 113–ІХ на день їх виконання відповідачем і прийняття оскаржуваного наказу були чинними, неконституційними у встановленому законом порядку не визнавалися. Так само були чинними і положення Порядку № 221, а тому правові підстави для їх незастосування відсутні. З цих підстав колегія суддів відхиляє посилання апелянта на рішення Конституційного Суду № 1-р(II)/2023 від 01.03.2023».

3.2. Оцінюючи доводи суб'єкта права на конституційну скаргу, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із того, що конституційна скарга — це клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих приписів). Здійснюючи конституційний контроль за конституційною скаргою, Конституційний Суд України не уповноважений здійснювати конституційний контроль щодо рішень, дій або бездіяльності судових органів.

Деркач І.М. твердить, що «за подібних правовідносин — наявності рішення Конституційного Суду України, одні колеги суддів Верховного Суду застосовують правову конструкцію частини четвертої статті 7 КАС України до правовідносин, які виникли до прийняття такого рішення, зазначаючи, що судовий захист не може базуватись на неконституційних нормах, навіть якщо відповідне рішення Конституційного Суду України прийнято після виникнення правовідносин».

Аналіз конституційної скарги свідчить, що Деркач І.М. не наводить обґрунтування щодо неконституційності частини четвертої статті 7 Кодексу, підпункту 1 пункту 19 розділу II «Прикінцеві і перехідні положення» Закону № 113 у розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України», а лише обмежується цитуванням Конституції України, рішень Конституційного Суду України і висловлює незгоду із судовим правозастосуванням, зокрема із судовими рішеннями у його справі.

Отже, конституційна скарга Деркача І.М. не відповідає вимогам пункту 6 частини другої статті 55, частини першої статті 77 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Деркача Ігоря Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини четвертої статті 7 Кодексу адміністративного судочинства України, підпункту 1 пункту 19 розділу II «Прикінцеві і перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури» від 19 вересня 2019 року № 113–ІХ в ре-

дакції до внесення змін Законом України «Про внесення змін до розділу II „Прикінцеві і перехідні положення“ Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури“ щодо окремих аспектів дії перехідних положень» від 15 червня 2021 року № 1554-IX на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Третньої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Сивухіна Григорія Сергійовича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
абзаців другого, третього частини першої статті 3, абзацу сьомого
підпункту 1, окремих приписів підпунктів 2, 3, 5 пункту 3
частини другої статті 4 Закону України
«Про судовий збір»**

Київ
22 липня 2025 року
№ 65-3(II)/2025

Справа № 3-30/2025(55/25)

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Первомайського Олега Олексійовича — головуєчого, доповідача,
Городовенка Віктора Валентиновича,
Різника Сергія Васильовича,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Сивухіна Григорія Сергійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзаців другого, третього частини першої статті 3, абзацу сьомого підпункту 1, окремих приписів підпунктів 2, 3, 5 пункту 3 частини другої статті 4 Закону України «Про судовий збір» від 8 липня 2011 року № 3674–VI (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 14, ст. 87) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Первомайського О.О. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Сивухін Г.С. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частинам першій, другій статті 55, статті 129¹ Конституції України (конституційність) абзаци другий, третій частини першої статті 3, абзац сьомий підпункту 1, окремі приписи підпунктів 2, 3, 5 пункту 3 частини другої статті 4 Закону України «Про судовий збір» від 8 липня 2011 року № 3674–VI зі змінами (далі — Закон).

1.1. Згідно з частиною першою статті 3 Закону судовий збір справляється «за подання до суду позовної заяви та іншої заяви, передбаченої процесуальним законодавством» (абзац другий); «за подання до суду апеляційної і касаційної скарг на судові рішення, заяви про перегляд судового рішення у зв'язку з нововиявленими обстави-

нами, заяви про скасування рішення третейського суду, заяви про видачу виконавчого документа на примусове виконання рішення третейського суду та заяви про перегляд судових рішень Верховним Судом України» (абзац третій).

1.2. Абзац сьомий підпункту 1, окремі приписи підпунктів 2, 3, 5 пункту 3 частини другої статті 4 Закону вносять зміни, що ставки судового збору встановлюють у таких розмірах за подання до адміністративного суду:

- адміністративного позову «фізичною особою 0,4 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб»;
- «апеляційної скарги на рішення суду <...> 150 відсотків ставки, що підлягала сплаті при поданні позовної заяви, іншої заяви і скарги, але не більше 15 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб»;
- «касаційної скарги на рішення суду <...> 200 відсотків ставки, що підлягала сплаті при поданні позовної заяви, але не більше 20 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб»;
- «апеляційної і касаційної скарги на ухвалу суду <...> 1 розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб».

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

2.1. Черкаський окружний адміністративний суд рішенням від 24 серпня 2023 року, залишеним без змін постановою Шостого апеляційного адміністративного суду від 18 жовтня 2023 року, визнав протиправною бездіяльність Територіального управління Державної судової адміністрації України у Черкаській області (далі — Управління) щодо невиконання судді Канівського міськрайонного суду Черкаської області Сивухіну Г.С. суддівської винагороди за березень 2023 року; зобов'язав Управління нарахувати та виплатити Сивухіну Г.С. суддівську винагороду за період із 1 березня 2023 року до 31 березня 2023 року включно з відрахуванням обов'язкових податків і зборів.

Задля примусового виконання цього судового рішення державний виконавець Відділу примусового виконання рішень Управління забезпечення примусового виконання рішень у Черкаській області Центрального міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Київ) (далі — Відділ) за заявою Сивухіна Г.С. відкрив виконавче провадження, у процесі здійснення якого 13 січня 2024 року стягувач подав клопотання про накладення арешту на кошти та інші цінності боржника, зокрема на кошти, які перебувають у касах, на рахунках у банках, інших фінансових установах, небанківських надавачах платіжних послуг та органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів.

2.2. Уважаючи протиправною бездіяльність державного виконавця Відділу щодо нерозгляду вказаного клопотання, Сивухін Г.С. у червні 2024 року звернувся до Черкаського окружного адміністративного суду в порядку статті 287 Кодексу адміністративного судочинства України (далі — КАС України) із позовною заявою до Відділу та просив: визнати протиправною бездіяльність головного державного виконавця та зобов'язати його розглянути клопотання від 13 січня 2024 року; накласти арешт на кошти та інші цінності Управління. При цьому Сивухін Г.С. не надав доказів сплати судового збору за подання до суду цієї позовної заяви, акцентуючи на тому, що за подання скарги на дії державного виконавця судовий збір не сплачується.

Черкаський окружний адміністративний суд ухвалою від 25 червня 2024 року залишив позовну заяву без руху, встановивши позивачу п'ятиденний строк із моменту отримання цієї ухвали для усунення недоліків та сплати судового збору за подання адміністративного позову — 0,4 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, який установлений частиною другою статті 4 Закону, а ухвалою від 2 липня 2024 року — повернув Сивухіну Г.С. позовну заяву.

Суд, мотивуючи свою позицію, серед іншого послався на приписи частини першої статті 287 КАС України та зазначив, що оскарження рішень, дій чи бездіяльності державного виконавця у порядку КАС України здійснюються у спосіб подання до адміністративного суду позовної заяви, а не скарги; відтак під час звернення до суду учасника виконавчого провадження з позовною заявою про визнання протиправною та скасування постанови державного виконавця про накладення штрафу судовий збір сплачується на загальних підставах.

2.3. Не погодившись з ухвалою Черкаського окружного адміністративного суду про повернення позову, Сивухін Г.С. оскаржив її до апеляційного суду. Шостий апеляційний адміністративний суд ухвалою від 9 липня 2024 року відмовив Сивухіну Г.С. у задоволенні клопотання про звільнення від сплати судового збору як необґрунтованого; апеляційну скаргу на ухвалу суду першої інстанції від 2 липня 2024 року залишив без руху та надав Сивухіну Г.С. строк (десять днів із моменту отримання копії ухвали) для сплати судового збору у розмірі 3028 грн (один розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб).

Сивухін Г.С. не усунув недоліків апеляційної скарги, тому Шостий апеляційний адміністративний суд повернув її ухвалою від 7 серпня 2024 року. Суд у цій ухвалі зазначив, що 15 липня 2024 року від Сивухіна Г.С. надійшло клопотання про усунення недоліків апеляційної скарги, яке обґрунтоване тим, що позивач звільнений від сплати судового збору, оскільки цей позов є формою судового контролю за виконанням рішення суду; водночас приписами статей 382, 383 КАС України визначено, що заяву з приводу встановлення судового контролю за виконанням рішення суду подають у межах справи, у якій ухвалено відповідне рішення; натомість у цьому випадку позивач подав до суду новий позов щодо оскарження дій та бездіяльності державного виконавця.

2.4. Сивухін Г.С. звернувся до Верховного Суду із касаційною скаргою, в якій, посилаючись на порушення судом норм процесуального права, просив скасувати ухвалу Шостого апеляційного адміністративного суду від 7 серпня 2024 року та скерувати справу для продовження розгляду до суду апеляційної інстанції. В обґрунтування вимог цієї скарги він зазначив, що предметом спору є саме судовий контроль, який полягає в оскарженні дій органу виконавчої служби у виконавчому провадженні під час виконання судового рішення у справі за його позовом до Управління про стягнення суддівської винагороди. З огляду на зазначене Сивухін Г.С. вважав, що суд неправомірно зареєстрував його позовну заяву на загальних підставах.

Верховний Суд ухвалою від 28 серпня 2024 року залишив касаційну скаргу без руху; застосувавши приписи підпункту 5 пункту 3 частини другої статті 4 Закону, надав Сивухіну Г.С. строк у десять днів із дня вручення ухвали для усунення недоліків касаційної скарги на ухвалу суду та запропонував сплатити судовий збір за ставкою одного розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Верховний Суд постановою від 23 січня 2025 року касаційну скаргу залишив без задоволення, ухвалу Шостого апеляційного адміністративного суду — без змін.

2.5. Сивухін Г.С. вважає, що внаслідок застосування оспорюваних приписів Закону були порушені гарантовані Конституцією України права: на судовий захист та оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, посадових і службових осіб (частини перша, друга статті 55); на забезпечення виконання державою судового рішення у визначеному законом порядку та на судовий контроль за виконанням судового рішення, зокрема шляхом оскарження дій або бездіяльності посадових осіб органу державної виконавчої служби (стаття 129¹).

На підтвердження своєї позиції автор клопотання посилається на Конституцію України, рішення Конституційного Суду України, окремі приписи Закону, практику Верховного Суду, а також на судові рішення у своїй справі.

3. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

3.1. За статтею 151¹ Основного Закону України Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України (конституційність) закону України за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України; конституційна скарга може бути подана в разі, якщо всі інші національні засоби юридичного захисту вичерпано.

Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих приписів), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); Конституційний Суд України відмовляє у відкритті конституційного провадження, визнавши конституційну скаргу неприйнятною, якщо її зміст і вимоги є очевидно необґрунтованими (частина четверта статті 77); конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

3.2. Суб'єкт права на конституційну скаргу твердить, що його клопотання стосується «обов'язку позивача (стягувача у виконавчому провадженні) сплачувати судовий збір за подання адміністративного позову на рішення, дії або бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби; за звернення з апеляційною чи касаційною скаргою на рішення, дії чи бездіяльність державного виконавця».

Сивухін Г.С. вважає, що внаслідок застосування оспорюваних приписів Закону зазнало порушень його «право на судовий захист та оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, посадових і службових осіб», гарантоване частинами першою, другою статті 55 Конституції України, а також «право на забезпечення виконання державою судового рішення у визначеному законом порядку та на судовий контроль за виконанням судового рішення, у тому числі і шляхом оскарження дій/бездіяльності посадових осіб ДВС», встановлене статтею 129¹ Основного Закону України.

3.3. Аналіз конституційної скарги, доданих до неї документів та матеріалів свідчить, що Верховний Суд у постанові від 23 січня 2025 року у справі Сивухіна Г.В. виснував, що позивач скористався своїм правом оскаржити бездіяльність державного вико-

навця у спосіб подання нового позову в порядку статті 287 КАС України, що виключає можливість розглядати подану позовну заяву в порядку статті 382 КАС України.

Ураховуючи наведене, суб'єкт права на конституційну скаргу у наданому ним клопотанні висловлює незгоду із застосуванням судами низки норм КАС України та не обґрунтовує неконституційність оспорюваних приписів Закону. Однак цитування Конституції України, рішень Конституційного Суду України та незгода із застосуванням судами норм чинного законодавства не є обґрунтуванням тверджень про неконституційність у розумінні пункту 6 частини другої статті 55, частини першої статті 77 Закону України «Про Конституційний Суд України».

Отже, конституційна скарга Сивухіна Г.В. не відповідає вимогам частини першої статті 55, частини першої статті 77 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Сивухіна Григорія Сергійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзаців другого, третього частини першої статті 3, абзацу сьомого підпункту 1, окремих приписів підпунктів 2, 3, 5 пункту 3 частини другої статті 4 Закону України «Про судовий збір» від 8 липня 2011 року № 3674-VI зі змінами згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Третьої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Решетняка Ігоря Володимировича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
частини дев'ятнадцятої статті 31
Кодексу адміністративного судочинства України**

Київ
22 липня 2025 року
№ 68-3(II)/2025

Справа № 3-69/2025(139/25)

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Первомайського Олега Олексійовича — головуєчого,
Городовенка Віктора Валентиновича — доповідача,
Різника Сергія Васильовича,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Решетняка Ігоря Володимировича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини дев'ятнадцятої статті 31 Кодексу адміністративного судочинства України.

Заслухавши суддю-доповідача Городовенка В.В. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Решетняк І.В. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частинам першій, другій статті 8, частині першій статті 24, частині першій статті 55, пункту 3 частини першої статті 85, окремому припису пункту 14 частини першої статті 92, пункту 1 частини другої статті 129 Конституції України (конституційності) частину дев'ятнадцяту статті 31 Кодексу адміністративного судочинства України (далі — Кодекс), згідно з якою «особливості розподілу судових справ встановлюються Положенням про Єдину судову інформаційно-комунікаційну систему та/або положеннями, що визначають порядок функціонування її окремих підсистем (модулів)».

1.1. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Решетняк І.В. обіймає посаду судді Артемівського міськрайонного суду Донецької області з 24 квітня 2012 року.

У жовтні 2022 року Голова Верховного Суду, урахувавши те, що під час воєнного стану Артемівський міськрайонний суд Донецької області не може здійснювати правосуддя, змінив територіальну підсудність судових справ та відрядив суддів цього суду до Дружківського міського суду Донецької області. Всупереч указаному рішення суддя Решетняк І.В. не прибув до Дружківського міського суду Донецької області для здійснення правосуддя. У зв'язку із цим Головне управління з протидії системним загрозам управління державою Департаменту захисту національної державності Служби безпеки України в січні 2024 року звернулося до Вищої ради правосуддя з дисциплінарною скаргою стосовно Решетняка І.В.

Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя розглянула вказану дисциплінарну скаргу та рішенням від 10 квітня 2024 року № 1068/2дп/15-24, залишеним без змін рішенням Вищої ради правосуддя від 25 червня 2024 року № 1948/0/15-24 (далі — Рішення), притягнула суддю Артемівського міськрайонного суду Донецької області Решетняка І.В., відрадженого до Дружківського міського суду Донецької області, до дисциплінарної відповідальності та застосувала до нього «дисциплінарне стягнення у виді подання про звільнення судді з посади».

Решетняк І.В. оскаржив Рішення до Верховного Суду. Велика Палата Верховного Суду постановою від 3 жовтня 2024 року скаргу Решетняка І.В. залишила без задоволення, а Рішення — без змін.

Решетняк І.В. 30 жовтня 2024 року звернувся до Верховного Суду із заявою про перегляд за нововиявленими обставинами постанови Великої Палати Верховного Суду від 3 жовтня 2024 року.

Велика Палата Верховного Суду ухвалою від 16 січня 2025 року відмовила у задоволенні заяви Решетняка І.В. про перегляд за нововиявленими обставинами постанови Великої Палати Верховного Суду від 3 жовтня 2024 року, зазначивши, що «названі Решетняком І.В. обставини, які, на його думку, свідчать про неповноважність складу Великої Палати при розгляді його скарги на рішення ВРП, не відповідають ознакам нововиявлених, не є істотними в цій справі, тобто їх урахування судом не мало б наслідком прийняття іншого судового рішення, ніж те, що було прийняте»; «конкретний зміст заяви Решетняка І.В. в зіставленні з точним розумінням положень пункту 1 частини другої статті 361 та статті 364 КАС України свідчить про незгоду з прийнятим рішенням та бажання переглянути його в запропонований заявником спосіб».

1.2. Решетняк І.В. твердить, що «особливості розподілу судових справ, які впливають на визначення складу суду, повинні встановлюватися виключно законами України, а ні підзаконними нормативними актами, яким є передбачене в частині 19 статті 31 Кодексу <...> Положення про Єдину судову інформаційно-комунікаційну систему та/або положення, що визначають порядок функціонування її окремих підсистем (модулів)».

На думку суб'єкта права на конституційну скаргу, «законодавча норма частини 19 статті 31 Кодексу <...> не відповідає за суб'єктом затвердження конституційній нормі пункту 3 частини 1 статті 85 <...> Конституції України <...> яка відносить до повноважень Верховної Ради України прийняття законів, та за змістом конституційній нормі пункту 14 частини 1 статті 92 <...> Конституції України <...> що визначає в якості регулятора сфери судочинства як кола суспільних відносин виключно закони України, суперечить частині 2 статті 8 <...> Конституції України <...> за якою Конституція України має найвищу юридичну силу; закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй».

Автор клопотання зазначає, що застосування частини дев'ятнадцятої статті 31 Кодексу «для визначення складу суддів Великої Палати Верховного Суду, призначених розглядати скарги на рішення Вищої ради правосуддя, ухвалених за результатами розгляду скарг на рішення її Дисциплінарних палат про притягнення до дисциплінарної відповідальності суддів, обумовлює дискримінаційний характер правосуддя по відношенню до <...> суддів, які притягаються до дисциплінарної відповідальності <...> оскільки не забезпечує розгляд їх скарг на згадані рішення Вищої ради правосуддя правосуб'єктним судом за ознакою „формування суду згідно із законом“, позбавляє права на судовий захист належним судом на відміну від інших осіб, які звертаються за захистом своїх прав, свобод і законних інтересів до адміністративного суду з належною правосуб'єктністю, пов'язаного з його формуванням на підставі Закону». На думку Решетняка І.В., «така дискримінація порушує конституційне право заявника <...> мати рівні конституційні права і свободи та бути рівним перед законом, яке передбачено частиною 1 статті 24 <...> Конституції України <...> суперечить основній засаді судочинства у вигляді рівності усіх учасників судового процесу перед законом і судом, що передбачена пунктом 1 частини 2 статті 129 <...> Конституції України <...> та принципу верховенства права».

Обґрунтовуючи свої твердження, суб'єкт права на конституційну скаргу посилається на приписи Конституції України, Кодексу та законів України, Положення про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, затверджене рішенням Вищої ради правосуддя від 17 серпня 2021 року № 1845/0/15-21 зі змінами, а також на судові рішення у своїй справі, копії яких долучено до конституційної скарги.

Решетняк І.В. також висловив клопотання про поновлення пропущеного строку подання конституційної скарги.

2. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

2.1. Згідно зі статтею 77 Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону, та якщо з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі приписи), сплинуло не більше трьох місяців (абзац перший, пункт 2 частини першої); якщо суб'єкт права на конституційну скаргу пропустив строк подання конституційної скарги у зв'язку з тим, що не мав повного тексту судового рішення, він має право висловити у конституційній скарзі клопотання про поновлення пропущеного строку (частина третя).

Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Решетняк І.В. 15 квітня 2025 року вперше звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність Конституції України (конституційність) частину дев'ятнадцяту статті 31 Кодексу, однак через недотримання вимог Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційну скаргу 16 квітня 2025 року повернуто на підставі частини третьої статті 57 названого закону.

Автор клопотання 28 квітня 2025 року вдруге звернувся до Конституційного Суду України з конституційною скаргою, однак пропустив строк її подання.

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України з огляду на доводи, наведені суб'єктом права на конституційну скаргу, вважає за можливе поновити строк подання конституційної скарги.

2.2. Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих приписів), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); суб'єктом права на конституційну скаргу є особа, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України (його окремі приписи) суперечить Конституції України (абзац перший частини першої статті 56).

У конституційній скарзі міститься клопотання перевірити на відповідність Конституції України (конституційність) частину дев'ятнадцяту статті 31 Кодексу, однак ці приписи Кодексу не застосовано в остаточному судовому рішенні у справі Решетняка І.В. — ухвалі Великої Палати Верховного Суду від 16 січня 2025 року, а отже, вони не можуть бути предметом перевірки на відповідність Основному Закону України.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Решетняка Ігоря Володимировича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини дев'ятнадцятої статті 31 Кодексу адміністративного судочинства України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Третьої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Кравченка Миколи Васильовича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
абзацу першого частини третьої статті 87
Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року
№ 889–VIII у редакції Закону України
«Про внесення змін до Митного кодексу України
та деяких інших законодавчих актів України
у зв’язку з проведенням адміністративної реформи»
від 14 січня 2020 року № 440–IX**

Київ
22 липня 2025 року
№ 69-3(II)/2025

Справа № 3-120/2025(237/25)

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Первомайського Олега Олексійовича — головуєчого,
Городовенка Віктора Валентиновича,
Різника Сергія Васильовича — доповідача,

розглянула на засіданні питання щодо відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Кравченка Миколи Васильовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу першого частини третьої статті 87 Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889–VIII (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 4, ст. 43) у редакції Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв’язку з проведенням адміністративної реформи» від 14 січня 2020 року № 440–IX (Відомості Верховної Ради України, 2020 р., № 28, ст. 188).

Заслухавши суддю-доповідача Різника С.В. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Кравченко М.В. як суб’єкт права на конституційну скаргу звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням (вх. № 18/237 від 30 червня 2025 року) визнати таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), абзац перший частини третьої статті 87 Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889–VIII (далі — Закон № 889) у редакції Закону України «Про внесення

змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи» від 14 січня 2020 року № 440–ІХ (далі — Закон № 440), згідно з яким «суб'єкт призначення або керівник державної служби попереджає державного службовця про наступне звільнення на підставі пунктів 1 та 1¹ частини першої цієї статті у письмовій формі не пізніше ніж за 30 календарних днів. Суб'єкт призначення або керівник державної служби може пропонувати державному службовцю будь-яку вакантну посаду державної служби у тому самому державному органі (за наявності). При цьому не застосовуються положення законодавства про працю щодо обов'язку суб'єкта призначення отримання згоди виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника) на звільнення».

Суб'єкт права на конституційну скаргу вважає, що абзац перший частини третьої статті 87 Закону № 889 у редакції Закону № 440 не відповідає статтям 8, 21, 22, частині другій статті 24, статтям 43, 64 Конституції України, оскільки «законодавець, запровадивши Законом № 440–ІХ право, а не обов'язок суб'єкта призначення або керівника державної служби пропонувати державному службовцю будь-яку вакантну посаду державної служби у тому самому державному органі (за наявності), тим самим запровадив неоднакове регулювання звільнення з однакових підстав працівників різних категорій, фактично поділивши їх на дві категорії».

Обґрунтовуючи твердження щодо неконституційності абзацу першого частини третьої статті 87 Закону № 889 у редакції Закону № 440, суб'єкт права на конституційну скаргу посилається на приписи Конституції України, рішення Конституційного Суду України, Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права 1966 року, рішення Європейського суду з прав людини, приписи Кодексу законів про працю України та Закону № 889, а також на судові рішення у своїй справі.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів випливає таке.

2.1. Наказом Територіального управління Державного бюро розслідувань, розташованого у місті Києві, від 23 листопада 2018 року Кравченка М.В. призначено на посаду слідчого Першого слідчого відділу (відділ з розслідування злочинів у сфері службової діяльності та корупції) Територіального управління Державного бюро розслідувань, розташованого у місті Києві, з 27 листопада 2018 року як такого, що його обрано за конкурсом, з випробувальним строком шість місяців.

Президент України Указом від 5 лютого 2020 року № 41/2020 затвердив організаційну структуру Державного бюро розслідувань, у якій немає структурного підрозділу, посаду в якому обіймав Кравченко М.В. На підставі вказаного указу Державне бюро розслідувань наказами затвердило організаційну структуру та штатний розпис Територіального управління Державного бюро розслідувань, розташованого у місті Києві.

Кравченку М.В. 25 січня 2021 року вручено попередження про наступне вивільнення, а 26 лютого 2021 року наказом в.о. Директора Територіального управління Державного бюро розслідувань, розташованого у місті Києві, його звільнено з посади слідчого Першого слідчого відділу (відділу з розслідування злочинів у сфері службової діяльності та корупції) Територіального управління Державного бюро розслідувань, розташованого у місті Києві, з 1 березня 2021 року згідно з пунктом 4 частини першої статті 83 та пунктом 1 частини першої статті 87 Закону № 889.

Вважаючи протиправним наказ в.о. Директора Територіального управління Державного бюро розслідувань, розташованого у місті Києві, про звільнення із займаної посади, Кравченко М.В. звернувся до адміністративного суду з позовною заявою.

2.2. Окружний адміністративний суд міста Києва рішенням від 24 листопада 2021 року в задоволенні позову відмовив виходячи з того, що спірний наказ прийнято в межах повноважень, у спосіб та порядку, що визначені чинним законодавством, тому підстав для його скасування немає.

Шостий апеляційний адміністративний суд постановою від 3 серпня 2022 року рішення Окружного адміністративного суду міста Києва від 24 листопада 2021 року скасував, ухвалив рішення, яким позов Кравченка М.В. задовольнив частково — змінив дату звільнення з 1 березня 2021 року на 9 квітня 2021 року, у задоволенні іншої частини позову відмовив.

Колегія суддів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду постановою від 31 серпня 2023 року, яка є остаточним судовим рішенням у справі суб'єкта права на конституційну скаргу, касаційну скаргу Кравченка М.В. залишила без задоволення, постанову Шостого апеляційного адміністративного суду від 3 серпня 2022 року — без змін.

3. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

3.1. Згідно зі статтею 77 Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону, та якщо з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі приписи), сплинуло не більше трьох місяців (абзац перший, пункт 2 частини першої); як виняток, конституційна скарга може бути прийнята поза межами вимог, установлених пунктом 2 частини першої цієї статті, якщо Конституційний Суд України визнає її розгляд потрібним із мотивів суспільного інтересу (частина друга).

Кравченко М.В. 15 березня 2025 року вперше звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність Конституції України (конституційність) абзац перший частини третьої статті 87 Закону № 889 у редакції Закону № 440. Через недотримання вимог Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційну скаргу повернуто Кравченку М.В. 20 березня 2025 року на підставі частини третьої статті 57 цього закону.

Суб'єкт права на конституційну скаргу 27 червня 2025 року, усунувши недоліки, вдруге звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність Конституції України (конституційність) абзац перший частини третьої статті 87 Закону № 889 у редакції Закону № 440.

Оскільки остаточне судове рішення у справі суб'єкта права на конституційну скаргу набрало законної сили 31 серпня 2023 року, він мав реалізувати право на звернення до Конституційного Суду України з конституційною скаргою до 31 листопада 2023 року.

Отже, конституційну скаргу подано зі значним порушенням строку, установленого пунктом 2 частини першої статті 77 Закону України «Про Конституційний Суд України».

3.2. Кравченко М.В., керуючись частиною другою статті 77 Закону України «Про Конституційний Суд України», просить Конституційний Суд України прийняти його конституційну скаргу поза межами вимог пункту 2 частини першої статті 77 цього закону (без урахування потреби в дотриманні тримісячного строку подання конституційної скарги) із мотивів суспільного інтересу.

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України зазначає, що з аналізу матеріалів справи та змісту конституційної скарги випливає, що потреби в розгляді конституційної скарги Кравченка М.В. із мотивів суспільного інтересу поза межами вимог, установлених пунктом 2 частини першої статті 77 Закону України «Про Конституційний Суд України», немає.

3.3. Отже, конституційна скарга Кравченка М.В. подана поза межами строку, установленого для її подання, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Кравченка Миколи Васильовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу першого частини третьої статті 87 Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889–VIII у редакції Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв’язку з проведенням адміністративної реформи» від 14 січня 2020 року № 440–IX на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Третьої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Циганенка Олександра Петровича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
частини четвертої статті 304, частини третьої статті 307,
статті 309, частини четвертої статті 424
Кримінального процесуального кодексу України**

Київ
23 липня 2025 року
№ 70-3(І)/2025

Справа № 3-11/2025(21/25)

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Петришина Олександра Віталійовича — головуєчого,
Кичуна Віктора Івановича,
Олійник Алли Сергіївни — доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Циганенка Олександра Петровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини четвертої статті 304, частини третьої статті 307, статті 309, частини четвертої статті 424 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Олійник А.С. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. До Конституційного Суду України звернувся Циганенко О.П. із клопотанням перевірити на відповідність статтям 1, 3, 8, 19, 55, пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України (конституційність) частину четверту статті 304, частину третю статті 307, статтю 309, частину четверту статті 424 Кримінального процесуального кодексу України (далі — Кодекс).

Згідно з частиною четвертою статті 304 Кодексу «слідчий суддя, суд відмовляє у відкритті провадження лише у разі, якщо скарга подана на рішення, дію чи бездіяльність слідчого, дізнавача, прокурора, що не підлягає оскарженню».

Відповідно до частини третьої статті 307 Кодексу «ухвала слідчого судді за результатами розгляду скарги на рішення, дію чи бездіяльність слідчого, дізнавача чи прокурора не може бути оскаржена, окрім ухвали про відмову у задоволенні скарги на

постанову про закриття кримінального провадження, скарги на відмову слідчого, прокурора в задоволенні клопотання про закриття кримінального провадження з підстав, визначених пунктом 9¹, частини першої статті 284 цього Кодексу, про скасування повідомлення про підозру та відмову у задоволенні скарги на повідомлення про підозру».

Статтею 309 Кодексу визначено перелік ухвал слідчого судді, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування.

Згідно з частиною четвертою статті 424 Кодексу «ухвала слідчого судді після її перегляду в апеляційному порядку, а також ухвала суду апеляційної інстанції за результатами розгляду апеляційної скарги на таку ухвалу оскарженню в касаційному порядку не підлягають».

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

У вересні 2021 року Циганенко О.П. звернувся до Печерського районного суду міста Києва зі скаргою на бездіяльність уповноважених осіб Офісу Генерального прокурора та щодо зобов'язання вчинити певні дії.

Печерський районний суд міста Києва ухвалою від 13 вересня 2021 року відмовив у відкритті провадження за скаргою Циганенка О.П., у якій він просив зобов'язати уповноважених осіб Офісу Генерального прокурора виконати вимоги статті 55 Кодексу та видати йому пам'ятку про права та обов'язки потерпілого під час отримання заяви.

Київський апеляційний суд ухвалою від 14 травня 2024 року апеляційну скаргу Циганенка О.П. залишив без задоволення, а ухвалу слідчого судді Печерського районного суду міста Києва від 13 вересня 2021 року — без змін.

Верховний Суд ухвалою від 20 червня 2024 року відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою Циганенка О.П. на ухвали слідчого судді Печерського районного суду міста Києва від 13 вересня 2021 року та Київського апеляційного суду від 14 травня 2024 року.

2.1. Суб'єкт права на конституційну скаргу, стверджуючи про неконституційність оспорюваних приписів Кодексу, зазначає, що «правова ситуація <...> в судочинстві держави Україна полягає у порушенні судами» частини третьої статті 307, частини четвертої статті 304, статті 309 Кодексу.

На думку автора клопотання, кримінальне судочинство має здійснюватися з дотриманням норм Конституції України як норм прямої дії, а саме статей 1, 3, 8, 19, 55, пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України.

Циганенко О.П. у конституційній скарзі посилається на окремі приписи Конституції України, постанови Верховного Суду у справах інших осіб, а також на судові рішення у його справі.

3. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України керується таким.

Згідно зі статтею 77 Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону, та якщо з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі приписи), сплинуло не більше трьох місяців (абзац перший, пункт 2 частини першої).

Тобто однією з умов прийнятності конституційної скарги є дотримання строку її подання, що його визначено пунктом 2 частини першої статті 77 Закону України «Про Конституційний Суд України».

З аналізу конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається, що суб'єкт права на конституційну скаргу остаточним судовим рішенням у справі вважає ухвалу Верховного Суду від 20 червня 2024 року, якою відмовлено у відкритті касаційного провадження за його касаційною скаргою на ухвали слідчого судді Печерського районного суду міста Києва від 13 вересня 2021 року та Київського апеляційного суду від 14 травня 2024 року.

Отже, Циганенко О.П. мав реалізувати право на звернення до Конституційного Суду України з конституційною скаргою до 21 вересня 2024 року.

Автор клопотання звернувся до Конституційного Суду України з конституційною скаргою 15 січня 2025 року, яку було зареєстровано 21 січня 2025 року (вх. № 18/21-369), тобто поза межами строку, встановленого Законом України «Про Конституційний Суд України» для подання конституційної скарги.

Суб'єкт права на конституційну скаргу просить поновити пропущений строк, зазначивши, що ухвалу Верховного Суду від 20 червня 2024 року він отримав 15 липня 2024 року. Конституційну скаргу Циганенко О.П. подав 15 січня 2025 року, проте не обґрунтував причини пропуску строку звернення до Конституційного Суду України з конституційною скаргою.

Ураховуючи вимоги частини третьої статті 77 Закону України «Про Конституційний Суд України», Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України не вбачає підстав для поновлення пропущеного строку подання конституційної скарги.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 83, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Циганенка Олександра Петровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини четвертої статті 304, частини третьої статті 307, статті 309, частини четвертої статті 424 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Гренчука Володимира Дмитровича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
частини першої статті 117
Кодексу законів про працю України**

Київ
23 липня 2025 року
№ 71-3(I)/2025

Справа № 3-18/2025(35/25)

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Петришина Олександра Віталійовича — головуючого,
Кичуна Віктора Івановича,
Олійник Алли Сергіївни — доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Гренчука Володимира Дмитровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 117 Кодексу законів про працю України.

Заслухавши суддю-доповідача Олійник А.С. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. До Конституційного Суду України звернувся Гренчук В.Д. із клопотанням перевірити на відповідність частині сьомій статті 43 Конституції України (конституційність) частину першу статті 117 Кодексу законів про працю України (далі — Кодекс).

Відповідно до частини першої статті 117 Кодексу «у разі невикплати з вини роботодавця належних звільненому працівникові сум у строки, визначені статтею 116 цього Кодексу, при відсутності спору про їх розмір підприємство, установа, організація повинні виплатити працівникові його середній заробіток за весь час затримки по день фактичного розрахунку, але не більш як за шість місяців».

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

2.1. Гренчук В.Д. з 6 травня 2019 року працював на посаді сторожа у комунальному підприємстві «Готель „Україна“» Запорізької міської ради (далі — Підприємство), 31 серпня 2020 року звільнився за власним бажанням. Починаючи з 1 лютого

2020 року до дня звільнення Гренчук В.Д. не отримував заробітної плати, розрахунку під час звільнення з ним не провели.

Гренчук В.Д. 23 березня 2022 року звернувся до суду з позовом до Підприємства про стягнення заборгованості.

Шевченківський районний суд міста Запоріжжя рішенням від 12 січня 2023 року (справа № 336/1425/22) позовні вимоги Гренчука В.Д. задовольнив частково, зокрема, стягнув із Підприємства на користь Гренчука В.Д. заборгованість у заробітній платі за період із 1 лютого 2020 року до 31 серпня 2020 року у розмірі 34 221,57 грн, компенсацію за невикористану відпустку в розмірі 4 695,36 грн без відрахування обов'язкових платежів та внесків із нарахованої заробітної плати; компенсацію втрати частини заробітку у розмірі 4 571,11 грн; середній заробіток за час затримки розрахунку у розмірі 160 058,80 грн; рішення в частині виплати заробітної плати за один місяць у сумі 5 458,17 грн (із відрахуванням обов'язкових платежів та внесків із нарахованої заробітної плати) звернув до негайного виконання.

Повний розрахунок за зазначеним рішенням провели 27 грудня 2023 року.

2.2. Гренчук В.Д. 6 лютого 2024 року звернувся до суду з позовом до Підприємства, до комунального підприємства «Універс» Запорізької обласної ради як до правонаступника Підприємства, у якому просив стягнути солідарно з відповідачів середній заробіток за час затримки розрахунку за період із 13 січня 2023 року до 27 грудня 2023 року в розмірі 67 462,80 грн, суму індексації заробітної плати в розмірі 9 376,50 грн, відшкодувати моральну шкоду в розмірі 5 000,00 грн та всі судові витрати у справі, яких він зазнав.

Орджонікідзевський районний суд міста Запоріжжя рішенням від 5 березня 2024 року (справа № 335/1425/24) відмовив позивачеві у задоволенні позовних вимог.

Запорізький апеляційний суд постановою від 21 травня 2024 року (справа № 335/1425/24) апеляційну скаргу Гренчука В.Д. залишив без задоволення, а рішення Орджонікідзевського районного суду міста Запоріжжя від 5 березня 2024 року — без змін.

2.3. До конституційної скарги Гренчук В.Д. долучив ухвалу Верховного Суду у складі колегії суддів Третьої судової палати Касаційного цивільного суду від 5 вересня 2024 року у справі № 335/1425/24, якою суд, керуючись статтями 261, 394 Цивільного процесуального кодексу України, відмовив у відкритті касаційного провадження, оскільки «представник Коротченко Д.О., яка діє в інтересах Гренчука В.Д., вже подавала касаційну скаргу на рішення Орджонікідзевського районного суду м. Запоріжжя від 05 березня 2024 року та постанову Запорізького апеляційного суду від 21 травня 2024 року і ухвалою від 15 липня 2024 року Верховний Суд відмовив у відкритті касаційного провадження в зв'язку з тим, що судові рішення ухвалені у справі з ціною позову, яка не перевищує суму двохсот п'ятдесяти розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб».

3. Суб'єкт права на конституційну скаргу стверджує, зокрема, що «стаття 43 Конституції України захищає право працівника на своєчасне отримання заробітної плати, тоді як статтею 117 Кодексу законів про працю України законодавець обмежує право працівника, права якого були порушені та який отримував заробітну плату з порушенням строків, на захист».

На підтвердження своїх доводів Гренчук В.Д. посилається на Конституцію України, акти міжнародного права, Кодекс, Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин», а також на судові рішення у своїй справі.

4. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України керується таким.

Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» копія остаточного судового рішення у справі суб'єкта права на конституційну скаргу має бути засвідчена в установленому порядку судом, що його ухвалив (абзац десятий частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону, та якщо, зокрема, з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі приписи), сплинуло не більше трьох місяців (абзац перший пункту 2 частини першої статті 77); якщо суб'єкт права на конституційну скаргу пропустив строк подання конституційної скарги у зв'язку з тим, що не мав повного тексту судового рішення, він має право висловити у конституційній скарзі клопотання про поновлення пропущеного строку (частина третя статті 77).

4.1. Остаточним судовим рішенням у справі Гренчука В.Д. є ухвала Верховного Суду в складі колегії суддів Третньої судової палати Касаційного цивільного суду від 15 липня 2024 року, яку суб'єкт права на конституційну скаргу не долучив до конституційної скарги.

Отже, Гренчук В.Д. не дотримав вимоги абзацу десятого частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України».

4.2. Гренчук В.Д. вже звертався до Конституційного Суду України з конституційними скаргами від 14 листопада 2024 року (вх. № 18/401), від 17 грудня 2024 року (вх. № 18/422) щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) частини першої статті 117 Кодексу, проте Секретаріат Конституційного Суду України повернув їх листами від 21 листопада 2024 року (вих. № 004-018-18/4850), від 19 грудня 2024 року (вих. № 004-018-18/5177) як такі, що не відповідали пункту 5, абзацу десятому частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України».

У конституційній скарзі суб'єкт права на конституційну скаргу просить поновити пропущений строк «у зв'язку з тим, що на момент отримання листа від Секретаріату Конституційного Суду України Гренчук В.Д. не мав у своєму розпорядженні належним чином засвідчених документів, необхідних для подання конституційної скарги. Враховуючи час, потрібний для отримання належно засвідчених копій: рішення Шевченківського районного суду міста Запоріжжя від 12.01.2023 у справі № 336/1425/22; рішення Орджонікідзевського районного суду м. Запоріжжя від 05.03.2024 у справі № 335/1425/24; постанови Запорізького апеляційного суду від 21.05.2024 у справі № 335/1425/24; ухвали Верховного Суду від 05.09.2024 у справі № 335/1425/24, строк подачі конституційної скарги з урахуванням рекомендацій, викладених у листі Секретаріату Конституційного Суду України, було пропущено».

З огляду на те, що конституційна скарга не відповідає вимогам статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України», Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України вважає, що немає підстав вирішувати питання про поновлення строку.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 83, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Гренчука Володимира Дмитровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 117 Кодексу законів про працю України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Юрковець Марії Василівни
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
другого речення частини другої статті 46
Цивільного кодексу України**

Київ
23 липня 2025 року
№ 74-3(I)/2025

Справа № 3-29/2025(54/25)

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Петришина Олександра Віталійовича — головуєчого,
Кичуна Віктора Івановича,
Олійник Алли Сергіївни — доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Юрковець Марії Василівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) другого речення частини другої статті 46 Цивільного кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Олійник А.С. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. До Конституційного Суду України звернулася Юрковець М.В. із клопотанням перевірити на відповідність частині першій статті 8 Конституції України (конституційність) друге речення частини другої статті 46 Цивільного кодексу України (далі — Кодекс).

Згідно з другим реченням частини другої статті 46 Кодексу «з урахуванням конкретних обставин справи суд може оголосити фізичну особу померлою і до спливу цього строку, але не раніше спливу шести місяців».

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке. Син Юрковець М.В. — Юрковець І.В., військовослужбовець Збройних Сил України — зник безвісти у серпні 2014 року під час виконання бойового завдання, з того часу перебуває у статусі зниклого безвісти.

Військова частина А1214 звернулася до суду 25 липня 2022 року із заявою, в якій просила визнати померлим Юрковця І.В. і вважати 29 серпня 2014 року днем його смерті.

Новомосковський міськрайонний суд Дніпропетровської області рішенням від 23 лютого 2023 року, яке залишено без змін постановою Дніпровського апеляційного суду від 27 червня 2023 року, задовольнив заяву.

Верховний Суд у складі колегії суддів Третьою судовою палати Касаційного цивільного суду постановою від 2 липня 2024 року касаційну скаргу Юрковець М. В. залишив без задоволення, а рішення судів попередніх інстанцій — без змін.

Верховний Суд, залишаючи без змін рішення попередніх інстанцій, керувався тим, що суди цих інстанцій належним чином оцінили надані Юрковець М.В. докази, правильно встановили, що Юрковець І.В. пропав безвісти 29 серпня 2014 року під час безпосередньої участі в Антитерористичній операції. Крім того, указаний суд зазначив, що фізична особа, яка пропала безвісти за обставин, що загрожували їй смертю або дають підстави припускати її загибель від певного нещасного випадку, або у зв'язку з воєнними діями, збройним конфліктом, може бути оголошена померлою від дня її вірогідної смерті, а також те, що підставою для оголошення особи померлою в судовому порядку є не факти, які напевне свідчать про її загибель, а обставини, що дають підставу припускати смерть такої особи.

3. Суб'єкт права на конституційну скаргу, стверджуючи про неконституційність оспорюваного припису Кодексу, зазначає, що «незрозуміло, коли саме суд може „з урахуванням конкретних обставин справи оголосити особу померлою“ до спливу дворічного строку: або не раніше спливу шести місяців від дня закінчення воєнних дій; або не раніше спливу шести місяців від дати зникнення», оскільки, на його думку, оспорюваний припис Кодексу не відповідає принципу юридичної визначеності як складової принципу верховенства права.

Юрковець М.В. вказує, що внаслідок застосування судами оспорюваного припису Кодексу зазнали порушення її права людини, гарантовані частиною третьою статті 22 Конституції України, оскільки «було звужено зміст та обсяг прав особи, щодо якої подано заяву про оголошення померлою та членів її сім'ї».

Суб'єкт права на конституційну скаргу у конституційній скарзі посилається на окремі приписи Конституції України, Кодексу, Цивільного кодексу Української РСР, а також на судові рішення, ухвалені в його справі та у справі іншої особи.

4. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України керується таким.

Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону, та якщо з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі приписи), сплинуло не більше трьох місяців (абзац перший, пункт 2 частини першої статті 77); якщо суб'єкт права на конституційну скаргу пропустив строк подання конституційної скарги у зв'язку з тим, що не мав повного тексту судового рішення, він має право висловити у конституційній скарзі клопотання про поновлення пропущеного строку (частина третя статті 77).

4.1. З аналізу конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається, що остаточним судовим рішенням у справі є постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Третьої судової палати Касаційного цивільного суду від 2 липня 2024 року, яка набрала законної сили з моменту її прийняття, є остаточною і оскарженню не підлягає.

Юрковець М.В. мала реалізувати право на звернення до Конституційного Суду України з конституційною скаргою до 3 жовтня 2024 року. Суб'єкт права на конституційну скаргу звернувся до Конституційного Суду України з конституційною скаргою 13 лютого 2025 року, яку було зареєстровано в Конституційному Суді України 19 лютого 2025 року. Отже, конституційну скаргу подано поза межами вимог, передбачених пунктом 2 частини першої статті 77 Закону України «Про Конституційний Суд України», оскільки з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням минуло 7 місяців.

Юрковець М.В. просить визнати розгляд конституційної скарги потрібним із мотивів суспільного інтересу та поновити пропущений строк, зазначивши, що остаточне судове рішення отримала засобами поштового зв'язку 13 грудня 2024 року.

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України зазначає, що суб'єкт права на конституційну скаргу уже звертався до Конституційного Суду України з конституційною скаргою від 3 жовтня 2024 року (вх. № 18/366) з аналогічного питання, до якої вже було долучено остаточне судове рішення у його справі. Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України Ухвалою від 30 жовтня 2024 року № 214-2(I)/2024 відмовила у відкритті конституційного провадження у справі за цією конституційною скаргою на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

З огляду на викладене Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України вважає, що немає підстав для поновлення пропущеного строку подання конституційної скарги Юрковець М.В. згідно з частиною третьою статті 77 Закону України «Про Конституційний Суд України», не вбачає підстав для визнання її розгляду потрібним із мотивів суспільного інтересу та прийняття поза межами вимог, установлених пунктом 2 частини першої статті 77 цього закону.

4.2. Зі змісту конституційної скарги вбачається, що Юрковець М.В. твердить про неконституційність другого речення частини другої статті 46 Кодексу у зв'язку з порушенням принципу юридичної визначеності як складової принципу верховенства права, закріпленого частиною першою статті 8 Конституції України, проте не обґрунтувала, що оспорюваний припис Кодексу є неконституційним, а лише висловила незгоду із законодавчим регулюванням питання оголошення фізичної особи померлою, а також із судовими рішеннями у своїй справі.

Наведене свідчить про те, що конституційна скарга Юрковець М.В. не відповідає вимогам статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 83, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Юрковець Марії Василівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) другого речення частини другої статті 46 Цивільного кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Яценка Володимира Анатолійовича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
абзацу другого частини третьої статті 34
Кримінального процесуального кодексу України**

Київ
23 липня 2025 року
№ 75-3(I)/2025

Справа № 3-40/2025(79/25)

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Петришина Олександра Віталійовича — головуєчого,
Кичуна Віктора Івановича,
Олійник Алли Сергіївни — доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Яценка Володимира Анатолійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу другого частини третьої статті 34 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Олійник А.С. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. До Конституційного Суду України звернувся Яценко В.А. із клопотанням перевірити на відповідність частині першій статті 55, частинам першій, третій, четвертій статті 125 Конституції України (конституційності) абзац другий частини третьої статті 34 Кримінального процесуального кодексу України (далі — Кодекс).

Відповідно до абзацу другого частини третьої статті 34 Кодексу «питання про направлення кримінального провадження з Вищого антикорупційного суду до іншого суду вирішується колегією у складі п'яти суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду за поданням складу суду, визначеного для розгляду кримінального провадження, або за клопотанням сторін не пізніше п'яти днів з дня внесення такого подання чи клопотання, про що постановляється вмотивована ухвала».

На думку суб'єкта права на конституційну скаргу, «юрисдикція Апеляційної палати ВАКС взагалі не поширюється на суди загальної юрисдикції першої інстанції та згідно ч. 3 ст. 34 КПК України за загальним правилом розгляд питань щодо визначення підсудності належить саме Верховному Суду. Апеляційна палата ВАКС створена у складі ВАКС та фактично є зацікавленим суб'єктом при вирішенні питання підсудності з ВАКС

до іншого суду, що прямо ставить під сумнів дотримання права на справедливий суд в контексті розгляду справи „судом, встановленим законом“. А відтак положення абз. 2 ч. 3 ст. 34 КПК України є неконституційним».

Обґрунтовуючи неконституційність абзацу другої частини третьої статті 34 Кодексу, Яценко В.А. посилається на Конституцію України, рішення Конституційного Суду України, акти міжнародного права, Кодекс, Закон України «Про судоустрій і статус суддів», Закон України «Про Вищий антикорупційний суд», а також на судові рішення у його справі.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

На розгляді Вищого антикорупційного суду перебуває кримінальне провадження за обвинуваченням, зокрема Яценка В.А., у вчиненні кримінальних правопорушень, визначених частиною п'ятою статті 191, частиною третьою статті 209 Кримінального кодексу України.

Колегія суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду ухвалою від 17 жовтня 2023 року залишила без задоволення клопотання захисників, які діяли, зокрема, в інтересах Яценка В.А., про направлення кримінального провадження з Вищого антикорупційного суду до Жовтневого районного суду міста Дніпропетровська.

Під час підготовчого судового засідання у Вищому антикорупційному суді захисники, що діяли, зокрема, в інтересах Яценка В.А., 9 лютого 2024 року подали клопотання про звернення до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду щодо вирішення питання про направлення зазначеного кримінального провадження до Жовтневого районного суду міста Дніпропетровська.

Колегія суддів Вищого антикорупційного суду ухвалою від 22 квітня 2024 року частково задовольнила це клопотання та постановила звернутися до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду з поданням щодо вирішення питання про направлення кримінального провадження за обвинуваченням, зокрема, Яценка В.А. до іншого суду.

Дослідивши подання Вищого антикорупційного суду від 22 квітня 2024 року, колегія суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду ухвалою від 4 червня 2024 року закрила провадження з розгляду цього подання, зокрема, з огляду на те, що приписи статті 34 Кодексу «не передбачають неодноразове в одному провадженні вирішення питання про підсудність за клопотанням чи поданням з аналогічних підстав, оскільки це суперечить закріпленим у ст. 2 КПК України завданням кримінального провадження». Колегія суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду також констатувала, що «довід, зазначений у поданні — п. 2 ч. 5 ст. 216 КПК України, вже був предметом розгляду Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду в порядку, передбаченому ст.34 КПК України <...>. Фактично в поданні ставиться питання про перегляд рішення, яке набрало законної сили»; у резолютивній частині цієї ухвали вказала, що вона «набирає законної сили з моменту проголошення та оскарженню в касаційному порядку не підлягає».

Захисник, який діяв в інтересах Яценка В.А., звернувся до Верховного Суду з касаційною скаргою на ухвалу колегії суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду від 4 червня 2024 року.

Колегія суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду ухвалою від 10 жовтня 2024 року відмовила у відкритті касаційного провадження.

Захисник, який діяв в інтересах Яценка В.А., подав до Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду клопотання про направлення матеріалів кримінального провадження з Вищого антикорупційного суду до Жовтневого районного суду міста Дніпропетровська, а також клопотання про передання на розгляд Великої Палати Верховного Суду клопотання про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого в межах юрисдикції різних апеляційних судів у порядку статей 434¹, 434² Кодексу.

Колегія суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду ухвалою від 26 листопада 2024 року відмовила у задоволенні цих клопотань та, керуючись статтею 34 Кодексу, стосовно клопотання захисника про направлення кримінального провадження до іншого суду зазначила, що «розгляд заявлених заявником вимог не відноситься до повноважень Верховного Суду»; стосовно клопотання про передання на розгляд Великої Палати Верховного Суду клопотання про направлення кримінального провадження в порядку статей 434¹, 434² Кодексу вказала, що «прийняття рішення про передачу кримінального провадження на розгляд Великої Палати Верховного Суду під час вирішення питання в порядку ст. 34 КПК України не передбачено».

3. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України керується таким.

Відповідно до частини першої статті 77 Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 цього закону, та якщо: вичерпано всі національні засоби юридичного захисту (за наявності ухваленого в порядку апеляційного перегляду судового рішення, яке набрало законної сили, а в разі передбаченої законом можливості касаційного оскарження — судового рішення, винесеного в порядку касаційного перегляду) (пункт 1); з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі положення), сплинуло не більше трьох місяців (пункт 2).

Ураховуючи вимоги пункту 1 частини першої статті 77 Закону України «Про Конституційний Суд України», остаточним судовим рішенням у справі Яценка В.А. є ухвала колегії суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду від 4 червня 2024 року, оскільки вона набрала законної сили з моменту її проголошення та не підлягає оскарженню у касаційному порядку.

Яценко В.А. мав реалізувати право на звернення до Конституційного Суду України з конституційною скаргою до 5 вересня 2024 року, проте він звернувся до Конституційного Суду України з конституційною скаргою 25 лютого 2025 року, яку було зареєстровано в Конституційному Суді України 14 березня 2025 року, тобто поза межами строку, що його встановлено для подання конституційної скарги.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 83, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Яценка Володимира Анатолійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу другого частини третьої статті 34 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Кучера Романа Володимировича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
абзацу дванадцятого пункту 2 частини четвертої статті 374
Кримінального процесуального кодексу України,
підпункту 7 пункту 3 розділу I Закону України
«Про внесення змін до Кодексу України
про адміністративні правопорушення,
Кримінального кодексу України
та Кримінального процесуального кодексу України
щодо виконання рішень Європейського суду з прав людини»**

Київ
23 липня 2025 року
№ 76-3(I)/2025

Справа № 3-51/2025(104/25)

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Петришина Олександра Віталійовича — головуєчого,
Кичуна Віктора Івановича,
Олійник Алли Сергіївни — доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Кучера Романа Володимировича щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу дванадцятого пункту 2 частини четвертої статті 374 Кримінального процесуального кодексу України, підпункту 7 пункту 3 розділу I Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо виконання рішень Європейського суду з прав людини» від 18 жовтня 2022 року № 2690–IX (Відомості Верховної Ради України, 2023 р., № 28, ст. 96).

Заслухавши суддю-доповідача Олійник А.С. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. До Конституційного Суду України звернувся Кучер Р.В. із клопотанням перевірити на відповідність частині другій статті 3, частині першій статті 8, частинам першій,

другій статті 29, частині першій статті 55 Конституції України (конституційність) абзац дванадцятий пункту 2 частини четвертої статті 374 Кримінального процесуального кодексу України (далі — Кодекс), підпункт 7 пункту 3 розділу I Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо виконання рішень Європейського суду з прав людини» від 18 жовтня 2022 року № 2690–IX (далі — Закон).

Згідно з абзацом дванадцятим пункту 2 частини четвертої статті 374 Кодексу в резолютивній частині вироку, у разі визнання особи винуватою, зазначають «рішення щодо заходів забезпечення кримінального провадження, у тому числі рішення про запобіжний захід до набрання вироком законної сили».

Відповідно до підпункту 7 пункту 3 розділу I Закону абзац дванадцятий пункту 2 частини четвертої статті 374 Кодексу доповнено словами «у тому числі рішення про запобіжний захід до набрання вироком законної сили».

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

У січні 2025 року прокурор подав до Вищого антикорупційного суду клопотання про продовження строку дії обов'язків, у якому, з урахуванням зміненого клопотання, просив продовжити обвинуваченому Кучеру Р.В. до набрання вироком законної сили строк дії обов'язків, покладених на нього вироком Вищого антикорупційного суду від 13 грудня 2024 року.

Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду ухвалою від 6 лютого 2025 року клопотання прокурора задовольнила; продовжила строк дії обов'язків, передбачених частиною п'ятою статті 194 Кодексу та покладених на підставі вироку Вищого антикорупційного суду від 13 грудня 2024 року на обвинуваченого Кучера Р.В., до набрання вироком законної сили чи ухвалення іншого судового рішення щодо обвинувачення його по суті апеляційних скарг.

3. На думку Кучера Р.В., Вищий антикорупційний суд, застосувавши абзац дванадцятий пункту 2 частини четвертої статті 374 Кодексу, порушив частину другу статті 3, частину першу статті 8, частини першу, другу статті 29, частину першу статті 55 Конституції України та норми процесуального права.

Суб'єкт права на конституційну скаргу, обґрунтовуючи твердження щодо неконституційності оспорюваних приписів Кодексу та Закону, зазначає, що вони обмежують його право на свободу та особисту недоторканність, створюють юридичну основу для необмеженого і непропорційного втручання в його права.

Кучер Р.В. вважає, що застосування оспорюваних приписів Кодексу «зводиться до того, що суди свавільно трактують зазначену норму, як свої повноваження, які дозволять суду застосовувати запобіжний захід на безтерміновій основі, тобто без визначеного часового строку, до певної події».

На підтвердження своїх доводів суб'єкт права на конституційну скаргу посилається на окремі приписи Конституції України, рішення Конституційного Суду України, Загальну декларацію прав людини 1948 року, Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права 1966 року, практику Європейського суду з прав людини, Кодекс, Кримінальний кодекс України, а також на судові рішення у своїй справі та у справах інших осіб.

4. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України керується таким.

Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих приписів), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

4.1. Кучер Р.В. просить визнати неконституційним підпункт 7 пункту 3 розділу I Закону, однак цей підпункт не застосовано в остаточному судовому рішенні в його справі — ухвалі Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду від 6 лютого 2025 року.

Отже, у цій частині конституційна скарга не відповідає вимогам частини першої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України».

4.2. Зі змісту конституційної скарги вбачається, що Кучер Р.В. не навів обґрунтування тверджень щодо неконституційності абзацу дванадцятого пункту 2 частини четвертої статті 374 Кодексу, а фактично висловив незгоду з тим, як суд вирішив у його справі питання щодо запобіжного заходу до набрання законної сили вирок.

Конституційний Суд України неодноразово зазначав, що вирішення питань застосування судами законів України не належить до його повноважень [ухвала Великої палати Конституційного Суду України від 31 травня 2018 року № 28-у/2018; ухвали Першого сенату Конституційного Суду України від 9 вересня 2020 року № 18-уп(I)/2020, Другого сенату Конституційного Суду України від 7 вересня 2022 року № 5-уп(II)/2022].

Наведене свідчить про те, що конституційна скарга Кучера Р.В. не відповідає вимогам статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 83, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Кучера Романа Володимировича щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу дванадцятого пункту 2 частини четвертої статті 374 Кримінального процесуального кодексу України, підпункту 7 пункту 3 розділу I Закону

України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо виконання рішень Європейського суду з прав людини» від 18 жовтня 2022 року № 2690–IX на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

УХВАЛА ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ ПЕРШОГО СЕНАТУ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Петрова Дениса Юрійовича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
частини третьої статті 545 Цивільного кодексу України**

Київ
23 липня 2025 року
№ 77-3(I)/2025

Справа № 3-20/2025(37/25)

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Петришина Олександра Віталійовича — головуєчого, доповідача,
Кичуна Віктора Івановича,
Олійник Алли Сергіївни,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Петрова Дениса Юрійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини третьої статті 545 Цивільного кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Петришина О.В. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. До Конституційного Суду України звернувся Петров Д.Ю. із клопотанням перевірити на відповідність приписам частин першої, четвертої статті 41 Конституції України (конституційність) частину третю статті 545 Цивільного кодексу України (далі — Кодекс).

Згідно з частиною третьою статті 545 Кодексу «наявність боргового документа у боржника підтверджує виконання ним свого обов'язку».

Суб'єкт права на конституційну скаргу зазначає, що «висновки Суду касаційної інстанції у остаточній Постанові відносно того, що частина третя статті 545 ЦК України не охоплює всіх підстав підтвердження виконання зобов'язання, перерахованих у статті 545 ЦК України, фактично обмежує та забороняє (унеможлиблює) письмове підтвердження <...> виконання боржником свого грошового зобов'язання, та це вказує на звуження змісту та обсягу його прав, в результаті чого порушується право власності заявника».

На підтвердження своєї позиції Петров Д.Ю. посилається на окремі приписи Конституції України, Кодексу, рішення Конституційного Суду України, практику Європейського суду з прав людини, а також на судові рішення у своїй справі.

2. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); у конституційній скарзі має міститись обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим, зокрема, статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

З аналізу конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається, що Петров Д.Ю. не навів аргументів, які підтверджували б, що застосування частини третьої статті 545 Кодексу призвело до порушення його прав, гарантованих Конституцією України, зокрема права власності, а лише висловив незгоду з висновками, викладеними в остаточному судовому рішенні в його справі, що не можна вважати належним обґрунтуванням тверджень про невідповідність Конституції України оспорюваного припису Кодексу в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України».

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 62, 77, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Петрова Дениса Юрійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини третьої статті 545 Цивільного кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Скіби Марії Михайлівни
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
частини п'ятої статті 122
Кодексу адміністративного судочинства України**

Київ
23 липня 2025 року
№ 78-2(I)/2025

Справа № 3-16/2025(32/25)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни — головуючого, доповідача,
Петришина Олександра Віталійовича,
Совгирі Ольги Володимирівни,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Скіби Марії Михайлівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини п'ятої статті 122 Кодексу адміністративного судочинства України.

Заслухавши суддю-доповідача Гришук О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Скіба М.М. звернулася до Конституційного Суду України з клопотанням визнати такою, що не відповідає частині другій статті 19, частинам першій, другій, четвертій, сьомій статті 43, частинам першій, шостій статті 55, частині першій статті 58 Конституції України (є неконституційною), частину п'яту статті 122 Кодексу адміністративного судочинства України (далі — Кодекс).

Згідно з частиною п'ятою статті 122 Кодексу для звернення до суду у справах щодо прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби встановлено місячний строк.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї документів і матеріалів убачається таке.

2.1. Скіба М.М. 23 жовтня 2023 року звернулася до Закарпатського окружного адміністративного суду з адміністративним позовом до Чинадівського селищного голо-

ви, у якому просила: визнати протиправною бездіяльність щодо незбереження (неприсвоєння) їй, реєстраторові відділу з питань забезпечення діяльності Центру надання адміністративних послуг Чинадіївської селищної ради Мукачівського району Закарпатської області, восьмого рангу посадової особи місцевого самоврядування з 2 лютого 2021 року; зобов'язати внести зміни до розпорядження голови Чинадіївської селищної ради Мукачівського району Закарпатської області «Про умови оплати праці реєстратора відділу з питань забезпечення діяльності ІД-ІАП Скіби М.М.» від 8 лютого 2021 року № 54-к (далі — Розпорядження) та зберегти (присвоїти) їй восьмий ранг посадової особи місцевого самоврядування з 2 лютого 2021 року.

Закарпатський окружний адміністративний суд ухвалою від 30 жовтня 2023 року прийняв позовну заяву до розгляду та відкрив провадження у цій справі за правилами спрощеного позовного провадження, а ухвалою від 23 лютого 2024 року витребував від Чинадіївської селищної ради належно завірену копію Розпорядження, яким зобов'язано зберегти Скібі М.М. раніше присвоєний 12-й ранг посадової особи місцевого самоврядування. Із Розпорядженням Скіба М.М. була ознайомлена 8 лютого 2021 року, що підтверджується її підписом у графі «3 розпорядженням ознайомлена».

Закарпатський окружний адміністративний суд ухвалою від 19 березня 2024 року позовну заяву Скіби М.М. залишив без руху у зв'язку із пропуском строку звернення до суду та надав їй п'ятиденний строк для подання заяви про поновлення строку для звернення до суду з обґрунтуванням поважності причин пропуску строку звернення з цим адміністративним позовом до суду. Суддя Закарпатського окружного адміністративного суду ухвалою від 29 березня 2024 року позовну заяву Скіби М.М. залишив без розгляду відповідно до пункту 8 частини першої статті 240 Кодексу.

Не погодившись із цим, Скіба М.М. подала до Восьмого апеляційного адміністративного суду апеляційну скаргу, у якій просила скасувати ухвалу Закарпатського окружного адміністративного суду від 19 березня 2024 року та передати справу для продовження розгляду до суду першої інстанції. Зазначений суд постановою від 25 червня 2024 року апеляційну скаргу залишив без задоволення, а ухвалу судді Закарпатського окружного адміністративного суду від 29 березня 2024 року — без змін.

Указані судові рішення судів першої та апеляційної інстанцій Скіба М.М. оскаржила до Верховного Суду, який постановою колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 31 жовтня 2024 року залишив їх без змін, а касаційну скаргу — без задоволення.

2.2. Скіба М.М. зазначає, що порушено її права на працю, на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом, на своєчасне одержання винагороди за працю, та наголошує, що держава не створила умов для того, щоб вона повною мірою реалізувала своє право на працю.

Скіба М.М. стверджує, що застосування оспорюваного припису Кодексу призводить до порушення її права на судовий захист, права будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань (частини перша, шоста статті 55 Конституції України). У конституційній скарзі йдеться і про порушення частини першої статті 58 Конституції України щодо незворотності дії в часі законів та інших нормативних актів.

Обґрунтовуючи свої твердження, Скіба М.М. посилається на Конституцію України, Кодекс, Кодекс законів про працю України, закони України, постанову Кабінету Міністрів України «Про упорядкування структури та умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів»

від 9 березня 2006 року № 268 зі змінами, рішення Конституційного Суду України, рішення Європейського суду з прав людини у справі *Щокін проти України / Shchokin v. Ukraine* від 14 жовтня 2010 року (заяви № 23759/03 та № 37943/06), Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 6 квітня 2023 року у справі № 260/3564/22, а також на судові рішення у своїй справі.

3. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу; конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (частина перша, пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Як впливає зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів, Скіба М.М. заявляє, що її позбавлено права на судовий захист через те, що суди першої, апеляційної та касаційної інстанцій застосували в її справі частину п'яту статті 122 Кодексу, а не частину другу статті 233 Кодексу законів про працю України. Скіба М.М. вважає помилковою правозастосовну практику судів системи судоустрою України, які розглядали її судову справу, та висловлює незгоду із законодавчим регулюванням строків звернення до адміністративного суду та застосуванням судами до спірних правовідносин частини п'ятої статті 122 Кодексу, що не можна вважати належним обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності оспорюваного припису Кодексу.

Скіба М.М., стверджуючи про невідповідність Конституції України частини п'ятої статті 122 Кодексу (у порівнянні з частиною другою статті 233 Кодексу законів про працю України), фактично намагається довести неконституційність застосування її судами і помилковість такої правозастосовної практики, проте лише висловлює незгоду з остаточним судовим рішенням у своїй справі. Отже, Скіба М.М. не обґрунтувала тверджень щодо неконституційності частини п'ятої статті 122 Кодексу в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України».

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Скіби Марії Михайлівни щодо відповідності Конституції України (консти-

туційності) частини п'ятої статті 122 Кодексу адміністративного судочинства України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Зелених (Сухнацької) Галини Степанівни
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
частини четвертої статті 314
Кримінального процесуального кодексу України**

Київ
23 липня 2025 року
№ 79-2(I)/2025

Справа № 3-70/2025(140/25)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни — головуючого, доповідача,
Петришина Олександра Віталійовича,
Совгирі Ольги Володимирівни,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Зелених (Сухнацької) Галини Степанівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини четвертої статті 314 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Гришук О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Зелених (Сухнацька) Г.С. звернулася до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність статті 3, частинам першій, другій статті 8, частині першій статті 24, статті 55, пункту 1 частини другої статті 129 Конституції України (конституційність) частину четверту статті 314 Кримінального процесуального кодексу України (далі — Кодекс).

Згідно з частиною четвертою статті 314 Кодексу ухвала про повернення обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру може бути оскаржена в апеляційному порядку.

Автор клопотання вважає, що частина четверта статті 314 Кодексу, якою встановлено можливість оскарження в апеляційному порядку ухвали про повернення обвинувального акта, не відповідає Конституції України, оскільки ставить сторону захисту в нерівні умови стосовно сторони обвинувачення, порушуючи гарантії, закріплені Основним Законом України.

Обґрунтовуючи свої твердження щодо неконституційності оспорюваного положення Кодексу, Зелених (Сухнацька) Г.С. посилається на приписи Конституції України,

Кодекс, статтю 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, рішення Конституційного Суду України, практику Європейського суду з прав людини, а також на судові рішення у її справі.

2. Із аналізу конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

У Кам'янка-Бузькому районному суді Львівської області перебуває обвинувальний акт у кримінальному провадженні за обвинуваченням Зелених (Сухнацької) Г.С. у вчиненні кримінальних правопорушень, визначених частиною першою статті 199, частиною другою статті 204 Кримінального кодексу України.

У підготовчому судовому засіданні захисник Зелених (Сухнацької) Г.С. заявив клопотання про повернення обвинувального акта прокурору, в якому зазначив, що обвинувальний акт не містить обвинувачення по суті справи, а також указав, що акт підписала не уповноважена особа.

Кам'янка-Бузький районний суд Львівської області ухвалою від 13 лютого 2025 року відмовив у задоволенні клопотання про повернення обвинувального акта прокурору, зазначивши, що ухвала оскарженню не підлягає, а доводи захисника Зелених (Сухнацької) Г.С. щодо невідповідності обвинувального акта вимогам пункту 5 частини другої статті 291 Кодексу є необґрунтованими.

Захисник Зелених (Сухнацької) Г.С. оскаржив указану ухвалу до Львівського апеляційного суду та просив скасувати її; постановити нову ухвалу, якою обвинувальний акт у кримінальному провадженні повернути прокурору Галицької окружної прокуратури міста Львова.

Львівський апеляційний суд ухвалою від 18 березня 2025 року відмовив у відкритті провадження за апеляційною скаргою Зелених (Сухнацької) Г.С. та зазначив, що за частиною четвертою статті 314 Кодексу в апеляційному порядку можуть бути оскаржені лише ухвали про повернення обвинувального акта прокурору у зв'язку з його невідповідністю вимогам статті 291 Кодексу. Львівський апеляційний суд указав, що ухвали суду, якими було відмовлено у поверненні обвинувального акта прокурору на підставі статей 291, 314 Кодексу, окремому оскарженню в апеляційному порядку не підлягають, заперечення щодо таких ухвал можуть бути додані до апеляційної скарги, поданої на остаточне судові рішення, ухвалені судом за результатом розгляду кримінального провадження.

3. Розв'язуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих приписів), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону, а також якщо: вичерпано всі національні засоби юридичного захисту (за наявності

ухваленого в порядку апеляційного перегляду судового рішення, яке набрало законної сили, а в разі визначеної законом можливості касаційного оскарження — судового рішення, винесеного в порядку касаційного перегляду); з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі приписи), сплинуло не більше трьох місяців (частина перша статті 77).

Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається, що автор клопотання цитує приписи Основного Закону України та наводить юридичні позиції, викладені в рішеннях Конституційного Суду України щодо верховенства права, забезпечення державою правового регулювання, яке відповідає конституційним нормам і принципам та створює механізми, потрібні для задоволення потреб та інтересів людини, захисту судом прав і свобод людини і громадянина, рівності учасників судового процесу перед законом і судом. Зеленюх (Сухнацька) Г.С. вважає, що оспорюваний припис Кодексу суперечить принципу верховенства права, оскільки його реалізація призводить до порушення права особи на свободу, гарантованого статтею 29 Конституції України, не відповідає вимогам статті 3 Конституції України щодо обов'язку створення належного правового механізму захисту конституційних прав і свобод особи, зокрема прав сторони захисту на оскарження ухвали суду першої інстанції про відмову у поверненні обвинувального акта прокурору на відміну від права сторони обвинувачення на оскарження ухвали про повернення обвинувального акта прокурору, чим порушує рівність учасників судового процесу перед законом і судом.

Із наведеного у конституційній скарзі випливає, що автор клопотання фактично висловлює незгоду із законодавчим регулюванням питання апеляційного оскарження ухвали суду першої інстанції про відмову у задоволенні клопотання про повернення обвинувального акта прокурору, що не можна вважати належним обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності оспорюваного припису Кодексу. Зеленюх (Сухнацька) Г.С. не наводить належних аргументів про порушення її права на судовий захист, оскільки у статті 55 Конституції України визначено загальні приписи, які гарантують право кожного звернутися до суду за захистом прав і свобод людини і громадянина та право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. В аспекті порушеного у конституційній скарзі питання та у системному зв'язку з приписом пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України, яким встановлено, що основними засадами судочинства є забезпечення права на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках — на касаційне оскарження судового рішення, визначено порядок апеляційного перегляду справи, розгляд якої вже завершено судом першої інстанції з винесенням остаточного судового рішення, а у справі Зеленюх (Сухнацької) Г.С. йдеться про процесуальне рішення, ухвалене на стадії підготовчого судового засідання.

Отже, Зеленюх (Сухнацька) Г.С. не дотримала вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Зелених (Сухнацької) Галини Степанівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини четвертої статті 314 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Скока Юрія Олеговича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
частини шостої статті 13 Закону України
«Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року № 1402-VIII,
пункту 4 § 2 «Прикінцеві положення» розділу 4 Закону України
«Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України,
Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного
судочинства України та інших законодавчих актів»
від 3 жовтня 2017 року № 2147-VIII**

Київ
23 липня 2025 року
№ 80-2(I)/2025

Справа № 3-33/2025(69/25)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни — головуєчого,
Петришина Олександра Віталійовича,
Совгирі Ольги Володимирівни — доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Скока Юрія Олеговича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини шостої статті 13 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року № 1402-VIII (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 31, ст. 545) зі змінами, пункту 4 § 2 «Прикінцеві положення» розділу 4 Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 3 жовтня 2017 року № 2147-VIII (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 48, ст. 436).

Заслухавши суддю-доповідача Совгирю О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Скок Ю.О. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частині першій статті 8, частині першій статті 58 Конституції України (конституційність):

— частину шосту статті 13 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року № 1402-VIII зі змінами (далі — Закон № 1402), згід-

- но з якою «висновки щодо застосування норм права, викладені у постановях Верховного Суду, враховуються іншими судами при застосуванні таких норм права»;
- пункт 4 § 2 «Прикінцеві положення» розділу 4 Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 3 жовтня 2017 року № 2147-VIII (далі — Закон № 2147), згідно з яким «підпункти 11–27, 45 пункту 7 § 1 цього розділу вводяться в дію через три місяці після набрання чинності цим Законом, не мають зворотної дії в часі та застосовуються до справ, по яким відомості про кримінальне правопорушення, внесені в Єдиний реєстр досудових розслідувань після введення в дію цих змін».

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

2.1. Скок Ю.О. є обвинуваченим у вчиненні кримінальних правопорушень, установлених частиною третьою статті 28, частиною першою статті 203², частиною другою статті 209 Кримінального кодексу України, відомості про які внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань у грудні 2016 року.

Дніпровський районний суд міста Києва ухвалою від 21 вересня 2023 року закрив кримінальне провадження за обвинуваченням Скока Ю.О. у зв'язку з закінченням строку досудового розслідування на підставі пункту 10 частини першої статті 284 Кримінального процесуального кодексу України (далі — КПК України).

Київський апеляційний суд ухвалою від 19 грудня 2024 року задовольнив апеляційну скаргу прокурора Дніпровської окружної прокуратури міста Києва, скасував ухвалу Дніпровського районного суду міста Києва від 21 вересня 2023 року та призначив новий розгляд справи у суді першої інстанції, і, звернувши увагу, зокрема, на висновки щодо застосування положень пункту 10 частини першої статті 284 КПК України, викладені у постанові об'єднаної палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 11 вересня 2023 року у справі № 711/8244/18, резюмував, що «оскільки відомості про кримінальне правопорушення <...> внесені до ЄДРП 10 грудня 2016 року, положення п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК України застосуванню не підлягають».

2.2. На думку автора клопотання, частина шоста статті 13 Закону № 1402 є неконституційною, оскільки не містить положень щодо дії в часі постанов Верховного Суду, в яких викладені висновки щодо застосування норм права, що «дає можливість судам застосовувати їх як такі, що мають зворотню дію в часі, при цьому, ігноруючи положення ст. 58 Конституції України».

Також Скок Ю.О. стверджує, що застосування пункту 4 § 2 «Прикінцеві положення» розділу 4 Закону № 2147 «до справ, по яким відомості про кримінальне правопорушення, внесені в Єдиний реєстр досудових розслідувань після введення в дію цих змін <...>, тобто з 16 березня 2018 року є таким, що формує правову невизначеність».

3. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його

окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Основним Законом України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

3.1. Конституційна скарга є засобом захисту конституційних прав і свобод людини, порушених унаслідок застосування закону України, який суперечить Конституції України. Тобто обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) є, зокрема, аргументи суб'єкта права на конституційну скаргу про те, що оспорюваний закон чи його окремі положення суперечать положенням розділу II «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» Конституції України.

Зі змісту конституційної скарги вбачається, що, аргументуючи свої твердження щодо неконституційності оспорюваних положень Закону № 1402, Закону № 2147, Скок Ю.О. посилається на частину першу статті 8, частину першу статті 58 Конституції України, однак не вказує, яке саме його конституційне право порушено внаслідок застосування цих положень.

Оскільки частина перша статті 58 Конституції України закріплює принцип незворотності дії закону та інших нормативно-правових актів у часі, то вона не може бути самостійним аргументом для обґрунтування тверджень суб'єкта права на конституційну скаргу щодо неконституційності закону України (його окремих положень).

3.2. Зі змісту конституційної скарги вбачається, що, стверджуючи про невідповідність оспорюваних положень Закону № 1402, Закону № 2147 Конституції України, Скок Ю.О. фактично висловив незгоду із застосуванням Київським апеляційним судом у його справі висновків щодо застосування норм права, викладених у постановах Верховного Суду, що не є обґрунтуванням тверджень щодо їх неконституційності в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України».

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України звертає увагу на те, що вирішення питань, пов'язаних зі сферою правозастосування, зокрема щодо дії в часі постанов Верховного Суду, в яких викладені висновки щодо застосування норм права, не належить до компетенції Конституційного Суду України, який не наділений повноваженнями перевіряти законність та обґрунтованість ухвалених судових рішень і правильність застосування судами законів України.

3.3. Отже, автор клопотання не зазначив, яке з гарантованих Основним Законом України прав людини, на його думку, зазнало порушення внаслідок застосування оспорюваних положень Закону № 1402, Закону № 2147, а також не обґрунтував, у чому саме полягає невідповідність частини шостої статті 13 Закону № 1402, пункту 4 § 2 «Прикінцеві положення» розділу 4 Закону № 2147 Конституції України.

Із наведеного випливає, що Скок Ю.О. не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Скока Юрія Олеговича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини шостої статті 13 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року № 1402–VIII зі змінами, пункту 4 § 2 «Прикінцеві положення» розділу 4 Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 3 жовтня 2017 року № 2147–VIII на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Стельмашенка Павла Дмитровича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
частини першої статті 461
Кримінального процесуального кодексу України**

Київ
23 липня 2025 року
№ 81-2(I)/2025

Справа № 3-66/2025(135/25)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни — головуючого,
Петришина Олександра Віталійовича,
Совгирі Ольги Володимирівни — доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Стельмашенка Павла Дмитровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 461 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Совгирю О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Стельмашенко П.Д. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частині другій статті 8, частинам першій, другій статті 29, частині першій статті 55, статті 59, частинам другій, третій статті 63 Конституції України (конституційність) частину першу статті 461 Кримінального процесуального кодексу України (далі — Кодекс), згідно з якою заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами може бути подано протягом трьох місяців після того, як особа, яка звертається до суду, дізналася або могла дізнатися про ці обставини.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке. Черкаський обласний суд вироком від 19 грудня 1997 року засудив Стельмашенка П.Д. до покарання у виді смертної кари — розстрілу, з конфіскацією майна. Пізніше цей суд постановою від 1 червня 2000 року, залишеною без змін ухвалою Верховного Суду України від 10 жовтня 2000 року, пом'якшив Стельмашенку П.Д. покарання, замінивши його на довічне позбавлення волі з конфіскацією майна.

Стельмашенко П.Д. у 2025 році звернувся до Верховного Суду із заявою про перегляд ухвали Верховного Суду України від 10 жовтня 2000 року за нововиявленими обставинами.

Верховний Суд у складі колегії суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду ухвалою від 7 квітня 2025 року повернув заяву Стельмашенку П.Д. з огляду на те, що вона не містить доводів про наявність нововиявлених обставин, зазначених у частині другій статті 459 Кодексу, які не були та не могли бути відомі суду і заявнику під час розгляду кримінальної справи Верховним Судом України. Крім того, Верховний Суд зазначив, що обставини, які Стельмашенко П.Д. вважає нововиявленими, були відомі йому раніше, про що свідчать його попередні заяви про перегляд за нововиявленими обставинами ухвали Верховного Суду України від 10 жовтня 2000 року, з якими він звертався до Верховного Суду.

Суб'єкт права на конституційну скаргу твердить, що оспорюване положення Кодексу є, зокрема, таким, що порушує принцип верховенства права, звужує право на свободу та особисту недоторканність.

3. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Основним Законом України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77); Конституційний Суд України відмовляє у відкритті конституційного провадження, визнавши конституційну скаргу непринятною, зокрема, якщо її зміст і вимоги є очевидно необґрунтованими (частина четверта статті 77).

Зі змісту конституційної скарги вбачається, що вона є необґрунтованою, оскільки Стельмашенко П.Д., стверджуючи про невідповідність частини першої статті 461 Кодексу Конституції України, некоректно наводить зміст оспорюваного положення Кодексу, а саме вибірково зазначає лише його частину щодо тримісячного строку для подання заяви за нововиявленими обставинами, але не враховує, що цей строк рахується з моменту, коли особа дізналася або могла дізнатися про нововиявлені обставини.

З огляду на те, що конституційна скарга є необґрунтованою, а також, що автор клопотання не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України», є підстава для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Стельмашенка Павла Дмитровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 461 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Алієва Айхана Елбаї огли
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
пункту 2 частини третьої статті 459
Кримінального процесуального кодексу України**

Київ
23 липня 2025 року
№ 82-2(І)/2025

Справа № 3-77/2025(158/25)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни — головуючого,
Петришина Олександра Віталійовича,
Совгирі Ольги Володимирівни — доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Алієва Айхана Елбаї огли щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 2 частини третьої статті 459 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Совгирю О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Алієв Айхан Елбаї огли звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність другому реченню частини третьої статті 8, частині першій статті 9, частині першій статті 55 Конституції України (конституційність) пункт 2 частини третьої статті 459 Кримінального процесуального кодексу України (далі — Кодекс).

Згідно з пунктом 2 частини третьої статті 459 Кодексу виключною обставиною для перегляду судових рішень, що набрали законної сили, визнається «встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні даної справи судом».

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Апеляційний суд Дніпропетровської області вироком від 3 лютого 2005 року, залишеним без змін ухвалою Верховного Суду України від 31 травня 2005 року, засудив Алієва Айхана Елбаї огли до покарання у виді довічного позбавлення волі.

У 2022 році Алієв Айхан Елбаї огли звернувся до Великої Палати Верховного Суду із заявою про перегляд указаних судових рішень за виключними обставинами в частині призначеного покарання. Автор клопотання вважає, що підставою для такого перегляду є Міркування Комітету з прав людини Організації Об'єднаних Націй від 26 липня 2022 року, у яких, на його думку, встановлено порушення Україною статті 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права 1966 року «у зв'язку з тим, що покарання у вигляді довічного позбавлення волі було таким, що не підлягало скороченню».

Велика Палата Верховного Суду ухвалою від 28 листопада 2022 року відмовила у відкритті провадження за заявою Алієва Айхана Елбаї огли про перегляд судових рішень у його справі за виключними обставинами, указавши таке: «Діяльність Комітету з прав людини ООН, зокрема з розгляду скарг приватних осіб, регламентовано Першим факультативним протоколом до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права. Згідно з цим протоколом за результатами розгляду повідомлень Комітет формулює свої рішення у виді поглядів з урахуванням його міркувань. Зазначені міркування не є юридично обов'язковими, а становлять адресовані державі рекомендації. Зазначений Комітет не належить до органів міжнародної юстиції, не наділений повноваженнями ухвалювати юридично обов'язкових рішень, а в установчих документах цього органу для держав не передбачено правових наслідків констатованих ним порушень прав людини. Аналіз зазначених вище міжнародно-правових норм дає підстави для висновку, що Комітет з прав людини ООН не є судовою установою, його міркування за формою та змістом не є судовими рішеннями і з правової точки зору мають для держав не обов'язковий, а рекомендаційний характер».

У 2025 році Алієв Айхан Елбаї огли повторно звернувся до Великої Палати Верховного Суду із заявою про перегляд судових рішень у своїй справі за виключними обставинами з ідентичних міркувань.

Велика Палата Верховного Суду ухвалою від 2 квітня 2025 року відмовила у відкритті провадження за виключними обставинами, указавши, що Алієв Айхан Елбаї огли «вже звертався до Великої Палати з аналогічною за змістом заявою про перегляд з тих самих підстав оскаржуваних судових рішень».

Суб'єкт права на конституційну скаргу стверджує, що «пункт 2 частини 3 статті 459 КПК в аспекті його обмежувального застосування міжнародних стандартів прав людини порушує основоположні права людини, гарантовані Конституцією України, а саме:

- право на судовий захист (частина перша статті 55 Конституції України),
- право на доступ до правосуддя (частина третя, друге речення статті 8 Конституції України),

а також міжнародні зобов'язання України, які вона взяла на себе шляхом ратифікації міжнародних договорів, що, згідно з частиною першою статті 9 Конституції України, є частиною національного законодавства».

3. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Предметом конституційної скарги може бути лише той закон (його окремі положення), який був застосований в остаточному судовому рішенні у справі. Алієв Айхан Елбаї огли вважає остаточним судовим рішенням у його справі ухвалу Великої Палати Верховного Суду від 2 квітня 2025 року, проте в ній не застосовано пункту 2 частини третьої статті 459 Кодексу, оскільки він не був використаний для правової кваліфікації чи оцінення фактичних обставин справи та обґрунтування підстав для ухвалення судового рішення.

В ухвалі від 2 квітня 2025 року Велика Палата Верховного Суду вказала, що Кодексом «не передбачено процедури повторної перевірки Великою Палатою аналогічних за змістом заяв про перегляд судових рішень за правилами глави 34 цього Кодексу. З огляду на викладене Велика Палата вважає, що у відкритті провадження <...> слід відмовити», а посилання на пункт 2 частини третьої статті 459 Кодексу має формальний характер у контексті цитування мотивувальної частини ухвали Великої Палати Верховного Суду від 28 листопада 2022 року, якою було відмовлено у відкритті провадження за виключними обставинами на підставі оспорюваного положення Кодексу.

Отже, пункт 2 частини третьої статті 459 Кодексу не може бути предметом конституційного контролю у цій справі, адже ухвала Великої Палати Верховного Суду від 2 квітня 2025 року не є судовим рішенням, у якому було застосовано оспорюване положення Кодексу. З огляду на це автор клопотання не дотримав вимоги частини першої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону — неприйнятність конституційної скарги.

Натомість з моменту набрання законної сили ухвалою Великої Палати Верховного Суду від 28 листопада 2022 року, в якій було застосовано оспорюване положення Кодексу, минуло більше двох років, тобто сплив установлений пунктом 2 частини першої статті 77 Закону України «Про Конституційний Суд України» тримісячний строк для звернення до Конституційного Суду України.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Алієва Айхана Елбаї огли щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 2 частини третьої статті 459 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Ситникова Олександра Федотовича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
окремого положення абзацу другого пункту 14⁴
розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення»
Закону України «Про судоустрій і статус суддів»
від 2 червня 2016 року № 1402-VIII**

Київ
23 липня 2025 року
№ 83-2(I)/2025

Справа № 3-88/2025(181/25)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни — головуючого,
Петришина Олександра Віталійовича,
Совгіри Ольги Володимирівни — доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Ситникова Олександра Федотовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого положення абзацу другого пункту 14⁴ розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року № 1402-VIII (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 31, ст. 545) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Совгірю О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Ситников О.Ф. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частинам першій, другій статті 8, частині другій статті 19, частинам другій, третій статті 22, частинам першій, другій статті 24, частині першій статті 126, частинам першій, другій статті 130 Конституції України (конституційність) окреме положення абзацу другого пункту 14⁴ розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року № 1402-VIII зі змінами (далі — Закон), а саме «виходячи з розміру суддівської винагороди, що обчислюється з базового розміру посадового окладу судді вищого спеціалізованого суду».

Відповідно до пункту 14⁴ розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону «судді Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних

справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України, яким призначено розмір щомісячного довічного грошового утримання відповідно до положень Закону України „Про судоустрій і статус суддів“, мають право на здійснення перерахунку щомісячного довічного грошового утримання у порядку та розмірі, визначених частиною третьою статті 142 Закону, виходячи з розміру суддівської винагороди, що обчислюється з базового розміру посадового окладу судді вищого спеціалізованого суду».

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Постановою Верховної Ради України «Про звільнення суддів» від 8 вересня 2016 року № 1515–VIII Ситникова О.Ф. звільнено з посади судді Вищого адміністративного суду України у зв'язку з поданням ним заяви про відставку.

Ситников О.Ф. у липні 2023 року звернувся до Вищого адміністративного суду України із заявою про видачу йому довідки про суддівську винагороду судді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду для перерахунку щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці. Цей суд листом від 10 серпня 2023 року відмовив у видачі зазначеної довідки.

Ситников О.Ф. звернувся до суду з адміністративним позовом до Вищого адміністративного суду України в особі голови ліквідаційної комісії цього суду, в якому просив визнати протиправною відмову у видачі йому довідки про суддівську винагороду для обчислення щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці та зобов'язати Вищий адміністративний суд України видати йому зазначену довідку, виходячи з розміру суддівської винагороди судді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду з відповідними коефіцієнтами та доплатами, визначеними у статті 135 Закону.

Київський окружний адміністративний суд рішенням від 30 жовтня 2023 року, залишеним без змін постановою Шостого апеляційного адміністративного суду від 15 травня 2024 року, адміністративний позов Ситникова О.Ф. задовольнив частково: визнав протиправною відмову Вищого адміністративного суду України у видачі Ситникову О.Ф. довідки про суддівську винагороду для обчислення щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці, виходячи з розміру суддівської винагороди судді вищого спеціалізованого суду з відповідними коефіцієнтами та доплатами, визначеними у статті 135 Закону, та зобов'язав Вищий адміністративний суд України видати Ситникову О.Ф. таку довідку.

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду постановою від 16 січня 2025 року касаційну скаргу Ситникова О.Ф. залишив без задоволення, а рішення суддів попередніх інстанцій без змін. Верховний Суд погодився з висновками судів попередніх інстанцій, що Ситников О.Ф. як суддя у відставці вищого спеціалізованого суду має право на відповідні гарантії, встановлені Законом для судді вищого спеціалізованого суду.

Автор клопотання стверджує, що оспорюване положення Закону суперечить конституційному принципу верховенства права, порушує конституційні гарантії незалежності суддів, звужує його права як судді касаційної інстанції, зокрема щодо розміру довічного грошового утримання.

3. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із того.

Згідно із Законом України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону, та, зокрема, якщо з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі положення), сплинуло не більше трьох місяців (абзац перший, пункт 2 частини першої статті 77); як виняток, конституційна скарга може бути прийнята поза межами вимог, установлених пунктом 2 частини першої статті 77 цього закону, якщо Конституційний Суд України визнає її розгляд потрібним із мотивів суспільного інтересу (частина друга статті 77); якщо суб'єкт права на конституційну скаргу пропустив строк подання конституційної скарги у зв'язку з тим, що не мав повного тексту судового рішення, він має право висловити у конституційній скарзі клопотання про поновлення пропущеного строку (частина третя статті 77).

3.1. Із аналізу долучених до конституційної скарги Ситникова О.Ф. документів убачається, що остаточним судовим рішенням у його справі є постанова Верховного Суду від 16 січня 2025 року, яка набрала законної сили з дати її ухвалення.

Автор клопотання повторно подав конституційну скаргу до Конституційного Суду України 23 травня 2025 року, тобто з порушенням тримісячного строку подання конституційної скарги, встановленого пунктом 2 частини першої статті 77 Закону України «Про Конституційний Суд України».

Той факт, що Ситников О.Ф. уже звертався до Конституційного Суду України з конституційною скаргою з аналогічного питання і після її повернення Секретаріатом Конституційного Суду України подав виправлену конституційну скаргу, не вказує на дотримання ним строку подання конституційної скарги. Законом України «Про Конституційний Суд України» передбачена можливість повторного звернення до Конституційного Суду України з дотриманням вимог цього закону, зокрема щодо строку подання конституційної скарги.

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України також не вбачає підстав для визнання розгляду конституційної скарги Ситникова О.Ф. потрібним із мотивів суспільного інтересу та її прийняття поза межами вимог, установлених пунктом 2 частини першої статті 77 Закону України «Про Конституційний Суд України», на чому наполягає автор клопотання.

Із наведеного вбачається, що суб'єкт права на конституційну скаргу не дотримав вимог пункту 2 частини першої статті 77 Закону України «Про Конституційний Суд України».

3.2. Ситников О.Ф. просить перевірити на відповідність Конституції України окреме положення абзацу другого пункту 14⁴ розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону, яке, на його думку, застосоване в остаточному судовому рішенні у його справі — постанові Верховного Суду від 16 січня 2025 року. Проте зі змісту зазначеної постанови Верховного Суду вбачається, що цей суд не застосував оспорюваного положення Закону, адже абзац другий пункту 14⁴ розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону не був використаний для правової кваліфікації фактичних обставин справи та обґрунтування підстав для ухвалення судового рішення. Закон України «Про внесення змін до Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ у зв'язку з Рішенням

Конституційного Суду України від 18 лютого 2020 року № 2-р/2020 щодо забезпечення безперервності здійснення правосуддя найвищим судом у системі судоустрою України» від 21 листопада 2023 року № 3481-ІХ, яким розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону доповнено пунктом 14⁴, набрав чинності 27 грудня 2023 року, тобто після звернення Ситникова О.Ф. до суду першої інстанції. Верховний Суд у постанові від 16 січня 2025 року звернув увагу, що в період розгляду справи у судах законодавець у пункті 14⁴ розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону вноормував питання перерахунку розміру довічного грошового утримання суддів Вищого адміністративного суду України у відставці та зазначив, що вказане додатково підтверджує правильність тлумачення Верховним Судом положень Закону та Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 року № 2453-VI зі змінами (далі — Закон № 2453) щодо поширення на суддю вищого спеціалізованого суду, який вийшов у відставку за Законом № 2453, гарантій, установлених Законом для судді вищого спеціалізованого суду, а не Верховного Суду.

З огляду на зазначене конституційна скарга не відповідає вимогам частини першої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України».

Отже, суб'єкт права на конституційну скаргу не дотримав вимог частини першої статті 55, пункту 2 частини першої статті 77 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Ситникова Олександра Федотовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого положення абзацу другого пункту 14⁴ розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року № 1402-VIII зі змінами на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Хабібুলліна Вадима Монеv'яровича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
частини першої статті 308
Кримінального процесуального кодексу України**

Київ
23 липня 2025 року
№ 84-2(I)/2025

Справа № 3-121/2025(239/25)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни — головуєчого,
Петришина Олександра Віталійовича,
Совгирі Ольги Володимирівни — доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Хабібулліна Вадима Монеv'яровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 308 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Совгирю О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Хабібуллін В.М. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність статтям 3, 5, 8, 9, 24, 55, 64 Конституції України (конституційність) частину першу статті 308 Кримінального процесуального кодексу України (далі — Кодекс), згідно з якою «підозрюваний, обвинувачений, потерпілий, інші особи, права чи законні інтереси яких обмежуються під час досудового розслідування, мають право оскаржити прокурору вищого рівня недотримання розумних строків слідчим, дізнавачем, прокурором під час досудового розслідування».

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке. Хабібуллін В.М. звернувся до Спеціалізованої антикорупційної прокуратури зі скаргою на недотримання розумних строків досудового розслідування у кримінальному провадженні, у якому він є заявником, тобто особою, яка подала повідомлення про кримінальні правопорушення. Прокурор рішенням від 26 червня 2025 року відмовив у задоволенні зазначеної скарги з огляду на те, що Хабібуллін В.М. не є особою, яка має

право на оскарження недотримання розумних строків слідчим, дізнавачем, прокурором під час досудового розслідування відповідно до статті 308 Кодексу.

Слідчий суддя Вищого антикорупційного суду, до якого Хабібুলлін В.М. звернувся зі скаргою на рішення прокурора від 26 червня 2025 року, ухвалою від 1 липня 2025 року відмовив у задоволенні вказаної скарги, зазначивши, що Хабібুলлін В.М. не надав доказів того, що в кримінальному провадженні обмежено його права, а отже, не довів, що він є особою, яка має право звертатися зі скаргою в порядку, визначеному статтею 308 Кодексу.

Хабібুলлін В.М. вважає, що частина перша статті 308 Кодексу «в тій частині, яка обмежує коло осіб, що мають право оскаржувати прокурору вищого рівня недотримання розумних строків досудового розслідування, виключно підозрюваними, обвинуваченими, потерпілими, і не передбачає такого права для „інших осіб“, права чи законні інтереси яких можуть бути обмежені внаслідок затягування слідства, зокрема громадян, які не мають процесуального статусу, але дізналися про існування кримінального провадження та вбачають у ньому порушення закону або можливі прояви корупції <...> унеможливорює ефективний захист „інших осіб“ від порушень та суперечить їхнім конституційним правам на судовий захист, рівність і верховенство права, суперечить конституційному принципу народного суверенітету і зобов'язанню держави бути підконтрольною громадянам».

3. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити конкретні положення закону України, які належить перевірити на відповідність Конституції України, та конкретні положення Конституції України, на відповідність яким належить перевірити закон України (пункт 5 частини другої статті 55), а також обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим, зокрема, статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

3.1. Аналіз конституційної скарги дає підстави для висновку, що Хабібুলлін В.М. просить перевірити частину першу статті 308 Кодексу на відповідність статтям 3, 5, 8, 9, 24, 55, 64 Конституції України, проте наводить зміст зазначених положень Основного Закону України частково. Вказане свідчить про те, що автор клопотання не визначив конкретних положень Конституції України, на відповідність яким просить перевірити оспорювані положення Кодексу, чим не дотримав вимог пункту 5 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України».

3.2. Зі змісту конституційної скарги вбачається, що, стверджуючи про невідповідність частини першої статті 308 Кодексу Конституції України, Хабібুলлін В.М. фактично висловлює незгоду із законодавчим регулюванням порядку оскарження недотриман-

ня розумних строків досудового розслідування, пропонує власне бачення щодо кола осіб, які повинні бути наділені правом оскаржувати недотримання розумних строків під час досудового розслідування. Проте незгода із законодавчим регулюванням не є підставою для визнання оспорюваних положень Кодексу неконституційними, а відсутність належної аргументації свідчить про невиконання вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України».

Отже, суб'єкт права на конституційну скаргу не дотримав вимог пунктів 5, 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Хабібুলліна Вадима Монеv'яровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 308 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Товариства з обмеженою відповідальністю
«Освітня корпорація інформаційних технологій»
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
частини другої статті 760 Цивільного кодексу України**

Київ
30 липня 2025 року
№ 85-2(І)/2025

Справа № 3-37/2025(75/25)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни — головуєчого, доповідача,
Петришина Олександра Віталійовича,
Совгирі Ольги Володимирівни,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Товариства з обмеженою відповідальністю «Освітня корпорація інформаційних технологій» щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 760 Цивільного кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Гришук О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Товариство з обмеженою відповідальністю «Освітня корпорація інформаційних технологій» (далі — Товариство) в особі директора Цапенка Ігоря Яковича звернулося до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частині першій статті 8, частині першій статті 41 Конституції України (конституційність) частину другу статті 760 Цивільного кодексу України (далі — Кодекс), згідно з якою предметом договору найму можуть бути майнові права.

Товариство вважає, що частина друга статті 760 Кодексу порушує принцип юридичної визначеності як складової принципу верховенства права (правовладдя), визначеного частиною першою статті 8 Основного Закону України, та призводить до позбавлення права володіння, користування, розпорядження майном, встановленого частиною першою статті 41 Конституції України.

Обґрунтовуючи неконституційність оспорюваного припису Кодексу, Товариство посилається на окремі приписи Конституції України, Кодексу, Рішення Конституційного Суду України від 11 червня 2020 року № 7-р/2020, Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, практику Європейського суду з прав людини,

Доповідь про правовладдя Європейської Комісії «За демократію через право» (Венеційська Комісія), ухвалену на її 86-му пленарному засіданні 25–26 березня 2011 року [CDL AD(2011)003rev], а також на судові рішення у своїй справі.

2. Із аналізу конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Акціонерне товариство «Державний експортно-імпортний банк України» (далі — Банк) та Багатопрофільне підприємство «Солідарність» у формі Товариства з обмеженою відповідальністю (далі — Підприємство) 18 серпня 2006 року уклали кредитний договір, на забезпечення виконання зобов'язання за яким 19 серпня 2006 року між Банком (іпотекодержатель) та Підприємством (іпотекодавець) укладено іпотечний договір, предметом якого є будівля центру сімейного дозвілля (далі — Будівля), що була у власності Підприємства. Згодом 7 жовтня 2015 року між Підприємством та Товариством було укладено договір найму майнових прав (далі — Договір найму), відповідно до якого Підприємство передає Товариству свої права володіння, користування та право розпорядження (майнові права) Будівлею строком на 5 років (надалі цей строк неодноразово продовжували); водночас сама Будівля за Договором найму не передається у найм або у власність.

Господарський суд Харківської області рішенням від 8 серпня 2023 року позовні вимоги Банку задовольнив частково: в частині вимог про визнання недійсним (нікчемним) Договору найму та застосування наслідків недійсності нікчемного правочину — відмовив; у частині вимог Банку про звільнення Товариством Будівлі — задовольнив; зобов'язав Товариство усунути перешкоди у здійсненні права користування Банком Будівлею, звільнивши її.

Товариство оскаржило зазначене рішення в апеляційному порядку. Східний апеляційний господарський суд постановою від 7 лютого 2024 року апеляційну скаргу задовольнив, рішення Господарського суду Харківської області від 8 серпня 2023 року скасував, ухвалив нове рішення, яким у задоволенні позову відмовив повністю.

Банк звернувся до Верховного Суду з касаційною скаргою, яку Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду постановою від 22 травня 2024 року задовольнив частково; скасував постанову Східного апеляційного господарського суду від 7 лютого 2024 року, а справу скерував на новий розгляд до Східного апеляційного господарського суду з огляду на допущення апеляційним судом порушення приписів процесуального права щодо неповного дослідження обставин та доказів у справі.

Східний апеляційний господарський суд постановою від 5 вересня 2024 року апеляційну скаргу Товариства залишив без задоволення, а рішення Господарського суду Харківської області від 8 серпня 2023 року — без змін.

3. Розв'язуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих приписів), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити, зокрема, обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення

внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається, що Товариство вважає оспорюваний припис Кодексу таким, що порушує принцип юридичної визначеності як складника принципу верховенства права, гарантований частиною першою статті 8 Конституції України, а також не забезпечує послідовне його тлумачення, що призводить до позбавлення прав володіння, користування та розпорядження майном, гарантованих частиною першою статті 41 Конституції України. Товариство наголошує, що оспорюваний припис Кодексу є неналежним, непрозорим та непередбачуваним, порушує принцип верховенства права та юридичної визначеності, яка є ключовою умовою забезпечення кожному ефективного судового захисту незалежним судом; законні очікування є невід'ємною частиною юридичної визначеності; має бути гарантований захист цих очікувань; такий захист означає недопущення того, щоб органи державної влади зловживали повноваженнями під час ухвалення рішень та вчинення відповідних дій; основний мотив захисту законних очікувань пов'язаний із наслідками дій органів державної влади.

Товариство вважає, що якщо власник майна має право передавати у найм майнові права лише з одночасним переданням нерухомого майна, то законодавець мав визначити це в диспозиції частини другої статті 760 Кодексу, інакше це призводить до неоднозначного трактування оспорюваного припису Кодексу, нікчемності договорів найму майнових прав та позбавлення прав володіння, користування та розпорядження майном, гарантованих частиною першою статті 41 Конституції України. Наведену аргументацію фактично зведено до незгоди із законодавчим урегулюванням предмета Договору найму та застосуванням його судами, що не можна вважати належним обґрунтуванням тверджень про неконституційність оспорюваного припису Кодексу.

Отже, Товариство не дотримало вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Товариства з обмеженою відповідальністю «Освітня корпорація інформаційних технологій» щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 760 Цивільного кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою компанії «Vuldi (UK) Limited»
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
частини другої статті 8 Закону України «Про судовий збір»**

Київ
30 липня 2025 року
№ 86-2(I)/2025

Справа № 3-26/2025(49/25)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни — головуєчого, доповідача,
Петришина Олександра Віталійовича,
Совгирі Ольги Володимирівни,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою компанії «Vuldi (UK) Limited» щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 8 Закону України «Про судовий збір» від 8 липня 2011 року № 3674-VI (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 14, ст. 87) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Гришук О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Компанія «Vuldi (UK) Limited» (далі — Компанія) в особі директора Мороза Дмитра Анатолійовича звернулася до Конституційного Суду України з клопотанням визнати такою, що не відповідає частині другій статті 55 Конституції України (є неконституційною), частину другу статті 8 Закону України «Про судовий збір» від 8 липня 2011 року № 3674-VI зі змінами (далі — Закон), згідно з якою суд може зменшити розмір судового збору або звільнити від його сплати на підставі, зазначеній у частині першій цієї статті.

Обґрунтовуючи свої твердження щодо неконституційності частини другої статті 8 Закону, Компанія посилається на окремі приписи Конституції України, Закону, Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року № 1402-VIII, Кодексу адміністративного судочинства України, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, на Рішення Конституційного Суду України від 14 грудня 2011 року № 19-рп/2011, практику Європейського суду з прав людини, а також на судові рішення у своїй справі.

2. Із аналізу конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

У 2013 році Компанія звернулася до Житомирського окружного адміністративного суду з позовом до комунального підприємства «Бердичівське міжміське бюро технічної інвентаризації» Житомирської обласної ради, треті особи — ТОВ «Валді на Празькій» та Стеценко М.С., про зобов'язання вчинити певні дії, а саме: відновити рестрацію права власності на будівлю дитячого садка за ТОВ «Валді на Празькій».

Житомирський окружний адміністративний суд постановою від 30 вересня 2013 року, залишеною без змін ухвалою Житомирського апеляційного адміністративного суду від 12 травня 2015 року, у задоволенні позову Компанії відмовив.

У липні 2015 року Компанія звернулася до Бердичівського міськрайонного суду Житомирської області з позовом до громадян, в якому просила: визнати недійсними та такими, що не відбулися, прилюдні торги стосовно примусової реалізації спірного нерухомого майна; визнати недійсним свідоцтво про право власності на спірне нерухоме майно або застосувати наслідки недійсності правочину з примусової реалізації вказаного майна, застосувавши реституцію спірної будівлі; витребувати на користь ТОВ «Валді на Празькій» спірне нерухоме майно.

Бердичівський міськрайонний суд Житомирської області рішенням від 27 квітня 2022 року у задоволенні позову відмовив. Житомирський апеляційний суд постановою від 23 серпня 2022 року апеляційну скаргу Компанії задовольнив частково: змінив рішення суду першої інстанції, виклавши його мотивувальну частину в редакції постанови апеляційного суду.

Верховний Суд у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду постановою від 6 вересня 2023 року касаційну скаргу Компанії залишив без задоволення, а рішення судів першої та апеляційної інстанцій — без змін.

У 2024 році Компанія звернулася до Житомирського окружного адміністративного суду з позовом до комунального підприємства «Бердичівське міжміське бюро технічної інвентаризації» Житомирської обласної ради та державного реєстратора Бердичівської районної державної адміністрації, в якому просила: визнати незаконною та скасувати державну реєстрацію за громадянином права власності на спірне нерухоме майно; визнати незаконним рішення про скасування державної реєстрації за ТОВ «Валді на Празькій» права власності на нерухоме майно; зобов'язати відповідачів відновити державну реєстрацію за ТОВ «Валді на Празькій» права власності на спірне нерухоме майно. Житомирський окружний адміністративний суд ухвалою від 25 березня 2024 року відмовив у відкритті провадження у справі, вказавши, що позовну заяву належить розглядати за правилами цивільного судочинства, а не адміністративного судочинства.

Ухвалою від 23 травня 2024 року Сьомий апеляційний адміністративний суд апеляційну скаргу Компанії залишив без руху з огляду на те, що Компанія не долучила до апеляційної скарги документ про сплату судового збору, та надав строк для усунення недоліків апеляційної скарги. Компанія 18 червня 2024 року звернулася з клопотанням до Сьомого апеляційного адміністративного суду про звільнення від сплати судового збору та продовження строку для усунення недоліків апеляційної скарги у зв'язку з відсутністю у Компанії коштів для сплати судового збору.

Ухвалою від 23 серпня 2024 року Сьомий апеляційний адміністративний суд повернув апеляційну скаргу через відсутність доказів сплати Компанією судового збору.

До Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду 24 вересня 2024 року надійшла касаційна скарга Компанії, у якій вона, зокрема, просила скасувати ухвалу Сьомого апеляційного адміністративного суду від 23 серпня 2024 року та

направити справу для продовження розгляду до суду апеляційної інстанції. Ухвалою від 27 вересня 2024 року Верховний Суд залишив касаційну скаргу без руху, а ухвалою від 22 жовтня 2024 року відмовив у задоволенні клопотання Компанії про звільнення від сплати судового збору, водночас задовольнив її клопотання про продовження строку для усунення недоліків касаційної скарги. Згодом 5 листопада 2024 року до Верховного Суду надійшло клопотання Компанії, в якій знову було висловлено прохання про звільнення від сплати судового збору, проте Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду ухвалою від 8 листопада 2024 року відмовив у її задоволенні.

3. Розв'язуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих приписів), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити, зокрема, обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів випливає, що Компанія в аспекті порушених у конституційній скарзі питань указує на порушення її права на доступ до правосуддя, однак воно не є абсолютним. Установленням законом судового збору як умови доступу до правосуддя не суперечить Конституції України, зокрема приписам її статті 55; законодавець відповідно до Конституції України має право визначати перелік підстав для звільнення від сплати судового збору, і реалізацію судом дискреційних повноважень щодо ухвалення рішення про звільнення особи від сплати судового збору здійснюють на підставі відповідних законодавчих приписів та за наявності умов, визначених законом. Компанія докладно висвітлює перебіг розгляду її справи судами в порядку адміністративного та цивільного судочинства та твердить, що застосування в остаточному судовому рішенні частини другої статті 8 Закону, згідно з якою суд може зменшити розмір судового збору або звільнити від його сплати на підставі, зазначеній у частині першій цієї статті, призвело до порушення гарантованого частиною другою статті 55 Конституції України права Компанії на судовий захист. До того ж Компанія наголошує, що відмова судів у задоволенні клопотань про звільнення від сплати судового збору за подання апеляційної та касаційної скарг, незважаючи на доводи про відсутність на рахунках Компанії коштів, із яких міг бути сплачений судовий збір, а також відсутність будь-яких особистих доходів у директора Компанії, призвела до того, що наведені скарги судами відповідних інстанцій не були розглянуті по суті, внаслідок чого Компанію було позбавлено доступу до правосуддя.

Компанія обґрунтовує неконституційність оспорюваного припису Закону, який встановлює вичерпний перелік підстав, зокрема, для звільнення від сплати судового збору, посилаючись на власну незгоду із законодавчим регулюванням. Проте така позиція не відповідає критеріям конституційної скарги. При цьому Компанія не наводить жодних аргументів, які б доводили невідповідність частини другої статті 8 Закону Кон-

ституції України, а лише зазначає, що оспорюваний припис Закону обмежив її інтереси в конкретній справі. Тому обґрунтування Компанії фактично зводиться до незгоди із законодавчим визначенням вичерпного переліку підстав, зокрема, для звільнення від сплати судового збору та з результатами судового розгляду.

Отже, Компанія не дотримала вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою компанії «Vuldi (UK) Limited» щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 8 Закону України «Про судовий збір» від 8 липня 2011 року № 3674–VI зі змінами на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Хабібулліна Вадима Монеv'яровича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
пункту 1 частини другої статті 361
Кодексу адміністративного судочинства України**

Київ
30 липня 2025 року
№ 87-2(І)/2025

Справа № 3-133/2025(262/25)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни — головуєчого,
Петришина Олександра Віталійовича,
Совгирі Ольги Володимирівни — доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Хабібулліна Вадима Монеv'яровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 1 частини другої статті 361 Кодексу адміністративного судочинства України.

Заслухавши суддю-доповідача Совгирю О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Хабібуллін В.М. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність статтям 8, 43, 55, 64 Конституції України (конституційність) пункт 1 частини другої статті 361 Кодексу адміністративного судочинства України (далі — Кодекс), згідно з яким підставою для перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами є «істотні для справи обставини, що не були встановлені судом та не були і не могли бути відомі особі, яка звертається із заявою, на час розгляду справи».

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке. Закарпатський окружний адміністративний суд рішенням від 1 грудня 2023 року, залишеним без змін постановою Восьмого апеляційного адміністративного суду від 7 лютого 2024 року, відмовив Хабібулліну В.М. у задоволенні позову до Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Закарпатської області (далі — Комісія) про визнання протиправними та скасування рішень Комісії «Про порушення дисциплінарної справи щодо адвоката» від 8 червня 2023 року, «Про притягнення до дисциплінарної відповідальності адвоката Хабібулліна В.М.» від 21 червня 2023 року.

Хабібуллін В.М. звернувся до суду із заявою про перегляд за нововиявленими обставинами рішення Закарпатського окружного адміністративного суду від 1 грудня 2023 року, посилаючись на Парламентське дослідження щодо актуальних проблем правових засад організації і діяльності адвокатури в Україні та адвокатського самоврядування, гарантованих державою, підготовлене Дослідницькою службою Верховної Ради України (далі — Парламентське дослідження). У Парламентському дослідженні зазначено, що рішення Ради адвокатів України «Про затвердження роз'яснення щодо інституціонального континуїтету Національної асоціації адвокатів України та організаційних форм адвокатського самоврядування» від 21 вересня 2020 року № 69, згідно з яким органи адвокатського самоврядування та їх члени продовжують виконувати свої повноваження до початку діяльності новосформованих органів адвокатського самоврядування та обрання їх нових членів, суперечить окремим положенням Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Закарпатський окружний адміністративний суд ухвалою від 27 лютого 2025 року, залишеною без змін постановою Восьмого апеляційного адміністративного суду від 8 квітня 2025 року, відмовив у задоволенні заяви Хабібулліна В.М. про перегляд за нововиявленими обставинами рішення Закарпатського окружного адміністративного суду від 1 грудня 2023 року.

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду постановою від 5 травня 2025 року відмовив у відкритті касаційного провадження, зазначивши, що: обставину щодо повноважень членів Комісії у зв'язку зі спливом п'ятирічного строку, на який вони були обрані, не можна вважати нововиявленою відповідно до пункту 1 частини другої статті 361 Кодексу, оскільки на час розгляду справи по суті ця обставина вже була відома Хабібулліну В.М., досліджувалася судами, тому не може бути підставою для перегляду рішення суду за нововиявленими обставинами; Парламентське дослідження — неофіційний документ, який є результатом тематичного наукового дослідження і містить суб'єктивне бачення виконавців, а тому не створює будь-яких юридичних наслідків та не має доказового значення.

Хабібуллін В.М. стверджує, що оспорювані положення Кодексу передбачають, що нововиявлені обставини не могли бути відомі особі, і позбавляють можливості виправити ситуацію, коли такі обставини не були враховані через процесуальну бездіяльність або помилку суду. На думку автора клопотання, це призводить до порушення його конституційних прав на працю, судовий захист, суперечить принципу верховенства права, а також статті 64 Конституції України.

3. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим, зокрема, статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

3.1. Хабібুলлін В.М. просить перевірити пункт 1 частини другої статті 361 Кодексу на відповідність статтям 8, 43, 55, 64 Конституції України, проте зміст статей 43, 55, 64 Основного Закону України наводить частково. Вказане свідчить про те, що автор клопотання не визначив конкретних положень Конституції України, на відповідність яким просить перевірити оспорювані положення Кодексу, чим не дотримав вимог пункту 5 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України».

3.2. Зі змісту конституційної скарги вбачається, що Хабібуллін В.М. фактично висловлює незгоду із законодавчим регулюванням підстав перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами та застосуванням судами оспорюваних положень Кодексу, що не є обґрунтуванням тверджень щодо їх неконституційності в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України».

Конституційний Суд України неодноразово зазначав, що правозастосовна діяльність полягає в індивідуалізації правових норм щодо конкретних суб'єктів і конкретних випадків, тобто в установленні фактичних обставин справи і підборі юридичних норм, які відповідають цим обставинам; пошук та аналіз таких норм для їх застосування до конкретного випадку є складовими правозастосування і не належить до повноважень Конституційного Суду України [ухвали Конституційного Суду України від 31 березня 2010 року № 15-у/2010, від 3 липня 2014 року № 73-у/2014, від 24 лютого 2016 року № 14-у/2016, Ухвала Другого сенату Конституційного Суду України від 20 листопада 2019 року № 70-у(II)/2019].

Отже, суб'єкт права на конституційну скаргу не дотримав вимог пунктів 5, 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Хабібулліна Вадима Монеv'яровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 1 частини другої статті 361 Кодексу адміністративного судочинства України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ПЕРШОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Потапенка Миколи Владиславовича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
частини другої статті 376
Кримінального процесуального кодексу України**

Київ
12 серпня 2025 року
№ 88-1(II)/2025

Справа № 3-112/2025(222/25)

Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Юровської Галини Валентинівни — головуючого, доповідача,
Водяннікова Олександра Юрійовича,
Лемака Василя Васильовича,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Потапенка Миколи Владиславовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 376 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Юровську Г.В. та дослідивши матеріали справи, Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. До Конституційного Суду України звернувся Потапенко М.В. із клопотанням перевірити на відповідність частинам першій, другій статті 29, частині другій статті 62 Конституції України (конституційність) частину другу статті 376 Кримінального процесуального кодексу України (далі — Кодекс).

Частиною другою статті 376 Кодексу визначено:

«Якщо складання судового рішення у формі ухвали (постанови) вимагає значного часу, суд має право обмежитися складанням і оголошенням його резолютивної частини, яку підписують всі судді. Повний текст ухвали (постанови) повинен бути складений не пізніше п'яти діб з дня оголошення резолютивної частини і оголошений учасникам судового провадження. Про час оголошення повного тексту ухвали (постанови) має бути зазначено у раніше складеній її резолютивній частині».

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Потапенко М.В. є обвинуваченим, до якого застосовано запобіжний захід — тримання під вартою. Ухвалою Херсонського міського суду Херсонської області від 20 ли-

стопада 2024 року йому продовжено строк тримання під вартою; у судовому засіданні проголошено вступну та резолютивну частину ухвали. Ухвалою Херсонського апеляційного суду від 11 лютого 2025 року у задоволенні апеляційної скарги Потапенка М.В. на це судове рішення відмовлено.

Потапенко М.В. подав заяву про роз'яснення ухвали Херсонського апеляційного суду від 11 лютого 2025 року, а саме: чи можна особу тримати під вартою на підставі лише резолютивної частини судового рішення. Херсонський апеляційний суд ухвалою від 20 березня 2025 року у відкритті провадження щодо роз'яснення своєї ухвали відмовив.

Херсонський міський суд Херсонської області ухвалою від 14 січня 2025 року продовжив Потапенку М.В. строк тримання під вартою.

На думку автора клопотання, оспорювані приписи Кодексу порушують його право на свободу, оскільки його утримують під вартою з 20 листопада 2024 року до 14 січня 2025 року на підставі лише резолютивної частини судового рішення, що є неприпустимим.

На підтвердження своєї позиції Потапенко М.В. посилається на окремі приписи Конституції України, рішення Конституційного Суду України, Перший протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, рішення Європейського суду з прав людини, Кодекс, а також на судові рішення у його справі.

3. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним, зокрема, статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

У конституційній скарзі Потапенко М.В. указує на те, що був ув'язнений без умотивованого судового рішення, на проголошенні повного тексту якого не був присутній, до того ж повний текст судового рішення йому не вручили. Автор клопотання, аргументуючи невідповідність Конституції України частини другої статті 376 Кодексу, обмежився висловленням незгоди із застосуванням судом процедури проголошення судових рішень у засіданнях судів системи судоустрою України, що не можна вважати належним обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності оспорюваних приписів Кодексу. Крім того, вирішення питань, пов'язаних зі сферою правозастосування, не належить до повноважень Конституційного Суду України.

Отже, Потапенко М.В. не навів аргументів щодо невідповідності Конституції України частини другої статті 376 Кодексу, чим не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Потапенка Миколи Владиславовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 376 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ПЕРША КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ПЕРШОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Денисенка Бориса Миколайовича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
частини третьої статті 307, статті 309
Кримінального процесуального кодексу України**

Київ
12 серпня 2025 року
№ 90-1(II)/2025

Справа № 3-135/2025(265/25)

Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Юровської Галини Валентинівни — головуєчого, доповідача,
Водяннікова Олександра Юрійовича,
Лемака Василя Васильовича,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Денисенка Бориса Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини третьої статті 307, статті 309 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Юровську Г.В. та дослідивши матеріали справи, Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Денисенко Б.М. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частині другій статті 3, статті 8, статті 22, частинам першій, другій статті 24, частинам першій та четвертій статті 41, частинам першій, другій статті 55, пунктам 1, 3, 8 частини другої статті 129 Конституції України частину третю статті 307, статтю 309 Кримінального процесуального кодексу України (далі — Кодекс) в частині «щодо заборони (неможливості) апеляційного оскарження ухвали слідчого судді про відмову у скасуванні арешту майна в порядку статті 174 Кримінального процесуального кодексу України, в тому числі особою, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування у кримінальному провадженні».

Частиною третьою статті 307 Кодексу визначено, що:

«Ухвала слідчого судді за результатами розгляду скарги на рішення, дію чи бездіяльність слідчого, дізнавача чи прокурора не може бути оскаржена, окрім ухвали про відмову у задоволенні скарги на постанову про закриття кримінального провадження, скарги на відмову слідчого, прокурора в задоволенні клопотання про закриття кримінального провадження з підстав, визначених пунктом 9¹ частини першої статті 284

цього Кодексу, про скасування повідомлення про підозру та відмову у задоволенні скарги на повідомлення про підозру».

Статтею 309 Кодексу визначено, що:

«1. Під час досудового розслідування можуть бути оскаржені в апеляційному порядку ухвали слідчого судді про:

- 1) відмову у наданні дозволу на затримання;
- 2) застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою або відмову в його застосуванні;
- 3) продовження строку тримання під вартою або відмову в його продовженні;
- 4) застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту або відмову в його застосуванні;
- 5) продовження строку домашнього арешту або відмову в його продовженні;
- 5¹) застосування запобіжного заходу у вигляді застави або про відмову в застосуванні такого заходу;
- 6) поміщення особи в приймальник-розподільник для дітей або відмову в такому поміщенні;
- 7) продовження строку тримання особи в приймальнику-розподільнику для дітей або відмову в його продовженні;
- 8) направлення особи до медичного закладу для проведення психіатричної експертизи або відмову у такому направленні;
- 9) арешт майна або відмову у ньому;
- 9¹) застосування тимчасових обмежень діяльності юридичної особи та/або тимчасових обмежень в отриманні прав та/або переваг або відмову у застосуванні таких обмежень;
- 10) тимчасовий доступ до речей і документів, яким дозволено вилучення речей і документів, які посвідчують користування правом на здійснення підприємницької діяльності, або інших, за відсутності яких фізична особа-підприємець чи юридична особа позбавляються можливості здійснювати свою діяльність;
- 11) відсторонення від посади або відмову у ньому;
- 11¹) продовження відсторонення від посади;
- 12) відмову у здійсненні спеціального досудового розслідування;
- 13) закриття кримінального провадження на підставі частини дев'ятої статті 284 цього Кодексу.

2. Під час досудового розслідування також можуть бути оскаржені в апеляційному порядку ухвали слідчого судді про відмову у задоволенні скарги на постанову про закриття кримінального провадження або на рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про закриття кримінального провадження на підставі пункту 9¹ частини першої статті 284 цього Кодексу, про скасування повідомлення про підозру чи відмову у задоволенні скарги на повідомлення про підозру, повернення скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, прокурора або відмову у відкритті провадження по ній.

3. Інші ухвали слідчого судді оскарженню не підлягають і заперечення проти них можуть бути подані під час підготовчого провадження в суді».

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Денисенко Б.М. звернувся до Білоцерківського міськрайонного суду Київської області з клопотанням про скасування арешту майна Шуляка О.В., який є його боржником, накладеного ухвалою слідчого судді Білоцерківського міськрайонного суду Київської

області від 19 березня 2021 року. Зазначений суд ухвалою від 4 березня 2025 року залишив вказане клопотання без задоволення. Слідчий суддя зазначив, що ухвалу, якою накладено арешт на майно, було оскаржено в апеляційному порядку та залишено без змін. В ухвалі слідчого судді Білоцерківського міськрайонного суду Київської області від 4 березня 2025 року про відмову в знятті арешту з майна вказано, що ухвала оскарженню не підлягає.

Денисенко Б.М. не погодився з таким рішенням суду першої інстанції та звернувся з апеляційною скаргою до Київського апеляційного суду, який ухвалою від 8 квітня 2025 року відмовив у відкритті апеляційного провадження у зв'язку з тим, що ухвала про відмову у скасуванні арешту майна, постановлена на підставі частини першої статті 174 Кодексу, апеляційному оскарженню не підлягає. Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду ухвалою від 5 травня 2025 року відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою Денисенка Б.М. на ухвалу Київського апеляційного суду від 8 квітня 2025 року на підставі того, що клопотання про скасування арешту майна не підлягає перегляду в апеляційному порядку.

2.1. Автор клопотання вважає, що оспорювані приписи Кодексу щодо неможливості апеляційного оскарження ухвали про відмову у скасуванні арешту майна є неконституційними, оскільки «це прямо змінює зміст ст. 129 Конституції України».

На підтвердження своєї позиції Денисенко Б.М. посилається на окремі приписи Конституції України, рішення Конституційного Суду України, Кодекс, а також на судові рішення у своїй справі.

3. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним, зокрема, статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Остаточним судовим рішенням у своїй справі Денисенко Б.М. визначив ухвалу Верховного Суду у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду від 15 травня 2025 року про відмову у відкритті касаційного провадження, в якій статтю 309 Кодексу було застосовано, а частину третю статті 307 Кодексу — ні.

Обґрунтовуючи доводи, які містить конституційна скарга, автор клопотання наводить витяг з постанови об'єднаної палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду, де, зокрема, зазначається, що «ОП ККС потрібно було зробити висновок про те, що ухвали слідчого судді про повне або часткове скасування арешту майна та про відмову в скасуванні арешту майна, постановлені в порядку ст. 174 КПК, підлягають апеляційному оскарженню. Вважаємо, що позиція про неможливість апеляційного оскарження означених ухвал слідчого судді з посиланням лише на назву, а не на суть судових рішень, не є переконливою».

З аналізу конституційної скарги вбачається, що Денисенко Б.М. не погоджується з тим, як суди системи судоустрою України застосовують приписи статей 307, 309 Кодексу, що не можна вважати належним обґрунтуванням їх неконституційності.

Отже, Денисенко Б.М. не навів аргументів щодо невідповідності Конституції України частини третьої статті 307, статті 309, чим не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Денисенка Бориса Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини третьої статті 307, статті 309 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ПЕРША КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Попович Емми Рудольфівни
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
частини другої статті 3 Закону України
«Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»**

Київ
28 серпня 2025 року
№ 94-3(I)/2025

Справа № 3-42/2025(84/25)

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Петришина Олександра Віталійовича — головуєчого, доповідача,
Кичуна Віктора Івановича,
Олійника Алли Сергіївни,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Попович Емми Рудольфівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 3 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15 березня 2022 року № 2136–ІХ (Відомості Верховної Ради України, 2022 р., № 14, ст. 117) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Петришина О.В. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. До Конституційного Суду України звернулась Попович Е.Р. із клопотанням перевірити на відповідність частинам другій, четвертій, шостій статті 43 Конституції України (конституційності) частину другу статті 3 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15 березня 2022 року № 2136–ІХ зі змінами (далі — Закон).

Відповідно до частини другої статті 3 Закону «у період дії воєнного стану повідомлення працівника про зміну істотних умов праці та зміну умов оплати праці, передбачених частиною третьою статті 32 та статтею 103 Кодексу законів про працю України, здійснюється не пізніше як до запровадження таких умов».

Суб'єкт права на конституційну скаргу вважає, що «повсюдне застосування даної норми на території всієї нашої держави не відповідає принципу правової визначеності та меті її впровадження законодавцем»; «застосування цієї норми призвело до безпідставного обмеження права <...> на працю».

На підтвердження своєї позиції Попович Е.Р. посилається на окремі приписи Конституції України, Закону, Кодексу законів про працю України, на Пояснювальну записку

до проекту Закону України про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану (реєстр. № 7160), ухваленого як Закон, а також на судові рішення у своїй справі.

2. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); у конституційній скарзі має міститись обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим, зокрема, статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається, що автор клопотання, зосередившись на потребі у застосуванні оспорюваного припису Закону «виключно у підприємствах/установах/організаціях, що зазнали або мають реальний ризик зазнати наслідки воєнних злочинів росії, що тягтиме подальшу реорганізацію трудових процесів у таких закладах», не навів аргументів, які підтверджували б, що частиною другою статті 3 Закону порушено його конституційне право на працю. Натомість фактично висловив незгоду із законодавчим регулюванням порядку організації трудових відносин в умовах воєнного стану, що не можна вважати належним обґрунтуванням тверджень про невідповідність Конституції України частини другої статті 3 Закону в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України».

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 62, 77, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Попович Емми Рудольфівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 3 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15 березня 2022 року № 2136–ІХ зі змінами на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Бекчива Мирослава Петровича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
частини шостої статті 176, абзацу восьмою частини четвертої статті 183
Кримінального процесуального кодексу України**

Київ
28 серпня 2025 року
№ 95-3(I)/2025

Справа № 3-64/2025(128/25)

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Петришина Олександра Віталійовича — головуєчого, доповідача,
Кичуна Віктора Івановича,
Олійник Алли Сергіївни,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Бекчива Мирослава Петровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини шостої статті 176, абзацу восьмою частини четвертої статті 183 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Петришина О.В. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. До Конституційного Суду України звернувся Бекчив М.П. із клопотанням перевірити на відповідність статті 8, частині другій статті 19, частині першій статті 29 Конституції України (конституційність) частину шосту статті 176, абзац восьмий частини четвертої статті 183 Кримінального процесуального кодексу України (далі — Кодекс).

Згідно з частиною шостою статті 176 Кодексу «під час дії воєнного стану до осіб, які підозрюються або обвинувачуються у вчиненні злочинів, передбачених статтями 109–114², 258–258⁶, 260, 261, 437–442¹ Кримінального кодексу України, за наявності ризиків, зазначених у статті 177 цього Кодексу, застосовується запобіжний захід, визначений пунктом 5 частини першої цієї статті».

Відповідно до абзацу восьмою частини четвертої статті 183 Кодексу «під час дії воєнного стану слідчий суддя, суд при постановленні ухвали про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, враховуючи підстави та обставини, передбачені статтями 177 та 178 цього Кодексу, має право не визначити розмір застави у кримінальному провадженні щодо злочину, передбаченого статтями 109–114², 258–258⁶, 260, 261, 402–405, 407, 408, 429, 437–442¹ Кримінального кодексу України».

На думку суб'єкта права на конституційну скаргу, застосування судом запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою на підставі оспорюваних приписів Кодексу призвело до порушення його конституційного права на свободу та особисту недоторканність.

На підтвердження своєї позиції Бекчив М.П. посилається на окремі приписи Конституції України, Кодексу, рішення Конституційного Суду України, Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, практику Європейського суду з прав людини, а також на судові рішення у його справі.

2. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

2.1. Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55).

Підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі є наявність рішення Конституційного Суду України щодо того самого предмета конституційної скарги (пункт 6 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України»).

Бекчив М.П. просить перевірити на відповідність Конституції України (конституційність) частину шосту статті 176 Кодексу.

Конституційний Суд України у Рішенні від 19 червня 2024 року № 7-р(II)/2024 визнав частину шосту статті 176 Кодексу такою, що відповідає Конституції України (є конституційною).

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в цій частині згідно з пунктом 6 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — наявність рішення Конституційного Суду України щодо того самого предмета конституційної скарги.

2.2. Згідно із Законом України «Про Конституційний Суд України» у конституційній скарзі має міститись обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим, зокрема, статтю 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Автор клопотання звертається щодо визнання неконституційним абзацу восьмою частини четвертої статті 183 Кодексу, проте не наводить аргументів, які підтверджували б, що його застосування призвело до порушення прав Бекчива Н.П., гарантованих Конституцією України, а лише висловлює незгоду з висновками, викладеними в остаточному судовому рішенні в його справі, що не можна вважати належним обґрунтуванням тверджень щодо невідповідності Конституції України абзацу восьмою частини четвертої статті 183 Кодексу в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України».

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в цій частині згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Бекчива Мирослава Петровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини шостої статті 176 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пункту 6 статті 62 цього закону — наявність рішення Конституційного Суду України щодо того самого предмета конституційної скарги; абзацу восьмого частини четвертої статті 183 Кримінального процесуального кодексу України — на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Притули Олега Григоровича
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
статті 1, абзацу другого частини першої статті 9,
пунктів 2, 5 частини третьої статті 13
Закону України «Про Державне бюро розслідувань»
від 12 листопада 2015 року № 794-VIII,
другого речення абзацу першого частини третьої статті 87
Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року
№ 889-VIII у редакції Закону України «Про внесення змін
до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України
у зв'язку з проведенням адміністративної реформи»
від 14 січня 2020 року № 440-IX**

Київ
28 серпня 2025 року
№ 96-3(І)/2025

Справа № 3-31/2025(58/25)

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Петришина Олександра Віталійовича — головуєчого, доповідача,
Кичуна Віктора Івановича,
Олійник Алли Сергіївни,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Притули Олега Григоровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 1, абзацу другого частини першої статті 9, пунктів 2, 5 частини третьої статті 13 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» від 12 листопада 2015 року № 794-VIII (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 6, ст. 55) зі змінами, другого речення абзацу першого частини третьої статті 87 Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889-VIII (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 4, ст. 43) у редакції Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи» від 14 січня 2020 року № 440-IX (Відомості Верховної Ради України, 2020 р., № 28, ст. 188).

Заслухавши суддю-доповідача Петришина О.В. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

установила:

1. До Конституційного Суду України звернувся Притула О.Г. із клопотанням перевірити на відповідність Конституції України (конституційність) статтю 1, абзац другий частини першої статті 9, пункти 2, 5 частини третьої статті 13 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» від 12 листопада 2015 року № 794–VIII зі змінами (далі — Закон № 749), друге речення абзацу першого частини третьої статті 87 Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889–VIII у редакції Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи» від 14 січня 2020 року № 440–IX (далі — Закон № 889).

На переконання Притули О.Г., стаття 1 Закону № 749 «в частині зміни статусу Державного бюро розслідувань» не відповідає статті 6, частинам першій, другій статті 8, статті 19, статтям 21, 22, 23, частинам першій, другій статті 24, частині другій статті 38, частинам першій, другій, шостій статті 43, статтям 106, 116 Конституції України. Крім того, Притула О.Г. вважає, що стаття 1 Закону № 794 «в частині наявності обов'язку в Державного бюро розслідувань здійснювати державну реєстрацію нормативно-правових актів ДБР» не відповідає частинам другій, третій, четвертій статті 5, статті 6, частинам першій, другій статті 8, статтям 19, 23, частинам першій, другій статті 102, статтям 106, 113, 116, частині третій статті 117 Конституції України.

За твердженням суб'єкта права на конституційну скаргу частина перша статті 9 Закону № 794 «в частині наявності повноважень у Президента України визначати організаційну структуру Державного бюро розслідувань» не відповідає статті 6, частинам першій, другій статті 8, статті 19, частинам першій, другій статті 102, статті 106 Конституції України, а пункти 2, 5 частини третьої статті 13 Закону № 794 «в частині наявності у директора територіального управління ДБР статусу керівника державної служби» не відповідають статті 6, частинам першій, другій статті 8, статті 19, статтям 21, 22, 23, частинам першій, другій статті 24, частині другій статті 38, частинам першій, другій, шостій статті 43 Конституції України.

Також Притула О.Г. вважає, що друге речення абзацу першого частини третьої статті 87 Закону № 889 «в частині пропонування державному службовцю керівником державної служби вакантної посади» не відповідає частинам першій, другій статті 8, статті 19, частині другій статті 24, частині другій статті 38, частинам першій, другій, шостій статті 43 Конституції України.

На переконання автора клопотання, визначені ним у конституційній скарзі норми національного законодавства порушують його конституційні права, зокрема «право на рівний доступ до державної служби».

На підтвердження своєї позиції Притула О.Г. посилається на Конституцію України, закони України, укази Президента України, рішення Конституційного Суду України та на судові рішення у своїй справі.

2. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону, та якщо ви-

черпано всі національні засоби юридичного захисту (за наявності ухваленого в порядку апеляційного перегляду судового рішення, яке набрало законної сили, а в разі передбаченої законом можливості касаційного оскарження — судового рішення, винесеного в порядку касаційного перегляду) (абзац перший, пункт 1 частини першої статті 77).

З аналізу конституційної скарги вбачається, що Притула О.Г. остаточною судовим рішенням у своїй справі визначив постанову Восьмого апеляційного адміністративного суду від 9 жовтня 2024 року.

З матеріалів справи випливає, що ухвалою Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 17 грудня 2024 року касаційну скаргу Притули О.Г. йому повернуто. Ухвалою Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 14 січня 2025 року касаційну скаргу залишено без руху та встановлено строк для усунення зазначених у ній недоліків протягом десяти днів із дня вручення копії цієї ухвали. Ухвалою Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 10 лютого 2025 року касаційну скаргу повернуто Притулі О.Г., оскільки у встановлений судом строк недоліки касаційної скарги він не усунув.

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України зауважує, що повернення касаційної скарги заявнику не позбавляє його права повторного звернення до адміністративного суду в порядку, встановленому відповідним законом. Це дає підстави для висновку, що Притула О.Г. не використав усіх національних засобів юридичного захисту, а в матеріалах справи відсутнє остаточне судове рішення у його справі, ухвалене в порядку касаційного перегляду.

Отже, конституційна скарга Притули О.Г. не відповідає вимогам пункту 1 частини першої статті 77 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону — неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 62, 77, 86 Закону України «Про Конституційний Суд України», відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Притули Олега Григоровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 1, абзацу другого частини першої статті 9, пунктів 2, 5 частини третьої статті 13 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» від 12 листопада 2015 року № 794–VIII зі змінами, другого речення абзацу першого частини третьої статті 87 Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889–VIII у редакції Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи» від 14 січня 2020 року № 440–IX на підставі пункту 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» — неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

|| КОНФЕРЕНЦІЇ, СИМПОЗІУМИ, СЕМІНАРИ ||

Огляд міжнародної конференції з нагоди 29-ї річниці Конституції України «Конституція в умовах війни та повоєнного відновлення: сучасні виклики і правові рішення»

Міжнародна конференція на тему «Конституція в умовах війни та повоєнного відновлення: сучасні виклики і правові рішення», присвячена 29-річчю від дня ухвалення Конституції України, відбулася 27 червня 2025 року в місті Київ. Захід організовано Конституційним Судом України разом із Національною академією правових наук України у межах спільного проєкту Ради Європи та Конституційного Суду України «Підтримка розвитку конституційної юстиції в Україні», впровадженого в межах третьої фази спільної програми Європейського Союзу та Ради Європи «Партнерство заради належного врядування», а також спільного проєкту Конституційного Суду України та ОБСЄ «Підтримка національних стейкхолдерів через покращення доступу до конституційної юстиції».

У роботі міжнародної конференції взяли участь судді Конституційного Суду України **Віктор Городовенко, Оксана Гришук, Василь Лемак, Олександр Петришин, Сергій Різник, Галина Юровська**, суддя Конституційного Суду України у відставці **Юрій Баулін**, Голова Верховної Ради України **Руслан Стефанчук**, Голова Верховного Суду **Станіслав Кравченко**, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини **Дмитро Лубінець**, судді органів конституційної юрисдикції європейських держав, представники органів державної влади та міжнародних організацій — Ради Європи, ОБСЄ, Європейського суду з прав людини, провідні фахівці, науковці, представники громадських організацій, працівники Секретаріату Конституційного Суду України.

Робота міжнародної конференції відбувалась у межах трьох пленарних сесій та експертних дискусій до кожної з них, учасники яких обговорювали сучасні виклики і правові рішення, пов'язані з дією Конституції України в умовах війни та під час повоєнного відновлення.

Модерували захід судді Конституційного Суду України **Оксана Гришук, Сергій Різник**, старший проєктний співробітник Програми ОБСЄ для України **Олександр Водяніков**.

Виконувач обов'язків Голови Конституційного Суду України, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України **Олександр Петришин** відкрив міжнародну конференцію з нагоди 29-ї річниці Конституції України вітальною промовою, наголосивши на значенні Основного Закону держави, який є наріжним каменем української державності, правової системи та національної ідентичності.

Олександр Петришин висловив слова вдячності учасникам міжнародної конференції, зокрема представникам органів державної влади, міжнародним партнерам та гостям із різних регіонів України, які знайшли можливість у непрості часи долучитися до важливого заходу, та щиро подякував Збройним Силам України і Силам Оборони,

завдяки яким українці мають змогу жити, працювати і розвивати країну навіть в умовах війни, зокрема говорити сьогодні про такі цінності, як Конституція України, право, справедливість.

Виконувач обов'язків Голови Конституційного Суду України зауважив, що міжнародну конференцію, присвячену Дню Конституції України, можна вважати підсумковою після низки подібних заходів у наукових та навчальних установах, сталою традицією та логічним продовженням серії фахових дискусій, які Конституційний Суд України системно організовує протягом останніх років. Олександр Петришин наголосив, що в межах заходу обговорюватимуть роль Конституції України в умовах воєнного стану, глибоких трансформацій суспільства і держави, пошуку нових форм правового й інституційного життя, та запросив поважних гостей у своїх виступах позначати основні напрями подальшої сумісної роботи, у тому числі в галузі конституційної правотворчості, конституційного законодавства.

Із вітальною промовою до учасників міжнародної конференції звернувся Голова Верховної Ради України, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України **Руслан Стефанчук**. У своєму виступі він подякував науковій спільноті, представникам судової влади за участь у вже традиційному заході та підтримку конституційного розвитку України загалом.

Голова Верховної Ради України наголосив, що Конституція України, значення якої неможливо переоцінити, є стабільним фундаментом нашої держави, її головною опорою, особливо в умовах війни. На його думку, нині цінно спостерігати, як молоде покоління правників, суддів і науковців не лише вивчають Конституцію України, а й активно працюють над її практичним втіленням.

Руслан Стефанчук подякував міжнародним партнерам України за підтримку, зауваживши, що вже понад три з половиною роки вона є надзвичайно важливою, та відзначив прояв політичної солідарності, зокрема привітав рішення Ради Європи про створення Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України. Голова Верховної Ради України закликав європейських партнерів зберігати принциповість і не допускати блокування євроінтеграційних процесів. Руслан Стефанчук наголосив на тому, що Україна, перебуваючи у стані війни, сумлінно виконує всі умови на шляху до членства в Європейському Союзі, бореться за цінності, які закріплені в Конституції України і є цінностями вільного світу, тому має всі підстави очікувати взаємної підтримки.

Наостанок Голова Верховної Ради України висловив інтерес до обговорюваних під час заходу пропозицій та ідей, пов'язаних із роллю і значенням Конституції України в періоди війни та повоєнного відновлення України, оскільки впевнений, що такі рекомендації допоможуть державі ухвалювати правильні й мудрі рішення, а Український народ стане частиною історії успіху світової цивілізації та утвердження демократичних цінностей.

Голова Офісу Ради Європи в Україні **Мачей Янчак** привітав учасників міжнародної конференції та українців із державним святом. Він зазначив, що сьогодні Конституція України — це символ стійкості, людської гідності та дорожня карта для майбутнього України в сім'ї європейських країн.

У своєму виступі Мачей Янчак наголосив на тому, що підписання Угоди про створення Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України має історичне значення. Це безпрецедентний крок у напрямі притягнення до відповідальності за один із найтяжчих міжнародних злочинів — злочин агресії, що полягає в незаконному застосуванні збройної сили проти суверенної держави. На його думку, це визначна подія не лише для Ради Європи, а й для України, яка була представлена на найвищому

політичному рівні у Страсбурзі (участь у заході взяв Президент України). Це вкотре підкреслює ключове значення базових принципів міжнародного правопорядку та концепції невідворотності відповідальності за агресію.

Мачей Янчак зазначив, що Рада Європи пильно стежить за процесом відбору кандидатів на посади суддів Конституційного Суду України, висловив сподівання на якнайшвидше відновлення кворуму в органі конституційної юрисдикції та схвалив розроблення Правил професійної етики суддів Конституційного Суду України.

Спікер зазначив, що Конституція України є основою для відбудови демократичного врядування, відновлення довіри до громадських інституцій і забезпечення прав людини й верховенства права, в чому Рада Європи є надійним партнером. За його словами, Конституційний Суд України має бути незалежним і непохитним у часи війни та повоєнної відбудови.

Зазначивши про тривалу співпрацю Ради Європи із Конституційним Судом України, Мачей Янчак наголосив на впровадженні спільних проєктів, які реалізують через експертні обміни, діалоги, залучення в цей процес європейських інституцій, та висловив готовність і надалі підтримувати Україну на її шляху до Європейського Союзу.

Спеціальний представник Головування — Координатор проєктів ОБСЄ в Україні **Петр Мареш** у своєму виступі зазначив, що конституційна історія України, маючи глибоке коріння, у 1996 році подарувала Основний Закон держави, яка обрала демократичний шлях. У 2019 році в Конституції України було закріплено прагнення українців до європейського майбутнього, підтверджене обранням стратегічного курсу на набуття повноправного членства в Європейському Союзі і НАТО.

Петр Мареш наголосив, що Україна проходить найскладніше випробування — конституційний розвиток в умовах воєнної агресії, та висловив слова вдячності й захоплення хоробрістю українських військовослужбовців, які захищають не тільки Україну, а й Європу та європейські демократичні традиції.

На завершення урочистого відкриття міжнародної конференції її учасники зробили спільну світлину.

Модератором першої пленарної сесії на тему **«Конституція України та конституціоналізм в умовах війни»** виступила суддя Конституційного Суду України, доктор юридичних наук, професор **Оксана Гришук**.

Під час першої сесії учасники конференції зосередилися на ключових викликах, які постають перед українським конституціоналізмом в умовах війни. Обговорення стосувалися того, як Конституція України забезпечує стабільність державності у період збройної агресії, де проходить межа між захистом національної безпеки та збереженням прав людини, чи потребує конституційна модель України оновлення з урахуванням воєнного досвіду. Окрему увагу було приділено питанню легітимності рішень у кризових і надзвичайних умовах та ролі уроків війни для розвитку сучасного українського і європейського конституціоналізму.

Почав обговорення зазначених питань суддя Конституційного Суду України, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України **Василь Лемак**, виступивши із доповіддю на тему **«Роль Конституційного Суду України в утвердженні принципу поділу влади: виклики воєнного стану»**.

Суддя підкреслив важливість святкування 29-ї річниці Конституції України, яке, за його словами, є ще однією нагодою для ґрунтовного осмислення принципів Основного Закону України, в якому, зокрема, втілено ідеї поділу влади і поваги до прав людини.

Надаючи ідеї поділу влади фундаментального значення, Василь Лемак акцентував на тому, що не буває поваги до прав людини там, де немає поділу влади, адже саме це створює умови для захисту людської свободи і гідності. Доповідач звернув увагу, що поділ влади є не лише теоретичною концепцією, а й практичним інструментом запобігання узурпації влади та порушенню конституційних гарантій прав людини. Доповідач наголосив, що в умовах сьогодення вже неможливо розглядати поділ влади, закріплений у статтях 6 та 19 Конституції України, лише як формальний розподіл функцій. Натомість необхідно говорити про більшу гнучкість і взаємодію між органами влади, що підтверджує європейська практика.

Особливу увагу в своєму виступі суддя приділив ролі Конституційного Суду України в системі стримувань і противаг та зазначив, що будучи відокремленим від системи судоустрою, ця інституція є невід'ємною частиною судової влади, яка після конституційної реформи 2016 року ще впевненіше протистоїть впливу політичних гілок влади.

Василь Лемак навів статистику на підтвердження вагомої ролі Конституційного Суду України в захисті Конституції України навіть в умовах війни. Так, Конституційний Суд України після 24 лютого 2022 року ухвалив 41 рішення, серед яких: 11 — про конституційність законів України та інших правових актів; 30 — про їх неконституційність. Лише за минулий рік було ухвалено 13 рішень, з яких більшість — про невідповідність Конституції України законів України та інших правових актів.

Насамкінець суддя Конституційного Суду України подякував організаторам міжнародної конференції та міжнародним партнерам за підтримку України.

Обговорення продовжив Голова Верховного Суду, член Вищої ради правосуддя за посадою, кандидат юридичних наук **Станіслав Кравченко** з доповіддю на тему «*Національні суди як втілення та захист конституційного порядку під час війни*». Подякувавши всім присутнім за можливість зустрічі та спілкування з нагоди 29-ї річниці Конституції України, доповідач зауважив, що національні суди під час війни є не лише гарантом захисту прав і свобод громадян, а й ключовим інститутом підтримання конституційного ладу, стабільності та правопорядку в державі.

Промовець зосередив увагу на викликах, з якими стикаються національні суди в умовах війни: окуповані території, на яких 20 % судів не працюють і не здійснюють правосуддя; робота судів у небезпечних умовах на прифронтових територіях; організаційні питання (значна кількість переміщених осіб у країні) тощо. Станіслав Кравченко подякував усьому суддівському корпусу, апаратам судів за мужність у виконанні своїх обов'язків і констатував, що в складних умовах війни національні суди не припинили своєї роботи — її стало більше. Внесення змін до Кримінального кодексу України та розширення категорії «військові злочини» надали можливість національним судам розслідувати понад 170 тисяч злочинних діянь, відкрити 2 570 проваджень щодо них, близько 2 тисяч із яких розглянуто. Особливу увагу приділено злочинам, передбаченим статтею 437 «Злочин агресії» та статтею 438 «Воєнні злочини» Кримінального кодексу України. Перші з них вже розглянуто у Верховному Суді, що дало змогу сформулювати відповідні підходи і практики. Особливої уваги, за словами доповідача, заслуговують злочини проти національної безпеки. Станіслав Кравченко зазначив, що війна змусила внести зміни до законодавства стосовно кримінальної відповідальності за колабораціонізм. На сьогодні за цією категорією справ до суду надійшло близько 13 тисяч проваджень, половину з яких вже розглянули суди першої інстанції.

Спікер приділив увагу питанням боротьби з корупцією і зазначив, що в нинішніх умовах варто говорити про такі діяння саме в контексті злочинів проти національної безпеки.

Окрім інформації щодо військових злочинів і їх розгляду судами, доповідач зупинився на питанні захисту конституційних прав мирного населення, як-от захист життя, здоров'я, збереження власності, та наголосив на важливості й ефективності їх розгляду національними судами і до війни, і під час неї.

У своєму виступі Голова Верховного Суду згадав також про Касаційний цивільний суд у складі Верховного Суду, який уже в перший рік війни надав чітку позицію щодо звернень громадян стосовно відшкодування збитків, завданих війною; про суди адміністративної юрисдикції, до яких звернулися понад 600 тисяч громадян за захистом своїх порушених прав; про суди господарської юрисдикції, які вирішують не тільки питання, пов'язані з діяльністю військово-промислового комплексу, а й ті, які війна сама по собі не припиняє (розірвані угоди, банкрутство).

Підсумовуючи виступ, Станіслав Кравченко повідомив, що Верховний Суд щороку розглядає понад 90 тисяч справ у всіх юрисдикціях, і запевнив у тому, що українські суди є і будуть на сторожі як конституційного устрою держави, так і конституційних прав і свобод громадян.

Із вітальним словом виступила суддя Конституційного Суду Латвійської Республіки **Яутріте Брієде**, яка у своєму виступі підкреслила надзвичайну важливість території держави як однієї з її ознак та чітко визначених кордонів із сусідніми країнами.

Яутріте Брієде ознайомила присутніх із історією договору про взаємний державний кордон Латвійської Республіки та росії, починаючи з моменту його укладання у 1920 році як Мирного договору, в якому росія беззастережно визнавала незалежність, самовизначення, суверенітет Латвійської Республіки та добровільно і назавжди відмовлялася від усіх прав стосовно народу та землі Латвії, та його продовження в основі Декларації «Про відновлення незалежності Латвійської Республіки», ухваленої в 1990 році. Доповідачка зосередила увагу на особливому статусі Абрєнського району та розглянула період, коли держави Балтії було включено до складу СРСР у результаті процедур, які зовні нагадували добровільне, але насправді були примусовим приєднанням.

Конституційний Суд Латвійської Республіки в рішенні 2007 року, пояснюючи складні поняття, як-от агресія, окупація та анексія, юридично обґрунтував правову безперервність Латвійської Республіки та вказав, що незаконна анексія території держави іншою державою не визнається на міжнародному рівні, а отже, держава продовжує існувати *de jure* і тому її можна відновити *de facto*. Зміни статусу території внаслідок незаконної агресії є незаконними на міжнародному рівні незалежно від процедури, обраної державою-агресором. Передання частини території Латвії Російській РФСР у 1944 році також було незаконним. Конституційний Суд Латвійської Республіки вирішив юридичну долю території Абрєне і зазначив, що права на неї може бути передано лише у спосіб укладання договору про кордон.

Латвійська Республіка, прагнучи вступити до Європейського Союзу та НАТО, відчувала тиск західних партнерів щодо підписання договору про кордон із росією, оскільки вони не хотіли допускати навіть найменших підстав для територіальних суперечок із росією після того, як східний кордон Латвії стане кордоном Європейського Союзу та НАТО з цією країною. Не було жодних сумнівів у тому, що росія намагалася використати прикордонне питання для перешкоджання зближенню Латвії та Естонії із Заходом. Доповідачка зауважила, що договори про кордони, підписані між Латвійською Республікою та росією, а також Естонською Республікою та росією, попри їх підписання залишаються нератифікованими.

Яутріте Брієде акцентувала, що хоча історичний контекст відрізняється, деякі висловлені під час її виступу міркування можуть бути корисними для України та зміцнен-

ня її державності, особливо з огляду на той факт, що стосовно окупованих територій України росія частково повторює сценарій, реалізований у країнах Балтії. Підтримуючи Україну, доповідачка закінчила виступ віршем українського поета Платона Воронька про рідну землю.

Про конституційні гарантії прав і свобод людини в умовах воєнного стану та забезпечення справедливого балансу між інтересами національної безпеки і допустимими обмеженнями прав і свобод у своєму виступі розповів Уповноважений Верховної Ради України з прав людини **Дмитро Лубінець**.

Доповідач зупинився на ключових аспектах захисту прав людини. Насамперед він наголосив на тому, що навіть в умовах війни Конституція України має діяти, що прав людини та основоположних свобод в архітектурі державної безпеки нашої країни варто дотримуватися навіть в умовах агресії росії. Якщо певні обмеження прав і свобод людини мають місце, то вони повинні бути виправданими, чітко визначеними законом, тимчасовими і недискримінаційними, відповідати принципу пропорційності, їх слід застосовувати лише в межах, необхідних для досягнення легітимної мети, а саме — забезпечення національної безпеки та оборони.

Дмитро Лубінець звернув увагу, що на інститут Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини покладено обов'язок щоденного гарантування захисту прав і свобод людини, та подякував Конституційному Суду України за співпрацю в цьому напрямі, зазначивши, що лише спільними зусиллями можливо максимально ефективно реагувати на сучасні виклики.

Згадавши про інститут конституційної скарги, запроваджений в Україні у 2016 році, доповідач наголосив, що попри те, що громадяни можуть звертатися з такими скаргами безпосередньо до Конституційного Суду України, вони часто звертаються спочатку до омбудсмена, вважаючи, що така скарга автоматично матиме більше значення. Він навів статистичні дані, відповідно до яких у 2022 році омбудсман отримав 42,5 тисячі звернень, у 2023 році — 95,5 тисяч, а в 2024 році — 123 221 звернення. Фактично, з 2022 року до 2024 року кількість звернень зросла втричі. Так само збільшується кількість звернень стосовно напрацювання конституційної скарги, однак більшість із них отримують негативні відповіді, оскільки часто немає юридичних підстав для відкриття конституційного провадження. Як приклад, доповідач навів ситуацію травня 2023 року, коли омбудсман отримав декілька звернень від громадян України стосовно відкриття конституційного провадження щодо визнання припису частини шостої статті 176 Кримінального процесуального кодексу України таким, що не відповідає Конституції України, тобто є неконституційним. Було надано відповідь про відсутність правових підстав для напрацювання конституційної скарги, що підтримав Конституційний Суд України, який у своєму рішенні визнав частину шосту статті 176 Кримінального процесуального кодексу України конституційною, що корелювалося з позицією омбудсмена.

Доповідач подякував Конституційному Суду України за ухвалене Рішення від 18 липня 2024 року № 8-р(П)/2024 щодо визнання неконституційним положення частини шостої статті 615 Кримінального процесуального кодексу України, що передбачало можливість автоматичного продовження до двох місяців запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, зазначивши, що над аналізом конституційності цієї норми, яка зумовлювала порушення права на свободу та особисту недоторканність, Офіс Омбудсмена України працював ще з моменту її ухвалення Верховною Радою України.

Наприкінці Дмитро Лубінець привітав усіх присутніх із Днем Конституції України і зауважив, що її було ухвалено як «далекоглядний» документ, що передбачає багато варіантів розвитку України, і навіть, можливо, агресію проти нашої держави.

Після завершення виступів розпочалася *перша експертна дискусія*, участь у якій взяли посол з особливих доручень Міністерства закордонних справ України, кандидат юридичних наук, заслужений юрист України **Антон Кориневич**, директор Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, голова Дорадчої групи експертів, доктор юридичних наук, професор **Оксана Васильченко**, директор Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України, віцепрезидент Національної академії правових наук України, заступник Голови Науково-консультативної ради Конституційного Суду України, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, заслужений юрист України **Олександр Скрипнюк**.

Розпочав дискусію **Антон Кориневич**, який привітав учасників конференції з Днем Конституції України, відзначив її особливий статус та характер, акцентував на тому, в який спосіб Конституція України забезпечує стабільність у державі під час збройної агресії росії. Він звернув увагу присутніх на те, що конституція в межах правової системи будь-якої держави є найвищим благом, найвищою нормою в ієрархії правових джерел. За змістом Конституція України відповідає основним вимогам та нормам міжнародного права, тоді як багато норм конституції росії є нікчемними, оскільки вони порушують основоположні принципи міжнародного права. Антон Кориневич подякував судді Конституційного Суду Латвійської Республіки пані Яутріте Брієде за її докладний виступ щодо договорів про державний кордон і нагадав, що чинні та будь-які інші договори з росією про державні кордони підтверджують сталість нашої позиції щодо територіальної цілісності, зокрема на міжнародній арені.

У своєму виступі Антон Кориневич нагадав, що Велика палата Верховного Суду ухвалила знакове рішення щодо статті 437 Кримінального кодексу України, спрямоване на забезпечення справедливого притягнення до відповідальності за злочин агресії завдяки розширенню кола потенційних суб'єктів злочину. Це рішення позитивно оцінило міжнародна спільнота, воно стало передвісником майбутнього увідповіднення статті 437 Кримінального кодексу України приписам статті 8 Римського Статуту.

Окремо промовець розглянув актуальне питання створення Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України, охарактеризувавши його як нового суб'єкта міжнародного права. Акцентуючи на цінності Конституції України, Антон Кориневич зазначив, що вона забороняє створення надзвичайних та особливих судів, участь у них суддів-іноземців, а отже, у Верховному Суді неможливо створити будь-який підрозділ, схожий до такого трибуналу. Доповідач наголосив, що Україна після підписання Угоди про створення Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України має пройти етап її ратифікації, після чого буде ініційовано вирішення організаційних питань щодо початку роботи цієї інституції. Насамкінець він подякував усім міжнародним партнерам, передусім Раді Європи, назвавши створення Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України видатною подією не лише для України, а й для європейського правового простору загалом. Антон Кориневич наголосив, що для запровадження такого трибуналу ще необхідно підписати розширену часткову угоду, яка надаватиме можливість іншим державам долучатися до роботи цієї інституції через участь у керівному комітеті, фінансування його роботи, можливість обрання суддів, прокурора. Насамкінець промовець подякував усім за допомогу Україні в її прагненні бути частиною європейської спільноти.

Обговорення продовжила **Оксана Васильченко**, яка на початку свого виступу подякувала за запрошення та можливість поділитися своїми думками в такому поважному середовищі. Вона погодилася з основними ідеями, які обговорювали попередні спі-

кери стосовно цінності Конституції України та поваги до неї, неможливості змінювати її на угоду певним політичним європейським рухам або іншим силам. На її переконання, продовження виконання своїх функцій, зокрема, судовою владою та омбудсманом в умовах агресії росії дало можливість об'єднатися державі та інститутам громадянського суспільства.

Доповідачка акцентувала на тому, що повага до конституційних цінностей виявляється не у внесенні змін до Конституції України, а в бажанні її виконувати і не порушувати як органами державної влади, місцевого самоврядування, так і громадянським суспільством.

На завершення дискусії виступив **Олександр Скрипнюк**. Насамперед він привітав учасників заходу з 29-ю річницею Конституції України та побажав усім перемоги і досягнення стабільного та справедливого миру. Доповідач зауважив, що вже вчетверте День Конституції України відзначають в умовах війни, нагадав про заборону внесення змін до Основного Закону держави під час військового стану, проте висловив позицію, що гарантування захисту національної безпеки, зокрема територіальної, може виправдати такі зміни. Йдеться не тільки про забезпечення перемоги над ворогом, а й про майбутнє мирне відновлення України.

Як наголосив доповідач, у післявоєнний період необхідно оновлювати Конституцію України та розвивати систему конституційного законодавства. З огляду на сучасні виклики постане нагальна потреба внесення змін до Конституції України щодо утвердження національної ідентичності та зміцнення інститутів громадянського суспільства. Зокрема, Олександр Скрипнюк окреслив такі напрями: створення конституційно-правової основи забезпечення національної безпеки та оборони через співпрацю з міжнародними партнерами і підвищення обороноздатності країни; забезпечення безпеки та захисту прав і свобод людини та громадянина; забезпечення економічної, екологічної, інформаційної безпеки України; посилення механізмів прямої демократії та гарантії прав і свобод людини, особливо внутрішньо переміщених осіб із акцентом на їх інтеграцію в суспільство та соціальний захист; завершення реформи децентралізації влади, що має ключове значення для подальшого розвитку Української держави і української державності; вдосконалення адміністративно-територіального устрою України, визначення статусу Автономної Республіки Крим.

Друга сесія міжнародної конференції на тему **«Конституція як основа повоєнного розвитку держави»**, модератором якої виступив старший проєктний співробітник Програми ОБСЄ для України, кандидат юридичних наук **Олександр Водянніков**, розпочалася з доповіді судді Конституційного Суду України, кандидата юридичних наук, заслуженого юриста України **Галини Юровської**, яка розповіла про застосування принципу домірності обмежень конституційних прав під час воєнного стану та повоєнного відновлення.

Суддя зосередила увагу на особливостях рішень Конституційного Суду України, ухвалених під час дії воєнного стану, та визначила ключові принципи, яких дотримувється Конституційний Суд України: «будь-яке обмеження прав і свобод має ґрунтуватися на Конституції України та бути чітко прописаним у законі», обмеження повинні бути тимчасовими, а в повоєнний час мають бути скасовані. У цьому контексті Галина Юровська навела юридичні позиції Конституційного Суду України, в яких застосовано принцип домірності як важливий складник верховенства права, що тісно пов'язаний із легітимними (правомірними) очікуваннями, є важливим для визначення міри відповідальності та забезпечення балансу між захистом національної безпеки і дотри-

манням конституційних прав людини тощо. Серед них — рішення щодо спеціальної конфіскації, непорушності права власності, гарантування права на судовий захист у малозначних спорах, посиленого соціального захисту військовослужбовців, індивідуалізації юридичної відповідальності за порушення прав споживачів, захисту митних інтересів України, доступу до суду касаційної інстанції в цивільному судочинстві тощо.

Підсумовуючи свій виступ, суддя підкреслила, що сутність і значення принципу домірності полягає в тому, що будь-які заходи, яких вживає держава, мають бути співмірними з легітимною метою, якої вони прагнуть досягти, тобто обмеження має бути необхідним, адекватним та мінімально обмежувати права людини.

В обговоренні взяла участь професор юридичного факультету Університету імені Миколаша Ромеріса, суддя Конституційного Суду Литовської Республіки (2005–2014) **Томас Бірмонтісене**. У своєму виступі доповідачка зацентрувала на ролі Конституційного Суду України в післявоєнних конституційних реформах та викликах, які очікують нашу державу після завершення війни.

Із вітальним словом та доповіддю на тему «Конституційні засади післявоєнного оновлення: де знайти точку опори?» виступила завідувач кафедри конституційного права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор юридичних наук, професор **Ольга Лотюк**.

Промовиця зазначила, що зараз увага багатьох науковців зосереджена на тому, що чекає Україну після завершення війни, яким буде її повоєнний стан, як розбудовувати державу. Одна з дилем, у чому впевнена Ольга Лотюк, стосуватиметься Конституції України: зберегти її текстуально в тому вигляді, в якому вона є, і розвивати положення чинного Основного Закону України через реалізацію, правозастосовну практику у спосіб не тільки тлумачення, а й розвитку Конституційним Судом України, або необхідна комплексна конституційна реформа і внесення серйозних змін до Основного Закону держави. Залежатиме це від того, наскільки критичними будуть зміни в суспільстві й державі і чи потребуватимуть вони такого вартісного оновлення, як внесення змін до Конституції України. Виникне багато питань, які необхідно буде вирішити: врегулювання територіальної організації державної влади, особливостей здійснення місцевого самоврядування, конституційно-правового статусу внутрішньо переміщених осіб.

У другій частині свого виступу Ольга Лотюк зупинилася на питанні розвитку громадянського суспільства, його інститутів, взаємодії з державою. На її думку, із 2014 року рівень такої взаємодії докорінно змінився і досягнув стрімкого розвитку в 2022 році, коли наша держава вистояла завдяки громадянському суспільству, яке, приєднавшись до Сил Оборони, стало на захист Української держави. Громадські організації, різноманітні благодійні фонди вирішують питання надання допомоги Силам Оборони, внутрішньо переміщеним особам тощо. Саме ці відносно нові принципи взаємодії громадянського суспільства і держави, це паритетне партнерство, на переконання доповідачки, мають бути закріплені на конституційному рівні. Унормування принципу партнерства громадянського суспільства і держави в забезпеченні захисту конституційних прав і свобод людини та утвердження верховенства права є одним із тих основоположних дієвих конституційних принципів, який сьогодні на практиці доводить свою ефективність. Ключ до розв'язання проблеми налагодження ще тіснішого партнерства між інститутами громадянського суспільства і державою перебуває у площині застосування партисипаторної демократії. За таких умов представники громадянського суспільства можуть брати активнішу участь у політичних процесах, управлінні державними справами, реалізації регіональної політики, здійсненні місцевого самоврядування тощо.

Під час *другої експертної дискусії* учасники зосередили увагу на ролі Конституції України у процесі повоєнного відновлення держави. Обговорювали питання ефективного використання потенціалу Основного Закону України для побудови справедливих і дієвих державних інститутів, а також для відновлення довіри громадян до влади. Важливе місце в експертній дискусії посіли питання незалежності Конституційного Суду України та пошуку способів зміцнення довіри до нього у період повоєнної трансформації держави. Окремо порушували аспекти вдосконалення процедур конституційного контролю відповідно до нових викликів, що постали перед Україною.

Участь в обговоренні взяли керівник юридичного департаменту Конституційного Суду Латвійської Республіки **Крістапс Тамуш**; заступник директора Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України, член президії НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України **Наталія Оніщенко**; декан юридичного факультету Державного університету Іллі, міжнародний юридичний радник, спеціальний радник Конституційного Суду України, Голова Конституційного Суду Грузії (2006–2016) **Георгій Папуашвілі**; радник з юридичних питань Німецького фонду міжнародного правового співробітництва **Геннадій Рижков**; завідувач кафедри процесуального права юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, доктор юридичних наук, професор **Оксана Щербанюк**.

Виступ **Крістапса Тамуша** був присвячений темі «Конституція як основа повоєнної державної політики», в якому доповідач зосередив увагу на тому, що Конституція України не повинна зазнавати жодних революцій, а має бути гарантом стабільності у перехідний період, інструментом зміцнення внутрішньої та зовнішньої довіри до влади. Також він наголосив, що Конституційний Суд України має оцінювати правомірність перехідних заходів і не допускати свавілля в державі, а процедури конституційного контролю можуть і мають вдосконалюватися, оскільки в період трансформацій особливо актуальною є їх швидкість і ефективність.

Наталія Оніщенко подякувала за запрошення та зазначила, що Конституція України — це код нації, вмістилище прав, свобод і законних інтересів людини та програма правового розвитку. Водночас Основний Закон України має бути легітимним, стабільним, прагматичним і прогностичним. Якщо говорити про стан правової системи і міжнародного права сьогодні, то останнє, як вважає доповідачка, потребує трансформацій, але це не може відбуватися в одноосібному порядку. Ці дві системи (внутрішньодержавна і міжнародна) — однієї правової реальності, тому якщо одна реальність не працює, це позначатиметься на іншій, наприклад, праві внутрішньодержавному, тобто на правовій системі, яку зараз доречно пов'язувати з доктриною правомірних сподівань. На думку Наталії Оніщенко, говорити про розвиток правової системи неможливо без концептуального методологічного інструментарію, де важливі і підходи, і принципи. Завершуючи виступ, науковиця зазначила, що в період військового стану доречно говорити не тільки про право людини на життя, а й про право людини та народів на мир, що вкрай важливо.

Продовжив дискусію **Георгій Папуашвілі**, який привітав учасників конференції з 29-ю річницею ухвалення Конституції України та висловив повагу колегам, адже навіть під час війни і судді Конституційного Суду України, і юристи-практики, і представники навчальних закладів знаходять час і можливості для зустрічі й обговорення довгострокових тем, пов'язаних із розвитком демократичної, європейської України.

Доповідач подякував Збройним Силам України, які виборюють демократію і незалежність, і з упевненістю заявив, що після війни Україна стане однією з найсильніших військових країн Європи. Він схвально оцінив підписання Угоди між Радою

Європи та Україною про створення Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України і зазначив, що міжнародна реакція та оцінка є безцінними для нашої держави.

Георгій Папуашвілі згадав, який шлях пройшла Грузія у своєму прагненні боротися за демократію, зміцнити демократичні інститути, стати частиною європейського простору та НАТО.

Прогнозуючи розвиток Української держави у післявоєнний період, доповідач зазначив, що Україна повинна бути інтегрована у свою природну європейську сім'ю. Для цього потрібно зберегти демократичні тенденції після війни і зміцнити демократичні інститути, тому що судова система все ще слабка, а під час війни важко реформувати всі сфери суспільства одразу. З іншого боку, росія, маючи агресорські плани щодо України, продовжуватиме гібридну війну, що потребує створення в українському суспільстві військових демократичних інститутів, які стримували б міжнародне втручання. Необхідно вирішити низку проблемних питань: як зберегти баланс прав людини і водночас національний суверенітет; як протидіяти закордонному втручання невійськовими засобами тощо. Доповідач впевнений, що роль Конституційного Суду України в цьому та інших аспектах буде найважливішою, тому висловив сподівання про вирішення всіх кадрових питань, пов'язаних із призначенням суддів на посаду.

Геннадій Рижков зупинився на характеристиці повоєнної Конституції України і зазначив, що є два можливих способи її зміни. По-перше, потрібно внести зміни або оновити окремих розділ в Основному Законі України на випадок агресії, щоб забезпечити сталість діяльності відповідних органів влади і передбачити додаткові контрольні механізми задля збереження прав громадян під час воєнного стану. По-друге, потрібно створити окремих розділ у Конституції України у зв'язку зі шляхом Української держави до Європейського Союзу.

У своєму виступі доповідач також приділив увагу питанню вдосконалення діяльності Конституційного Суду України, зокрема щодо формування його суддівського корпусу, та поділився відповідним досвідом Федеративного Конституційного Суду Німеччини. У ситуації, коли призначення судді на посаду одним суб'єктом призначення не відбувається, німецький конституціодавець передбачає, що таким правом призначення може скористатися інший суб'єкт призначення і таке призначення вважатиметься легітимним. Геннадій Рижков наголосив на важливості сталості забезпечення діяльності Конституційного Суду України та запропонував варіант, за якого суддя-попередник здійснюватиме свої повноваження до призначення наступника.

Завершила обговорення **Оксана Щербанюк**, яка зазначила, що обрана тема другої сесії міжнародної конференції є актуальною, оскільки демократія та мир є тими двома критеріями, за якими слід оцінювати дієвість конституції. Саме перехідний конституціоналізм, або новий конституціоналізм, найкраще визначає багатогранну роль перехідних конституцій, і не даремно конституціоналізм нерозривно вплетений у трансформаційну політику, оскільки він кодифікує або трансформує певний консенсус. Доповідачка наголосила, що в розбудові миру важливим є насамперед створення стійких демократичних інституцій і їх ефективне функціонування.

Оксана Щербанюк зауважила, що зміни до Конституції України потрібні перш за все через європейську інтеграцію, яка потребує гармонізації конституційних норм із Копенгагенськими критеріями, стабільності демократичних інститутів, верховенства права, захисту прав людини і національних меншин, а по-друге — через повоєнні виклики, оскільки війна спричинила масові порушення прав людини, руйнування інфраструктури, зумовила потребу реінтеграції окупованих територій, статус яких

безумовно необхідно визначити. Доповідачка навела приклади країн, які в післявоєнний період ухвалили нові конституції, але це мало неоднозначні наслідки. Тому вона запевнила присутніх у тому, що спочатку треба розуміти філософію внесення цих змін і їх контекст, оскільки поствоєнна реконструкція — це процес відновлення політичної, соціальної, економічної інфраструктури країни після руйнувань, конфлікту або війни. Це, по суті, багатовимірний процес, тому що він пронизує всю державу, має вирішальне значення не тільки для фізичної реконструкції, а й для відновлення суспільної довіри та сприяння довгостроковій економічній стабільності. Більше того, як зазначила доповідачка, реконструкція — це не короточасний, а довготривалий процес, що стосується і матеріальної, і нематеріальної шкоди, спричиненої війною.

Конституційні зміни, на думку доповідачки, є ключовим інструментом для адаптації українського законодавства до вимог Європейського Союзу. Такі зміни, на її думку, мають стосуватися і діяльності Конституційного Суду України, для чого варто вивчати досвід інших держав і відпрацювати механізм підтримки Європейського Союзу.

Третю сесію на тему *«Європейський горизонт. Конституція України: між ідентичністю та інтеграцією»* модерував суддя Конституційного Суду України, доктор юридичних наук, доцент **Сергій Різник**.

Суддя Конституційного Суду України, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, заслужений юрист України **Віктор Городовенко** представив доповідь *«Тлумачення національних конституцій у світлі спільних цінностей ЄС: між автономією права ЄС та національною ідентичністю»*.

Суддя зазначив, що тема європейської інтеграції України є складною, багатовимірною та потребує системного підходу, в якому ключову роль відіграють конституційні органи правосуддя. Вибір України на користь євроінтеграції закріплено в Конституції України та підтверджено рішенням Європейської Ради від 25 червня 2022 року щодо надання Україні статусу країни-кандидата на вступ до Європейського Союзу. У цьому контексті Віктор Городовенко згадав вислів професора Тетяни Комарової: «Із вимог Європейської Комісії випливає, що від активної та відкритої діяльності українських судів, розширення горизонтів їх правотлумачної та правозастосовної практики залежить позитивна оцінка європейськими партнерами нашого „домашнього завдання“». Доповідач зазначив, що надання Україні статусу країни-кандидата на вступ до Європейського Союзу зумовлює потребу не лише у формальному наближенні законодавства до права Європейського Союзу, а й у гармонізації правозастосування, зокрема через діяльність Конституційного Суду України.

У цьому контексті Віктор Городовенко підкреслив роль спільних цінностей, визначених у статті 2 Договору про створення Європейського Союзу, — демократії, поваги до прав людини, верховенства права, рівності та недискримінації. На переконання судді, вказані цінності не є декларативними, вони мають інституційне значення як умова членства в Європейському Союзі та підґрунтя для застосування механізму санкцій згідно зі статтею 7 Договору про створення Європейського Союзу. У правовій системі Європейського Союзу вони є обов'язковими імперативами, що впливають на легітимність національного законодавства та практик, і тому мають бути враховані під час формування національної моделі взаємодії з правом Європейського Союзу.

Віктор Городовенко зазначив, що питання збереження національної ідентичності є особливо актуальним у контексті євроінтеграції. Окремо суддя приділив увагу питанню взаємодії між практиками Конституційного Суду України та Суду Європейського Союзу, зокрема щодо застосування методів тлумачення.

Обговорення продовжив суддя Європейського суду з прав людини від України, кандидат юридичних наук, доцент **Микола Гнатовський**, який наголосив на важливості проведення цієї міжнародної конференції, подякував усім спікерам за їх ґрунтовні доповіді та розглянув питання української конституційної ідентичності в європейському контексті та у світлі інтеграції України до європейських структур.

Доповідач зазначив, що українську конституційну ідентичність варто розглядати як таку, що вже охоплює основоположні речі (права і свободи, прагнення і зобов'язання жити в державі, яка керується верховенством права та в якій є плюралістична демократія), що закріплені в Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та які тлумачить Європейський суд з прав людини. Він акцентував, що зараз конституційна ідентичність України має оборонний та захисний характер, але не від Європи, а від небезпечного, екзистенційного ворога, від «антиєвропейської» цивілізації. Україну варто розглядати як щит, захист для Європи, бар'єр, який ніколи не перетнути і який зупинить загарбників і ствердить перемогу Європи і європейської ідентичності як такої.

На думку Миколи Гнатовського, Конституція України 1996 року, якою б пострадянською її не вважали, є європейською за своїм змістом, адже написана на тлі приєднання України до Ради Європи, інтегрувала Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод, пропагуючи європейські цінності, які лежать в основі Європейського Союзу, що свідчить про остаточний європейський вибір України та її приєднання до сім'ї справді європейських держав із їхньою відповідною ідентичністю. Поступові зміни до Конституції України 2019 року, що стосувалися закріплення прагнення України щодо вступу до Європейського Союзу і НАТО, визначають ідентичність і сенс існування Української держави, принаймні в її сьогодишньому конституційному вимірі. Спікер назвав Конституцію України «живим» інструментом у діалозі з Європейським судом з прав людини і Європейським Судом Справедливості.

Із доповіддю виступила міжнародний консультант Ради Європи, професор права Університету Комплутенсе в Мадриді **Лорена Бахмаєр-Вінтер**, яка окреслила питання післявоєнного відновлення України, її шляху до Європейського Союзу, необхідності змін до Конституції України, ролі Конституційного Суду України в цих процесах.

Доповідачка акцентувала, що Україна вже має конституційний досвід, набутий під час війни, — це надзвичайний рівень інституційної сили, рішучості та здатності функціонувати навіть у найгірших умовах жакливної війни. Це свідчить про тверду прихильність і дотримання фундаментальних принципів і цінностей Європейського Союзу. Їх ефективна реалізація має відбуватися в межах плюралізму, недискримінації, толерантності, справедливості, солідарності та рівності між усіма людьми.

Лорена Бахмаєр-Вінтер продовжила свій виступ роздумами про те, чи справді існує потреба в новій Конституції України, оскільки вона вже відповідає традиційному конституціоналізмові XIX–XX століть і враховує захист прав, свобод і демократичну структуру. У суспільстві та науковому середовищі побутує думка, що автори Конституції України в 90-х роках ще були пов'язаними з радянським режимом, що відобразилося на її змісті. Проте, на переконання доповідачки, Конституція України визнає права і свободи громадян, закріплює, зокрема, право приватної власності, право на житло і відпочинок, що свідчить про визнання соціальних програмних прав і солідарність із європейськими цінностями.

Завершуючи свій виступ, спікерка охарактеризувала систему правосуддя в Україні, яка, на її думку, помітно покращилася, але не позбавлена ознак корупції і має певні недоліки, що не впливають із тексту Конституції України. Питання здійснення правосуддя та надійні гарантії судової незалежності передбачено у відповідному Законі

України «Про судоустрій і статус суддів». Перспективи вступу України до Європейського Союзу вимагають завершення судової реформи задля підвищення ефективності правосуддя та довіри до судових органів.

Під час *третьої експертної дискусії* обговорювали ключові виклики та перспективи адаптації національного конституційного ладу України до стандартів Європейського Союзу. Учасники зосередилися на тому, які зміни до Конституції України є необхідними для забезпечення повноцінної євроінтеграції, як зберегти українську конституційну ідентичність, водночас гармонізуючи її з європейськими цінностями та правовими принципами. Також йшлося про теоретичні та практичні аспекти бачення майбутньої європейської України, яка органічно поєднає власну традицію конституціоналізму з вимогами членства в Європейському Союзі.

В експертній дискусії взяли участь керівник відділу виконання рішень Європейського суду з прав людини Генерального директорату з прав людини та верховенства права Ради Європи, кандидат юридичних наук **Павло Пушкар**, декан факультету правничих наук Національного університету «Києво-Могилянська академія», кандидат юридичних наук, доцент **Володимир Венгер**, Голова Національної соціальної сервісної служби України, кандидат юридичних наук, доцент **Василь Луцик**, завідувач кафедри конституційного права Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент **Дмитро Терлецький**, директор Науково-дослідного інституту порівняльного публічного права і міжнародного права Ужгородського національного університету, національний консультант Ради Європи з конституційної та парламентської реформи, експерт із верховенства права і конституціоналізму Координатора проєктів ОБСЄ в Україні, доктор юридичних наук, професор **Михайло Савчин**.

Розпочав експертну дискусію з темою «Вплив рішень Європейського суду з прав людини на формування практики конституційних судів в Європі» **Павло Пушкар**. У своєму виступі він зупинився на змістовій характеристиці інтеграційного та консенсуального підходів до тлумачення і захисту прав людини. Інтеграційний підхід, на його думку, передбачає передусім певну синхронізацію тлумачення положень щодо прав людини, розміщених у каталозі прав відповідно до Конституції України і в каталозі прав відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Інтеграційний підхід передбачає взаємозв'язок між практикою конституційних судів Європи та практикою, власне, Європейського суду з прав людини. Так само, на думку промовця, це стосується і консенсуального підходу, тобто підходу, який інтегрує і певною мірою дає можливість подолати і звузити розбіжності між внутрішнім конституційним правом та міжнародним правом.

Як і попередні доповідачі, Павло Пушкар приділив увагу функціонуванню Конституційного Суду України в контексті євроінтеграції як засобу захисту прав відповідно і до Конституції України, і до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також у контексті виконання рішень Європейського суду з прав людини.

Доповідач звернув увагу на питання конституційного суверенітету, пов'язуючи його із поняттям спільної відповідальності за дотриманням прав людини, що, на його думку, засновано на принципі субсидіарності і передбачає синхронізацію підходів у тлумаченні прав, які мають ґрунтуватися на інтеграційних та консенсуальних механізмах тлумачення каталогу прав відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Володимир Венгер погодився з попередніми доповідачами в тому, що питання конституційної ідентичності є дуже гострим і дискусійним в умовах повномасштабної війни. Спікер із упевненістю констатував, що впродовж 11 років війни і понад трьох

років повномасштабного вторгнення Збройні Сили України, всі органи влади України, зокрема судова система, волонтерський рух і суспільство довели, що українська конституційна ідентичність є європейською. На його думку, каталог прав людини в Конституції України — сучасний, коректний, хоч і з певними нотками соціалізму, над подоланням яких працює Конституційний Суд України; місцеве самоврядування довело свою ефективність особливо в умовах повномасштабної війни, і Конституція України дає можливість для його подальшого розвитку; толерантність і недискримінація притаманні українському суспільству. Тому доповідач висловив переконання, що немає потреби в ухваленні нової Конституції України, натомість варто вдосконалити наявний текст Основного Закону держави: позбавити розділ II від надмірного соціалізму і внести незначні зміни у зв'язку з євроінтеграцією.

Василь Луцик запропонував дещо змінити розклад дискусії і розглянути Конституцію України як спосіб збереження ідентичності українських дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, які на початку війни були евакуйовані за кордон. Він зазначив, що жодних міжнародних механізмів на той момент не було і жодна країна не мала аналогічного досвіду. Спікер зауважив, що Україна почала цей шлях, зокрема, зі статті 52 Основного Закону України, яка визначає, що саме держава несе відповідальність за дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Врахування цього факту дозволило колегам з інших держав допустити Україну на їх територію і проводити відповідні дії. Екстериторіальна дія норм Конституції України та ухвалена в грудні 2024 року резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи, яка визнала особливий статус українських дітей, дали змогу ефективно захищати інтереси дітей за кордоном, зокрема дітей, які перемістилися з батьками на територію Європейського Союзу та інших країн.

Василь Луцик підсумував, що про Конституцію України, зокрема, можна говорити як про інструмент, який не тільки дає змогу захищати ідентичність українських дітей за кордоном, а й сприяє тому, щоб вони поверталися в Україну для розбудови держави і ставали свідомими громадянами та зберігали українську ідентичність.

Дмитро Терлецький продовжив експертну дискусію і підкреслив значення Конституції України, погодившись із думкою про те, що зміни до неї необхідно вносити тільки у винятковому випадку. Спікер акцентував на особливому змісті статті 157 Основного Закону України і зауважив, що Україна — не єдина країна, яка має схожі статті в конституційному тексті, навівши приклад статті 79 Основного Закону Федеративної Республіки Німеччина, в якій зазначено про ті конституційні принципи, які ніколи не можуть бути змінені в чинній Конституції країни.

На думку доповідача, саме судова влада може запропонувати інструменти еволюційного розвитку української Конституції і української ідентичності за умов незмінюваності тексту Основного Закону держави. Безумовно, євроінтеграційні прагнення України, їх реалізація і, власне, розбудова Української держави мають виходити з того факту, що східний сусід у найближчій перспективі не перестане існувати. Більше того, необхідно справедливо і чесно визнати, що навіть зміна окремих персоналій не змінить сутності того режиму, який утвердився в цій державі. Цей контекст має бути обов'язково враховано в контексті розбудови України.

Завершив експертну дискусію **Михайло Савчин**, який розповів про інструмент автономного тлумачення і принцип конформного тлумачення, що знайшли відображення в положеннях преамбули Конституції України, та їх роль у формулюванні конкретних повноважень інститутів влади. Доповідач розглянув принципи пропорційності та домірності як важливі інструменти в діяльності судів, які захищають права людини,

і в цьому контексті погодився, що доречніше говорити про точкові зміни Основного Закону України, ніж ухвалювати його в новій редакції. На думку спікера, такі точкові зміни можуть стосуватися виборчого права, деяких питань імунітетів, забезпечення регіонального самоврядування, юридичного статусу громад.

Аналізуючи євроінтеграційні процеси України та їх відображення в Основному Законі України, Михайло Савчин зазначив, що українську конституційність необхідно характеризувати як європейську і слід виходити у європейський світовий простір як серйозний гравець, який може розвинути свої економічні, культурні й соціальні інтереси і диктувати умови, оскільки наша держава стає військово-оборонним оплотом Європейського Союзу і може здійснювати геополітичний вплив.

Із завершальною промовою на міжнародній конференції виступив **Олександр Петришин**. Підсумовуючи висловлені під час виступів і доповідей думки та ідеї, виконувач обов'язків Голови Конституційного Суду України висловив переконання, що зміни до Конституції України треба вносити лише у виняткових випадках. Крім того, він наголосив на значущості соціального аспекту, на характеристиці конституціоналізму як соціального проєкту, який має об'єднати суспільство, на важливості запровадження органічних законів у системі нормативно-правових актів.

Олександр Петришин щиро подякував суддям Конституційного Суду України та органів конституційної юрисдикції європейських держав, науковцям і фахівцям за участь у міжнародній конференції, висловив переконання про вдало проведений захід і сподівання на те, що конференція з нагоди 30-річчя ухвалення Конституції України буде ще цікавішою та змістовнішою.

Під час міжнародної конференції переможців конкурсу на кращу наукову статтю, присвячену захисту прав і свобод людини і громадянина, нагородили почесними грамотами Конституційного Суду України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, пам'ятними сувенірами Видавничого дому «Юридика», ОБСЄ та іншими заохоченнями.

Окрім цього, під час заходу відбулося нагородження переможців V студентських змагань із конституційного правосуддя, що їх було проведено 20–21 червня 2025 року у Львові.

За підсумками конференції буде видано збірник матеріалів «Конституція в умовах війни та повоєнного відновлення: сучасні виклики і правові рішення», до якого увійдуть наукові публікації учасників заходу.

*Огляд підготував Правовий департамент
Секретаріату Конституційного Суду України*

ЗОВНІШНІ ЗВ'ЯЗКИ Конституційного Суду України

ЛИПЕНЬ

1 липня	участь виконувача обов'язків Голови Конституційного Суду України <i>Олександра Петришина</i> та судді Конституційного Суду України <i>Оксани Гришук</i> у заході на тему «Формування майбутнього системи правосуддя відповідно до міжнародних стандартів», організованому Верховним Судом за сприяння Програми підтримки ОБСЄ для України
1–2 липня	участь суддів Конституційного Суду України <i>Василя Лемака</i> (офлайн) та <i>Сергія Різника</i> (онлайн) у міжнародному академічному та експертному форумі «Соціальна згуртованість і соціальна справедливість: конституційний вимір», організованому Національним університетом «Києво-Могилянська академія» у співпраці з Міжнародним фондом «Відродження» (с. Східниця, Львівська обл.)
2 липня	участь судді Конституційного Суду України <i>Олега Первомайського</i> у зустрічі високого рівня, присвяченій презентації діяльності Програми підтримки ОБСЄ для України
2 липня	зустріч суддів Конституційного Суду України <i>Віктора Кичуна</i> , <i>Алли Олійник</i> , <i>Сергія Різника</i> , <i>Галини Юровської</i> із суддями Державного Суду Естонської Республіки <i>Іво Пілвінгом</i> та <i>Пааво Рандмом</i>
2–4 липня	участь судді Конституційного Суду України <i>Віктора Городовенка</i> , члена Консультативної ради європейських суддів, у 49-му засіданні робочої групи Консультативної ради європейських суддів (м. Осло, Королівство Норвегія)
25 липня	просвітницький захід на тему «Рішення Європейського Суду з прав людини у справі „Україна та Нідерланди проти Росії“», у якому взяли участь судді Конституційного Суду України <i>Олег Первомайський</i> , <i>Галина Юровська</i> , суддя Європейського суду з прав людини <i>Микола Гнатовський</i> , Урядова уповноважена з гендерної політики <i>Катерина Левченко</i> , судді судів системи судоустрою, представники Національної школи суддів України, наукових установ та закладів освіти
25–27 липня	участь працівників Секретаріату Конституційного Суду України у тренінгові на тему «Конституційна аргументація і юридична майстерність: забезпечення внутрішньої узгодженості», організованому в межах реалізації спільного проєкту «Підтримка національних партнерів через покращення доступу до конституційної юстиції» Програми підтримки ОБСЄ для України. У заході взяли участь виконувач обов'язків Голови Конституційного Суду України <i>Олександр Петришин</i> та судді Конституційного Суду України <i>Олександр Водянніков</i> , <i>Василь Лемак</i> , <i>Галина Юровська</i> (с. Поляна, Закарпатська обл.)

28 липня — 1 серпня	участь суддів Конституційного Суду України <i>Василя Лемака</i> та <i>Галини Юровської</i> в Літній школі для суддів «Право Європейського Союзу та практика Суду Справедливості в контексті періоду набуття Україною статусу члена ЄС: законодавчі зміни та впровадження у правозастосовну практику», організованій Національною школою суддів України за сприяння Програми підтримки ОБСЄ для України (с. Поляна, Закарпатська обл.)
--------------------------------	---

СЕРПЕНЬ

28 серпня	просвітницька лекція на тему «Захист конституційних прав: практика Конституційного Суду Республіки Словенія». Участь у заході взяли виконувач обов'язків Голови Конституційного Суду України <i>Олександр Петришин</i> , судді Конституційного Суду України <i>Олександр Водянніков</i> , <i>Алла Олійник</i> та <i>Галина Юровська</i> , а також заступниця Голови Конституційного Суду Республіки Словенія <i>Нежа Коговшек Шаламон</i> .
------------------	---

Заступник керівника Департаменту організаційної роботи —
керівник Редакційно-видавничого управління
Секретаріату Конституційного Суду України

Світлана Сидоренко

тел.: 0 (44) 238-10-32

Відповідальний секретар

Яна Скринник

тел.: 0 (44) 238-11-54

e-mail: court@ccu.gov.ua

Підписано до друку 09.09.2025.
Формат 70х100/16.
Ум. друк. арк. – 13,22. Обл.-вид. арк. – 15,16.
Замовлення № 659. Наклад 100.

Віддруковано: ТОВ «505»
м. Житомир, вул. М. Бердичівська, 17а
тел.: +38 (063) 101-22-33, e-mail: polygraphyinz@gmail.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції України
серія ДК № 5609 від 21.09.2017 р.